

အခွန်ဆိုင်ရာစီမံအုပ်ချုပ်မှုဥပဒေ
(၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥပဒေအမှတ် ၂၀ ။)

၁၃၈၁ ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၅ ရက်
(၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၇ ရက်)

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သည် ဤဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။

အခန်း (၁)

အမည်၊ အာဏာတည်ခြင်း၊ သက်ဆိုင်ခြင်းနှင့် အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်များ

အမည်နှင့် အာဏာတည်ခြင်း

၁။ (က) ဤဥပဒေကို အခွန်ဆိုင်ရာစီမံအုပ်ချုပ်မှုဥပဒေ ဟု ခေါ်တွင်စေရမည်။

(ခ) ဤဥပဒေသည် ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၁) ရက်နေ့မှစ၍ အာဏာတည်စေရမည်။

သက်ဆိုင်ခြင်း

၂။ အခြားနည်းဖြင့် သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိလျှင် ဤဥပဒေသည် အောက်ပါအခွန်အမျိုးအစားများနှင့် သက်ဆိုင်စေရမည်-

(က) ဝင်ငွေခွန်၊

(ခ) ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်၊

(ဂ) အထူးကုန်စည်ခွန်၊

(ဃ) ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်အား တာဝန်အပ်နှင်းထားသည့် အခြားအခွန်။

အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်များ

၃။ (က) ဤဥပဒေတွင်ပါရှိသော အောက်ပါစကားရပ်များသည် ဖော်ပြပါအတိုင်း အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက် စေရမည်-

(၁) **နိုင်ငံတော်** ဆိုသည်မှာ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ကို ဆိုသည်။

(၂) **ဝန်ကြီးဌာန** ဆိုသည်မှာ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနကို ဆိုသည်။

(၃) **ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး** ဆိုသည်မှာ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးကို ဆိုသည်။

(၄) **ဦးစီးဌာန** ဆိုသည်မှာ စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနကို ဆိုသည်။

(၅) **ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်** ဆိုသည်မှာ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ကို ဆိုသည်။

(၆) **တာဝန်ခံအရာရှိ** ဆိုသည်မှာ အခွန်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းတာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ရန် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က သတ်မှတ်တာဝန်ပေးအပ်ထားသည့် အခွန်ဝန်ထမ်းကို ဆိုသည်။

(၇) **အခွန်ဝန်ထမ်း** ဆိုသည်မှာ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသော နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းတစ်ဦးဦးကို ဆိုသည်။

- (၈) **အခွန်ထမ်း** ဆိုသည်မှာ အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ အခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသူကို ဆိုသည်။ ယင်းစကားရပ်တွင် ဤဥပဒေကို ကျင့်သုံးခြင်းအားဖြင့် အခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသူနှင့်အခွန်ကို ပင်ရင်းမှ နုတ်ယူ၍ ဦးစီးဌာနသို့ ပေးသွင်းရန် တာဝန်ရှိသူတို့လည်း ပါဝင်သည်။
- (၉) **ကျွမ်းကျင်သူ** ဆိုသည်မှာ အခွန်စီမံအုပ်ချုပ်မှုကို မှန်ကန်ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် အထောက်အကူပြုရန် အခွန်ဆိုင်ရာ၊ ဥပဒေဆိုင်ရာ၊ စာရင်းဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် အခြားသက်ဆိုင်ရာ ဘာသာရပ်တစ်ခုခုတွင် ကျွမ်းကျင်သူ သို့မဟုတ် သတ်မှတ်အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသူတစ်ဦးဦးကို ဆိုသည်။
- (၁၀) **စာတမ်းအမှတ်အသား** ဆိုရာတွင် အီလက်ထရောနစ်နည်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အခြားနည်းဖြင့်ဖြစ်စေ ရေးမှတ်ထားသော စာအုပ်၊ စာရင်း၊ မှတ်တမ်း၊ မှတ်ပုံတင်စာရင်း၊ ဘဏ်ငွေစာရင်းရှင်းတမ်း၊ အချက်အလက် သို့လှောင်သည့် ကိရိယာတွင် သို့လှောင်ထားသည့် ကိန်းဂဏန်း သို့မဟုတ် သတင်းအချက်အလက်တို့ လည်း ပါဝင်သည်။
- (၁၁) **အခွန်ကြေညာလွှာ** ဆိုသည်မှာ ဦးစီးဌာနသို့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးက တင်သွင်းရမည့်ကြေညာလွှာ သို့မဟုတ် အခွန်ထမ်းကိုယ်စား ဦးစီးဌာနက ပြုစုပေးသည့် ယင်းပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် အခြားပုဂ္ဂိုလ်များ ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်တာဝန်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်ကို ဖော်ပြထားသော ကြေညာလွှာကို ဆိုသည်။ ယင်းစကားရပ်တွင် သတင်းအချက်အလက်ကြေညာလွှာလည်း ပါဝင်သည်။
- (၁၂) **အခွန်ဥပဒေ** ဆိုသည်မှာ ဤဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အခွန်အမျိုးအစားများကို စီမံအုပ်ချုပ်သည့် အောက်ပါဥပဒေများကိုဆိုပြီး ယင်းစကားရပ်တွင် အဆိုပါဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ ထုတ်ပြန်သည့် နည်းဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းများ၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်နှင့် ညွှန်ကြားချက်များလည်းပါဝင်သည်-
 - (ကက) ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေ၊
 - (ခခ) ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ဥပဒေ၊
 - (ဂဂ) အထူးကုန်စည်ခွန်ဥပဒေ၊
 - (ဃဃ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်အား တာဝန်အပ်နှင်းထားသည့် အခြားအခွန်ဆိုင်ရာဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်။
- (၁၃) **အခွန်** ဆိုသည်မှာ အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ ကောက်ခံသည့် နိုင်ငံတော်အစိုးရသို့ မဖြစ်မနေ ပေးသွင်းရမည့် အခွန်ကိုဆိုသည်။ ယင်းစကားရပ်တွင် အခွန်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အတိုးနှင့် ဒဏ်ကြေးငွေ တို့လည်း ပါဝင်သည်။
- (၁၄) **စည်းကြပ်မှု** ဆိုသည်မှာ အခွန်ကာလတစ်ခုအတွက် အခွန်ထမ်းက ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသည့် အခွန်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဦးစီးဌာန၏ မှတ်တမ်းများတွင် ရေးသွင်းခြင်းကို ဆိုသည်။ ယင်းစကားရပ်တွင် ပြင်ဆင်စည်းကြပ်မှုနှင့် ပုဒ်မ ၂၇၊ ပုဒ်မခွဲ (င)အရ စည်းကြပ်မှု တို့လည်းပါဝင်သည်။
- (ခ) ဤဥပဒေတွင် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားခြင်းမရှိသည့် စကားရပ်များသည် သက်ဆိုင်ရာအခွန်ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်များအလိုမှာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားသည့်အတိုင်း သက်ရောက်စေရမည်။

အခန်း (၂)

ရည်ရွယ်ချက်

၄။ ဤဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်-

- (က) အခွန်များကို ထိရောက်စွာ ကောက်ခံနိုင်စေရန်၊
- (ခ) မတူညီသည့် အခွန်အမျိုးအစားများအား စီမံအုပ်ချုပ်မှုကို တတ်နိုင်သမျှ တစ်ပြေးညီ ဖြစ်စေရန်၊
- (ဂ) အခွန်ထမ်းများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်များကို တိကျစွာသတ်မှတ်ပေးနိုင်ရန်၊
- (ဃ) ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏ လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို တိကျစွာသတ်မှတ် ပေးနိုင်ရန်၊
- (င) အခွန်ထမ်းကိုယ်တိုင်စည်းကြပ်သည့်စနစ် (Self Assessment System) သို့ ကူးပြောင်းကျင့်သုံး ရာတွင် ပိုမိုထိရောက်ကောင်းမွန်ပြီး ရှင်းလင်းလွယ်ကူစေရန်။

အခန်း (၃)

အရပ်ရပ်ဆိုင်ရာပြဋ္ဌာန်းချက်များ

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ

၅။ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုဖြင့် အောက်ပါတို့ကို ထမ်းရွက်ရန် တာဝန်ရှိသည်-

- (က) အခွန်ကောက်ခံခြင်းနှင့် တာဝန်ခံခြင်း၊
- (ခ) ဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းနှင့် ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခြင်း။

လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲအပ်ခြင်း

၆။ (က) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည်-

- (၁) ဤဥပဒေပါ လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ခံယူလုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိ ရမည်။
- (၂) ဤပုဒ်မအရ တာဝန်ခွဲဝေအပ်နှင်းနိုင်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်မှအပ မိမိအား အပ်နှင်းထားသည့် လုပ်ငန်း တာဝန် သို့မဟုတ် လုပ်ပိုင်ခွင့်တစ်ရပ်ရပ်ကို အခွန်ဝန်ထမ်းတစ်ဦးဦးသို့ဖြစ်စေ၊ တရားဝင်လွှဲအပ်ပိုင်ခွင့် ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးသို့ဖြစ်စေ၊ တည်ဆဲရာထူးတာဝန်တစ်ရပ်ရပ်သို့ဖြစ်စေ လွှဲအပ်နိုင်သည်။

(၃) ပုဒ်မခွဲငယ် (၂)အရ လွှဲအပ်ထားသော လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို မည်သည့် အချိန်တွင်မဆို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခွင့်ရှိသည်။

(ခ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် မိမိထံတင်ပြရန် လိုအပ်သည့် သတင်းအချက်အလက်၊ ကြေညာချက်နှင့် စာတမ်းအမှတ်အသား တစ်စုံတစ်ရာကို မိမိကအဆိုပြုသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးသို့ သတ်မှတ်ချက်များနှင့် အညီ ပေးအပ်ရန် ခွင့်ပြုနိုင်သည်။

(ဂ) ဤပုဒ်မအရ လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို လွှဲအပ်သော်လည်း-

- (၁) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က မိမိ၏လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များအား ကိုယ်တိုင်ကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်ခြင်းကို အဟန့်အတား မဖြစ်စေရ။
- (၂) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် မိမိအားအပ်နှင်းထားသော လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များမှ လွတ်ကင်းခြင်းမရှိစေရ။

ကျွမ်းကျင်သူများ၏ အကူအညီရယူခြင်း

- ၇။ (က) ဦးစီးဌာန၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ကောင်းမွန်စွာထမ်းဆောင်နိုင်စေရေးအလို့ငှာ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ဝန်ကြီးဌာန၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် သင့်လျော်သည်ဟု ယူဆသည့် ကျွမ်းကျင်သူများ၏ အကူအညီကို သတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ ရယူနိုင်သည်။
 - (ခ) လုပ်ငန်းတာဝန်တစ်ရပ်ရပ်အတွက် သတ်မှတ်တာဝန်ပေးအပ်ခံရသည့် တာဝန်ခံအရာရှိသည် ကျွမ်းကျင်သူက ပေးအပ်သည့် အကူအညီအပေါ် ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်ရမည်။
 - (ဂ) မည်သူမဆို ကျွမ်းကျင်သူနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်ဆံဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုလိုပါက ငြင်းပယ်ခွင့်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် တာဝန်ခံအရာရှိကို အကူအညီပေးလျက်ရှိသော ကျွမ်းကျင်သူအား ဟန့်တားခြင်းမပြုရ။
 - (ဃ) ကျွမ်းကျင်သူတစ်ဦး၏ အကူအညီကို ရယူရာတွင် အကျိုးစီးပွားချင်းပဋိပက္ခ (conflict of interest) ဖြစ်နေပါက မည်သူမဆို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံ တိုင်ကြားခွင့်ရှိသည်။
 - (င) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ပုဒ်မခွဲ (ဃ) အရ တိုင်ကြားခြင်းအပေါ် စိစစ်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရမည် ဖြစ်ပြီးအကူအညီဆက်လက်ရယူခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်သည် အပြီးအပြတ်ဖြစ်သည်။
 - (စ) ကျွမ်းကျင်သူတစ်ဦးကို တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းသည် စာဖြင့်ရေးသားဖော်ပြထားခြင်းမရှိလျှင် သော် လည်းကောင်း၊ ဤပုဒ်မအရ ဆောင်ရွက်ကြောင်း အတိအလင်း ဖော်ပြထားခြင်းမရှိလျှင် သော် လည်းကောင်း သက်ရောက်မှုမရှိစေရ။
 - (ဆ) ဤပုဒ်မနှင့် အကျုံးဝင်သည့် ကျွမ်းကျင်သူတစ်ဦးသည် ယင်းအား တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ယင်း၏ အကူအညီရယူခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်နှင့် ဆက်စပ်၍ လက်ဝယ်သို့ ရောက်ရှိလာသည့် သတင်းအချက်အလက်နှင့် စာတမ်းအမှတ်အသား အားလုံး ကို လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းရမည်။
 - (ဇ) ပုဒ်မ ၈ နှင့် ပုဒ်မ ၈၀ တို့သည် ဤပုဒ်မအရ အကူအညီရယူထားသည့် ကျွမ်းကျင်သူအပေါ် သက်ရောက်မှုမရှိစေရမည်။

လျှို့ဝှက်ကိစ္စအဖြစ် မှတ်ယူခြင်း

- ၈။ (က) ပုဒ်မခွဲ (ဂ)၊ (ဃ) နှင့် (င) တို့တွင် ဖော်ပြထားသည့် ခြွင်းချက်များမှတစ်ပါး ဤဥပဒေအရ တာဝန် ထမ်းဆောင်နေသည့် သို့မဟုတ် ဤဥပဒေအရ စီမံအုပ်ချုပ်ရန် ခန့်ထားခြင်းခံရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းသည် လုပ်ငန်းတာဝန်အရ မိမိလက်ခံရရှိသည့် အခွန်ထမ်းတစ်ဦးနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် သတင်းအချက်အလက် နှင့် စာတမ်းအမှတ်အသားအားလုံးကို လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းရမည်ဖြစ်ပြီး ယင်းသတင်းအချက်အလက် များကို အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်၊ ရုံး၊ ဌာနနှင့် အဖွဲ့အစည်းများထံသို့သာ ထုတ်ဖော်ခြင်းပြုနိုင်သည်-
 - (၁) ယင်းတို့၏ တာဝန်များကို ထမ်းရွက်ရန် ရည်ရွယ်ချက်အလို့ငှာ ဦးစီးဌာန၏ ဝန်ထမ်းများ၊ ဦးစီးဌာန၏ ကိုယ်စားလှယ်လွှဲအပ်ခြင်းခံရသူများ၊ အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာနနှင့် ယစ်မျိုးခွန်ဆိုင်ရာ အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနတို့၏ ဝန်ထမ်းများ၊
 - (၂) ဦးစီးဌာနအားကြီးကြပ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်အလို့ငှာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၊
 - (၃) အခွန်ကိစ္စများကို သုံးသပ်အကဲဖြတ်ရန် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသည့် ဝန်ကြီးဌာန၏ ဝန်ထမ်းများ၊
 - (၄) ဦးစီးဌာနအပေါ် ပုံမှန်စစ်ဆေးရန် တာဝန်ရှိသည့် ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၊
 - (၅) နိုင်ငံတကာသဘောတူညီချက် တစ်ရပ်ရပ်နှင့်အညီ နိုင်ငံတော်နှင့် လက်မှတ်ရေးထိုးသဘောတူညီ ထားသော ပြည်ပနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အခွန်အာဏာပိုင်များ၊

(၆) ရာဇဝတ်မှုတစ်ခုကို တရားစွဲဆိုရန်အလို့ငှာ ဥပဒေနှင့်အညီ လိုက်နာစေရန် အရေးယူဆောင်ရွက် သည့်အစိုးရဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊

(၇) အခွန်ထမ်းပေးဆောင်ရမည့် အခွန်ကိုသတ်မှတ်ရန်သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ ပြစ်မှုတစ်ခုအတွက်တာဝန်ရှိကြောင်း ဖော်ပြရန်သော်လည်းကောင်း ကြားနာစစ်ဆေးသည့် သက်ဆိုင်ရာ တရားရုံး။

(ခ) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ပုဒ်မခွဲ (က) အရ သတင်းအချက်အလက်ကို ထုတ်ဖော်ရန် ခွင့်ပြုခြင်းခံရပါက အနည်းဆုံးလိုအပ်သည့် အတိုင်းအတာအထိသာ ထုတ်ဖော်နိုင်ပြီး ကျန်သတင်းအချက်အလက်များကို လျှို့ဝှက်အဆင့်ဖြင့် ထိန်းသိမ်းထားရမည်။

(ဂ) ပုဒ်မခွဲ (က) အရသတင်းအချက်အလက်ကို လက်ခံရရှိသူသည် မိမိလက်ခံရရှိသည့် သတင်းအချက် အလက်ကို အနည်းဆုံးလိုအပ်သည့် အတိုင်းအတာအထိသာ ထုတ်ဖော်နိုင်ပြီး ကျန်သတင်းအချက် အလက်များကို လျှို့ဝှက်အဆင့်ဖြင့် ထိန်းသိမ်းထားရမည်။

(ဃ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်ထမ်း သို့မဟုတ် ယင်း၏ကိုယ်စားပြုသူဖြစ်ကြောင်း ပြောဆို လာသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးအား ယင်းပြောဆိုချက် မှန်ကန်ကြောင်း ခိုင်လုံသည့် အာမခံချက်ရရှိပြီးမှသာ ယင်းအခွန်ထမ်းနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ထံသို့ ထုတ်ဖော်နိုင် သည်။

(င) အခွန်ထမ်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သတင်းအချက်အလက်ကို ယင်းအခွန်ထမ်း၏ စာဖြင့်ရေးသား ထားသည့် သဘောတူညီချက်ဖြင့်သာ အခြားသူတစ်ဦးဦးထံသို့ ထုတ်ဖော်နိုင်သည်။

အခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ်

၉။ (က) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်ထမ်းတစ်ဦးချင်းစီအတွက် အခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ် တစ်ခုစီ သတ်မှတ်ပေးရမည်။

(ခ) အခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ကြေညာချက်ကို နိုင်ငံတော်ပြန်တမ်းတွင် တရားဝင် ထုတ်ပြန်ပြီးသည့်အခါတွင် အခွန်ထမ်းတစ်ဦးအတွက် သို့မဟုတ် သတ်မှတ်ထားသည့် အခွန်ထမ်းအုပ်စု အတွက် သီးသန့်အခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ်ကို သတ်မှတ်ပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ယင်းကို အခွန်အားလုံး အတွက် အသုံးပြုစေရမည်။

(ဂ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်နုတ်ယူပေးသွင်းရန် တာဝန်ရှိသည့် အခွန်ထမ်းမဟုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးအတွက်လည်း အခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ်တစ်ခု သတ်မှတ်ပေးနိုင်သည်။

(ဃ) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် သက်ဆိုင်ရာနည်းဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်း၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ အောက်ပါတို့ကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်-

(၁) အခွန်တစ်ရပ်ရပ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပေးပို့သော အခွန်ကြေညာလွှာများ၊ ကြေညာချက်များ သို့မဟုတ် အခြားစာတမ်းအမှတ်အသားများပေါ်တွင် ယင်း၏အခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ်ကို ဖော်ပြရမည်။

(၂) အခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ်ပိုင်ရှင်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အခွန်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ပေးအပ်ရန် သက်ဆိုင်ရာနည်းဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းများ၊ ညွှန်ကြားချက်များဖြင့် သတ်မှတ်ထားသည့် အခြားပုဂ္ဂိုလ်ကို အခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ် ပေးအပ်ရမည်။

(င) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်ထမ်းထံပေးပို့သော ယင်းအခွန်ထမ်း၏ အခွန်တာဝန်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် စာဖြင့် ဆက်သွယ်မှုအားလုံးတွင် အခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ်ကို ဖော်ပြရမည်။

(စ) အခွန်ထမ်းသည် အမည် (လုပ်ငန်းအမည်အပါအဝင်)၊ လိပ်စာ၊ လုပ်ငန်းတည်နေရာ သို့မဟုတ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် အခွန်ထိုက်သင့်သည့် လုပ်ငန်းသဘောသဘာဝ တစ်ခုခုပြောင်းလဲလျှင် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံစာဖြင့် တင်ပြရမည်။

(ဆ) အခွန်ထမ်းသည် ပုဒ်မခွဲ (စ)အရ တင်ပြရာတွင် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ဥပဒေ၊ အထူးကုန်စည်ခွန် ဥပဒေတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့်ကိစ္စဖြစ်ပါက ပြောင်းလဲမှုပြုလုပ်ပြီး ၁၅ ရက်အတွင်း၊ ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်ဖြစ်ပါက ပြောင်းလဲမှုပြုလုပ်ပြီးတစ်နှစ်အတွင်း ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံစာဖြင့် အကြောင်းကြားရမည်။

အခွန်ကင်းရှင်းကြောင်းလက်မှတ်

၁၀။ (က) အခွန်ထမ်းသည် အခွန်ကင်းရှင်းကြောင်းလက်မှတ်ကို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံမှ တောင်းခံ နိုင်သည်။

(ခ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အောက်ပါအချက်များအပေါ် ကျေနပ်မှုရှိပါက အခွန်ထမ်းအား အခွန် ကင်းရှင်းကြောင်းလက်မှတ် ထုတ်ပေးနိုင်သည်-

(၁) အခွန်ထမ်းသည် ပေးဆောင်ရန် အခွန်မရှိတော့ခြင်းနှင့် အငြင်းပွားမှုဖြစ်နေသည့် အခွန်အတွက် အာမခံပေးဆောင်ပြီးဖြစ်ခြင်း သို့မဟုတ်

(၂) အခွန်ထမ်းသည် ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်များကို ပေးဆောင်ပြီးဖြစ်စေမည်ဟု ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် က ယုံကြည်ထိုက်သည့် အစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ထားပြီးဖြစ်ခြင်းနှင့် အခွန်ထမ်းသည် ပေးဆောင်ရန် အချိန်စေ့ရောက်သည့် အရစ်အားလုံးအတွက် အစီအစဉ်များအတိုင်း ပေးဆောင်ပြီးဖြစ်ခြင်း။

(ဂ) အခွန်ကင်းရှင်းကြောင်းလက်မှတ်ထုတ်ပေးရန် လိုအပ်သည့် အခြေအနေများကို စည်းမျဉ်းများဖြင့် သတ်မှတ်နိုင်သည်။

(ဃ) အခွန်ကင်းရှင်းကြောင်းလက်မှတ်ကို မှားယွင်းသော သတင်းအချက်အလက်များအပေါ်တွင် သော်လည်းကောင်း၊ ပေါ့ဆစွာပေးအပ်ထားသည့် မမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက်များအပေါ်တွင် သော်လည်းကောင်း အခြေပြု၍ ထုတ်ပေးသည်ကို ရရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါက ယင်းအခွန်ကင်းရှင်းကြောင်း လက်မှတ်သည် အကျိုးသက်ရောက်မှုမရှိစေရ။

အများပြည်သူသိရှိလိုက်နာရန် သတ်မှတ်ချက် (Public Rulings)

၁၁။ (က) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်ဥပဒေများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုရှိစေရန်လည်းကောင်း၊ အများပြည်သူနှင့် အခွန်ဝန်ထမ်းများအတွက် လမ်းညွှန်မှု ဖြစ်စေရန်လည်းကောင်း အခွန်ဥပဒေကိုကျင့်သုံးမှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ ရှင်းလင်း ဖော်ပြချက်များကို အများပြည်သူသိရှိလိုက်နာရန် သတ်မှတ်ချက်အဖြစ် ထုတ်ပြန်ကြေညာနိုင်သည်။

(ခ) အများပြည်သူသိရှိလိုက်နာရန် သတ်မှတ်ချက်တစ်ရပ်သည် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ရုပ်သိမ်းခြင်း မပြုသရွေ့ ဦးစီးဌာနအပေါ် စည်းနှောင် သက်ရောက်မှုရှိစေရမည်။

(ဂ) အများပြည်သူသိရှိလိုက်နာရန် သတ်မှတ်ချက်သည် အခွန်ထမ်းအပေါ် စည်းနှောင်သက်ရောက်မှု မရှိစေရ။

ကြိုတင်သိရှိလိုက်နာရန် သတ်မှတ်ချက် (Advance Rulings)

၁၂။ (က) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် သီးသန့်ကိစ္စရပ်တစ်ခုအတွက် အခွန်ထမ်းက လျှောက်ထားလျှင် အခွန်ဥပဒေကို ကျင့်သုံးခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဦးစီးဌာန၏ သဘောထားကို ဖော်ပြသည့် ကြိုတင်သိရှိ လိုက်နာရန် သတ်မှတ်ချက်ကို အခွန်ထမ်းအား ထုတ်ပေးနိုင်သည်။

- (ခ) အခွန်ထမ်းသည် ပုဒ်မခွဲ (က) အရ လျှောက်ထားသည့် ကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြည့်စုံမှန်ကန်စွာ ဖော်ပြခဲ့ပြီး ကြိုတင်သိရှိလိုက်နာရန်သတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ အပြည့်အဝလိုက်နာဆောင်ရွက်ခဲ့ပါက ယင်းကြိုတင်သိရှိလိုက်နာရန် သတ်မှတ်ချက်သည် ဦးစီးဌာနနှင့် အခွန်ထမ်းတို့အပေါ်တွင် ယင်းကြိုတင် သိရှိလိုက်နာရန် သတ်မှတ်ချက်ထုတ်ပေးသည့်အချိန်တွင် ယင်းကိစ္စအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်သည့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်အတိုင်း စည်းနှောင်သက်ရောက်မှုရှိစေရမည်။
- (ဂ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် လုံလောက်သော အကြောင်းရှိပါက လျှောက်ထားသူထံစာဖြင့် အကြောင်းကြားလျက် ကြိုတင်သိရှိလိုက်နာရန် သတ်မှတ်ချက်တစ်ရပ်ကို အပြည့်အဝသော်လည်းကောင်း၊ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသော်လည်းကောင်း ပြင်ဆင်ခြင်း သို့မဟုတ် ရုပ်သိမ်းခြင်း ပြုနိုင်သည်။
- (ဃ) ကြိုတင်သိရှိလိုက်နာရန်သတ်မှတ်ချက်တစ်ရပ်ကို ပြင်ဆင်ခြင်း သို့မဟုတ် ရုပ်သိမ်းခြင်းသည် ရှေ့လာမည့်ကာလတွင်သာ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေပြီး မည်ကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်မည်ဟူသည့် အသေးစိတ်အချက်များကို ပြင်ဆင်ခြင်း သို့မဟုတ် ရုပ်သိမ်းခြင်းဆိုင်ရာ အကြောင်းကြားစာတွင် ဖော်ပြရမည်။
- (င) အသစ် သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်ခြင်းမရှိသော ကြိုတင်သိရှိလိုက်နာရန် သတ်မှတ်ချက်၏ အစိတ်အပိုင်းသည် အလိုအလျောက်ပျက်ပြယ်စေရမည်ဖြစ်ပြီး ယင်းအစိတ်အပိုင်းကို အဆိုပါဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်အညီ ပြင်ဆင်ကြောင်း သို့မဟုတ် ရုပ်သိမ်းကြောင်း အခွန်ထမ်းထံသို့ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က အကြောင်းကြားရမည်။
- (စ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်ထမ်း၏ အမည်နှင့် အခြားသူများအနေဖြင့် ကြိုတင်သိရှိလိုက်နာရန် သတ်မှတ်ချက်ကို နားလည်စေရန် လိုအပ်ခြင်းမရှိသော အခွန်ထမ်း၏ အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို ချန်လှပ်၍ ကြိုတင်သိရှိလိုက်နာရန်သတ်မှတ်ချက်ပါ အချက်များကို အများပြည်သူသိရှိစေရန် အသိပေး ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။
- (ဆ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ကြိုတင်သိရှိလိုက်နာရန် သတ်မှတ်ချက်ထုတ်ပြန်ရန်အတွက် နည်းလမ်းများနှင့် သင့်လျော်သော အခကြေးငွေကို သတ်မှတ်နိုင်သည်။

အခြားထုတ်ပြန်ချက်များ

၁၃။ ပုဒ်မ ၁၂ အရ ထုတ်ပြန်ထားသည့် ကြိုတင်သိရှိလိုက်နာရန်သတ်မှတ်ချက် သို့မဟုတ် ဥပဒေက လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲအပ်ထားသည့် အခြားကိစ္စရပ်များမှတစ်ပါး အခွန်ဝန်ထမ်းတစ်ဦးဦးက အခွန်ထမ်း၏ ပေးဆောင်ရန်ရှိသည့် အခွန်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထုတ်ပြန်သည့်အခြားမည်သည့် ထုတ်ပြန်ချက် သို့မဟုတ် သဘောတူညီချက်တစ်စုံတစ်ရာကမျှ ဦးစီးဌာနအပေါ် စည်းနှောင်သက်ရောက်မှုမရှိစေရ။

အခွန်ထမ်းနှင့် အခြားပုဂ္ဂိုလ်များကို ဆက်သွယ်ခြင်း

- ၁၄။ (က) အခွန်ထမ်း သို့မဟုတ် အခြားပုဂ္ဂိုလ်ထံ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ပေးပို့သည့် အကြောင်း ကြားစာ၊ ဖော်ပြချက် သို့မဟုတ် သဘောတူညီချက် တစ်စုံတစ်ရာသည် အောက်ပါအချက်များနှင့် ညီညွတ်မှသာလျှင် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေရမည်-
 - (၁) ဥပဒေအရ လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲအပ်ထားခြင်း၊
 - (၂) စာဖြင့်ရေးသားထား၍ အခွန်ဝန်ထမ်းက လက်မှတ်ရေးထိုးထားခြင်းနှင့်
 - (၃) သက်ဆိုင်ရာအခွန်ထမ်း သို့မဟုတ် လိပ်မူထားသော အခြားပုဂ္ဂိုလ်ထံ အတည်ပြုပေးအပ်ပြီး ဖြစ်ခြင်း။

- (ခ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် တစ်ဦးချင်းပုဂ္ဂိုလ်ထံစာဖြင့် အကြောင်းကြားရန် လိုအပ်လျှင် အကြောင်းကြားစာ အတည်ဖြစ်ရန် အောက်ပါနည်းလမ်းတစ်ခုခုဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်-
 - (၁) ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ထံ လက်ရောက်ပေးအပ်ခြင်း၊
 - (၂) နောက်ဆုံးသိရှိရသော လိပ်စာသို့ စာတိုက်မှမှတ်ပုံတင်၍ ပေးပို့ခြင်း၊
 - (၃) လက်ရှိအသုံးပြုလျက်ရှိသည်ဟု ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က သိရှိထားသည့် လိပ်စာသို့ အီလက်ထရောနစ်နည်းဖြင့် ပေးပို့ခြင်း။
- (ဂ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုသို့ စာဖြင့်အကြောင်းကြားရန် လိုအပ်လျှင် အကြောင်းကြားစာ အတည်ဖြစ်ရန် အောက်ပါနည်းလမ်းတစ်ခုခုဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်-
 - (၁) အခွန်ကိစ္စအလိုငှာ တာဝန်ပေးအပ်ထားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထံ လက်ရောက်ပေးအပ်ခြင်း သို့မဟုတ် အီလက်ထရောနစ်နည်းဖြင့် ပေးပို့ခြင်း၊
 - (၂) နိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ ကုမ္ပဏီ၏ အဓိကလုပ်ငန်းတည်နေရာသို့ပေးပို့ခြင်း၊
 - (၃) ကုမ္ပဏီမှတ်ပုံတင်ရုံးတွင် မှတ်ပုံတင်ထားသောလိပ်စာသို့ စာတိုက်မှ မှတ်ပုံတင်၍ ပေးပို့ခြင်း၊
 - (၄) လက်ရှိအသုံးပြုလျက်ရှိသည်ဟု ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က သိရှိထားသည့် လိပ်စာသို့ အီလက်ထရောနစ်နည်းဖြင့် ပေးပို့ခြင်း။
- (ဃ) အကြောင်းကြားစာ ပေးပို့ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စာတိုက်မှမှတ်ပုံတင်၍ ပေးပို့ခြင်းသည် နိုင်ငံတော် အတွင်းရှိ လိပ်စာသို့ ပေးပို့ခြင်းဖြစ်ပါက ပေးပို့သည့်နေ့မှ ၂၁ ရက်ပြည့်သည့် နေ့ရက်တွင်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်ပြင်ပရှိလိပ်စာသို့ ပေးပို့ခြင်းဖြစ်ပါက ပေးပို့သည့်နေ့မှ ရက်ပေါင်း ၃၀ ပြည့်သည့်နေ့ရက်တွင် လည်းကောင်း၊ အီလက်ထရောနစ်နည်းဖြင့် ပေးပို့ခြင်းဖြစ်ပါက ပေးပို့သည့်နေ့ရက်တွင်လည်းကောင်း ပေးပို့အတည်ပြုပြီးဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။
- (င) အကြောင်းကြားစာ၊ ဖော်ပြချက်၊ သဘောတူညီချက်၊ ကြေညာလွှာ၊ ပုံစံ၊ ကြေညာချက်၊ ဇယား သို့မဟုတ် အခြားစာတမ်းအမှတ်အသား တစ်စုံတစ်ရာအပေါ်တွင် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ လက်မှတ်အဖြစ် ရေးထိုးထားသည့် လက်မှတ်သည် အခြားနည်းဖော်ပြထားခြင်းမရှိလျှင် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ လက်မှတ် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။
- (စ) ပုဒ်မခွဲ (ခ) သို့မဟုတ် ပုဒ်မခွဲ (ဂ) နှင့်အညီ အကြောင်းကြားစာပေးအပ်ခြင်းကို ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးက ငြင်းပယ်လျှင် ယင်း၏ နေအိမ်အဆောက်အအုံ၏ ဝင်ပေါက်တွင် စွဲကပ်ခြင်းဖြင့် အတည်ပြုနိုင်သည်။

ပုံစံနှင့် အကြောင်းကြားစာများ

- ၁၅။ (က) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ဤဥပဒေကို ထိရောက်စွာ စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်ရန်အလိုငှာ ဦးစီးဌာနက သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းမည့် သို့မဟုတ် ထုတ်ပြန်မည့် အကြောင်းကြားစာ၊ ကြေညာချက်၊ ဖော်ပြချက်၊ ပုံစံ၊ ဇယားနှင့် အခြားစာတမ်းအမှတ်အသားများကို သတ်မှတ်ပြီး ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။
- (ခ) ဦးစီးဌာနသည် ပုဒ်မခွဲ (က) တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် စာတမ်းအမှတ်အသားများကို အများပြည်သူ အသုံးပြုနိုင်စေရန် သင့်လျော်သည့် နည်းလမ်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။
- (ဂ) ဤဥပဒေအရ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ထုတ်ပြန်သည့် အများပြည်သူဆိုင်ရာ အသိပေး ကြေညာချက်သည် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် သို့မဟုတ် ယင်းက သီးခြားတာဝန် လွှဲအပ်သည့် အခွန် ဝန်ထမ်းတစ်ဦးဦးက လက်မှတ်ရေးထိုးရမည်ဖြစ်ပြီး ယင်းအပေါ်တွင် လက်မှတ်တံဆိပ်ရိုက်နှိပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ရေးထိုးခြင်းပြုမှသာလျှင် အတည်ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။

ချို့ယွင်းချက်သည် တရားဝင်ခြင်းအပေါ် သက်ရောက်မှုမရှိစေခြင်း

၁၆။ (က) အခွန်ထမ်းသည် အကြောင်းကြားစာနှင့် ယင်းတွင်ပါဝင်သော အကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာသိရှိပြီးဖြစ်ပါက ဤဥပဒေအရ ထုတ်ပြန်သည့် စည်းကြပ်မှုအကြောင်းကြားစာ၊ အခြား အကြောင်းကြားစာ သို့မဟုတ် စာတမ်းအမှတ်အသားများသည် ပုဒ်မ ၁၄ နှင့်အညီ ပေးပို့ခြင်းမရှိဆိုသည့် အကြောင်းပြချက်ဖြင့် အတည်မဖြစ်ဟုသော်လည်းကောင်း၊ အကျိုးသက်ရောက်ခြင်း မရှိဟုသော်လည်းကောင်း ငြင်းဆိုခွင့်မရှိစေရ။

(ခ) ဤဥပဒေအရ ထုတ်ပြန်သည့် စည်းကြပ်မှုအကြောင်းကြားစာ သို့မဟုတ် အခြားအကြောင်းကြားစာ သို့မဟုတ် စာတမ်းအမှတ်အသားတစ်ခုခုသည် ဤဥပဒေ နှင့်ကိုက်ညီပြီး စည်းကြပ်ခံရသူ သို့မဟုတ် အကြောင်းကြားစာ ချုပ်ဆိုခြင်းခံရသူအား ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားကြောင်း သာမန်အားဖြင့် နားလည် နိုင်ပါက ချို့ယွင်းချက်ရှိသည်ဆိုသည့် အကြောင်းပြချက်ကြောင့် အတည်မဖြစ်ဟု ငြင်းဆိုခွင့်မရှိစေရ။

ကိုယ်စားလှယ်လွှဲအပ်ခြင်းခံရသူ (Agent) နှင့် အရာထမ်းများ

၁၇။ (က) ကုမ္ပဏီတစ်ခု၏ ဒါရိုက်တာများသည် ယင်းကုမ္ပဏီက လိုအပ်သည့် စာရင်းဇယားနှင့် အထောက်အထားများကို မှတ်တမ်းထားရန်နှင့် ထိန်းသိမ်းထားရန် ကုမ္ပဏီအတွင်းရေးမှူး သို့မဟုတ် ယင်းကုမ္ပဏီ၏ အခြားအရာထမ်းတစ်ဦးကို ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရမည်။

(ခ) အစုစပ်လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် အခြားပုဂ္ဂိုလ်စုတစ်ခုခုသည် အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ အခွန်ထမ်းဆောင်ရန်ရှိပါက သို့မဟုတ် အခွန်ဆိုင်ရာတာဝန် တစ်ရပ်ရပ် ထမ်းရွက်ရန် ရှိပါက ဤဥပဒေပါ လိုအပ်ချက်များကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်မည့် အစုစပ် သို့မဟုတ် အရာထမ်းတစ်ဦးဦးကို ရွေးချယ်တာဝန် ပေးအပ်ရမည်။

(ဂ) နိုင်ငံသားဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံသားမဟုတ်သူဖြစ်စေ နိုင်ငံတော်အတွင်း နေထိုင်ခြင်း မရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးသည် အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ အခွန်ထမ်းဆောင်ရန်ရှိပါက သို့မဟုတ် အခွန်ဆိုင်ရာ တာဝန်တစ်ရပ်ရပ် ထမ်းရွက်ရန်ရှိပါက ဤဥပဒေနှင့်အညီ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရေးအတွက် နိုင်ငံတော်အတွင်း နေထိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအား ကိုယ်စားလှယ်လွှဲအပ်ခြင်း ခံရသူအဖြစ် ရွေးချယ်တာဝန်ပေးအပ်ရမည်။

(ဃ) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ဤပုဒ်မအရ ကုမ္ပဏီအတွင်းရေးမှူး၊ အစုစပ်၊ ဝန်ထမ်း သို့မဟုတ် ကိုယ်စားလှယ်လွှဲအပ်ခြင်းခံရသူ ခန့်အပ်ခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ဤဥပဒေ၏ လိုအပ်ချက် များနှင့်အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်းအတွက် တာဝန်ရှိမှုမှ သက်သာခွင့် မရှိစေရ။

အခွန်ထမ်း၏ သတင်းအချက်အလက်ရရှိပိုင်ခွင့်

၁၈။ (က) အခွန်ထမ်းသည် ယင်း၏ အခွန်နှင့်သက်ဆိုင်သည့် အခွန်ပေးဆောင်ထားရှိမှု အခြေ အနေကို ဦးစီးဌာနသို့ တင်ပြတောင်းဆိုနိုင်သည်။

(ခ) ဦးစီးဌာနသည် ပုဒ်မခွဲ (က) အရ အခွန်ထမ်းက တောင်းဆိုလျှင်-

(၁) ယင်းပေးဆောင်ထားသည့် အခွန်စာရင်းကို အသိပေးရမည်၊

(၂) ဦးစီးဌာန၏ အမှုတွဲတွင် ထိန်းသိမ်းထားဆဲဖြစ်သည့် အခွန်ထမ်း တင်သွင်းသော အခွန် ကြေညာလွှာမိတ္တူတစ်စုံကို ပေးအပ်ရမည်။

သတ်မှတ်ရက်များ (Due dates)

၁၉။ (က) အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ကိစ္စတစ်ခုခုအတွက် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် နောက်ဆုံးနေ့ရက်သည် အများပြည်သူရုံးပိတ်ရက်တွင် ကျရောက်လျှင် ယင်းနေ့နှင့်နောက်တစ်ဆက် တည်းဖြစ်သော အများပြည်သူရုံးဖွင့်ရက်၌ အဆိုပါကိစ္စရပ် ဆောင်ရွက်ခြင်းကို အချိန်မီဆောင်ရွက်သည် ဟု မှတ်ယူရမည်။

(ခ) အခွန်ပေးဆောင်ခြင်းမှတစ်ပါး အခွန်ထမ်း၏ တင်ပြချက်၊ အယူခံလွှာ သို့မဟုတ် အခြားစာတမ်း အမှတ်အသားများ လက်ခံရရှိကြောင်း ဦးစီးဌာနက တံဆိပ်ရိုက်နှိပ်သည့်နေ့တွင် တင်သွင်းသည်ဟု မှတ်ယူရမည်။ ကြေညာလွှာကို စာတိုက်မှ ပေးပို့ခြင်းဖြစ်ပါက ပေးပို့သည့် စာတိုက်တံဆိပ်ပါရက်စွဲတွင် တင်သွင်းသည်ဟု မှတ်ယူရမည်။

(ဂ) ပုဒ်မခွဲ (ခ) ပါ စာတမ်းအမှတ်အသားများကို အီလက်ထရောနစ်နည်းဖြင့် ပေးပို့ခြင်းဖြစ်ပါက ဦးစီးဌာနက အီလက်ထရောနစ်နည်းဖြင့် လက်ခံရရှိသည့်နေ့တွင် တင်သွင်းသည်ဟု မှတ်ယူရမည်။ ယင်းနေ့သည် အများပြည်သူရုံးပိတ်ရက်တွင် ကျရောက်လျှင် ယင်းနေ့နှင့် နောက်တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်သော အများပြည်သူရုံးဖွင့်ရက်တွင် လက်ခံရရှိသည်ဟု မှတ်ယူရမည်။

အခန်း (၄)

မှတ်တမ်းများထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း

စာရင်းများနှင့် မှတ်တမ်းများထိန်းသိမ်းခြင်း

၂၀။ (က) စီးပွားရေးလုပ်ငန်း သို့မဟုတ် ကိုယ်ပိုင်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည့် သို့မဟုတ် အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ ကြေညာလွှာတင်သွင်းရန် လိုအပ်သည့် အခွန်ထမ်းသည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များကြောင့် ရရှိလာသည့် မြတ်စွန်းငွေနှင့်အမြတ် သို့မဟုတ် အရှုံးကို သေချာစွာ လေ့လာစိစစ်နိုင်ရန် ယင်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ချက်များအားလုံးကို မှတ်သားထားသည့် စာရင်းနှင့် မှတ်တမ်းများကို နိုင်ငံတော် အတွင်း ထိန်းသိမ်းထားရှိရမည်။

(ခ) အခွန်ထမ်းသည် ပုဒ်မခွဲ (က) တွင် ဖော်ပြထားသည့် မှတ်တမ်းနှင့် စာရင်းများအပြင် ယင်းမှတ်တမ်းနှင့် စာရင်းများရေးသွင်းရာတွင် အသုံးပြုခဲ့သည့် မူလအထောက်အထား အချက်အလက် များနှင့် အခြေခံအထောက်အထား အချက်အလက်များကို ထိန်းသိမ်းထားရှိ ရမည်။

(ဂ) အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခု၏ မှတ်တမ်းများကို ပြုစုရန် သို့မဟုတ် ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်သည် လုပ်ငန်းနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အထောက်အထားအချက်အလက် များကို-

(၁) လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခုကို ပြုလုပ်သည့်နေ့မှစ၍ ခုနစ် နှစ်ကြာမြင့်သည့် ကာလအထိ ထိန်းသိမ်းထားရမည်။

(၂) ခုနစ် နှစ်ထက်ပိုမိုကြာမြင့်သည့်ကိစ္စဖြစ်ပါက ယင်းမှတ်တမ်းများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အခွန်ကာလ တစ်ရပ်အတွက် အခွန်စည်းကြပ်ရန် ကာလစည်းကမ်းသတ် ကုန်ဆုံးသည်အထိ ထိန်းသိမ်းထားရမည်။

(ဃ) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ဤပုဒ်မအရ လိုအပ်သည့် မှတ်တမ်းနှင့် စာရင်းများကို မြန်မာဘာသာ သို့မဟုတ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာမဟုတ်သည့် အခြားဘာသာဖြင့် ပြုစုထားပါက ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ဘာသာပြန်ဆိုပေးရန် တောင်းဆိုသည့်အခါ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ စရိတ်ဖြင့် မြန်မာဘာသာ သို့မဟုတ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုချက်ကို ပေးအပ်ရမည်။

(င) ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းများ၊ ငွေတောင်းခံလွှာများ၊ မူလမှတ်တမ်းရေးသွင်းသည့် စာအုပ်များ၊ အခွန်ထမ်းနှင့် ဦးစီးဌာနအကြားရေးသားဆက်သွယ်သည့် စာများအားလုံးကို မြန်မာဘာသာ သို့မဟုတ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားရမည်။

(စ) ဤပုဒ်မပါ မူလအထောက်အထား အချက်အလက်များဆိုရာတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်သည်-

(၁) အရောင်းနှင့် အဝယ်ငွေတောင်းခံလွှာများ၊ တန်ဖိုးတွက်ချက်သည့် စာတမ်း အမှတ်အသားများ၊ ကြိုတင်မှာကြားချက်များ၊ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းများ၊ အဝယ်မှာကြားလွှာများ၊ ကုန်စည်ပေးပို့မှုမှတ်တမ်း များ၊ ဘဏ်ရှင်းတမ်းများ၊ ပဋိညာဉ်စာချုပ်များနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခု၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အခြားစာတမ်း အမှတ်အသားများ၊

(၂) အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အလိုမှာ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအနေဖြင့် ထုတ်ပေးသည့် သို့မဟုတ် လက်ခံရရှိသည့် ပြေစာ၊ မြီစားမှတ်စု သို့မဟုတ် မြီရှင်မှတ်စုများအားလုံး၏ မိတ္တူများ၊ တင်ပို့ခြင်း သို့မဟုတ် တင်သွင်းခြင်းဆိုင်ရာ အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာန၏ အထောက်အထားများအားလုံး၊ ထုတ်လုပ်သူ၊ ဝန်ဆောင်မှုဆောင်ရွက်သူ သို့မဟုတ် တင်သွင်းသူနှင့် လက်ခံသူကို သတ်မှတ်ဖော်ပြနိုင်မည့် စာဖြင့် ရေးသားထားသည့် လုံလောက်သော အထောက်အထား၊ ပေးအပ်သည့် ကုန်စည်များ သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှုများ၏ သဘော သဘာဝနှင့် အရေအတွက်၊ ပေးအပ်သည့် အချိန်၊ ပေးအပ်သည့် နေရာ၊ ပေးအပ်မှုအတွက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်အချက်များ၊ လက်ခံရရှိသူမှ သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်များအလိုက် အသုံး ပြုပြီးသည့် ပေးအပ်ထားသော ကုန်စည်၏ ပမာဏအတိုင်းအတာတို့ကို ပြသနိုင်မည့် စာဖြင့် ရေးသားထားသည့် လုံလောက်သော အထောက်အထား။

ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ

၂၁။ ဘဏ် သို့မဟုတ် ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုသည် ငွေကြေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုရယူသူ မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြချက်နှင့် အခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင် အမှတ်တို့ အပါအဝင် ယင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်အားလုံးအတွက် မှတ်တမ်း ထားရှိရမည်။

အခွန်ကြေညာလွှာ

၂၂။ (က) အခွန်ထမ်းတိုင်းသည် အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ လိုအပ်ပါက အဆိုပါဥပဒေတွင် သတ်မှတ်သည့် အချိန်အတွင်း သတ်မှတ်ထားသည့်နေရာ၌သော်လည်းကောင်း၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က တောင်းဆိုသည့်အတိုင်း သော်လည်းကောင်း ပုဒ်မခွဲ (ခ) ပါ သတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ထံသို့ အခွန်ကြေညာလွှာကို တင်သွင်းရမည်။

(ခ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အောက်ပါတို့ကို သတ်မှတ်ရမည်-

- (၁) အခွန်ကြေညာလွှာပုံစံများ၊
- (၂) အခွန်ကြေညာလွှာတွင် ပါရှိရမည့် သတင်းအချက်အလက်များ၊ လိုအပ်ပါက ကြေညာလွှာနှင့်အတူ ပူးတွဲတင်ပြရမည့် နောက်ဆက်တွဲ အချက်အလက်များနှင့်
- (၃) ကြေညာလွှာတင်သွင်းရမည့်နည်းလမ်းများ။

(ဂ) အခွန်ထမ်းသည် ပြင်ဆင်ထားသော အခွန်ကြေညာလွှာကို မူလအခွန်ကြေညာလွှာ တင်သွင်းရမည့် သတ်မှတ်ရက် ကျော်လွန်ပြီးနောက် ခြောက်နှစ်ထက် နောက်မကျစေဘဲ တင်သွင်းနိုင်သည်။

(ဃ) အခွန်ထမ်းသည် အခွန်ကြေညာလွှာ၏ မှန်ကန်တိကျမှုနှင့် ပြည့်စုံမှုကို တာဝန်ခံရမည်။ သို့ရာတွင် အခွန်ထမ်းတစ်ဦးသည် ဥပဒေအရ မစွမ်းဆောင်နိုင်သူဖြစ်ပါက အခွန်ထမ်း၏ တရားဝင်ကိုယ်စားပြု သူသည် အခွန်ကြေညာလွှာ၏ မှန်ကန်တိကျမှုနှင့် ပြည့်စုံမှုကို တာဝန်ခံရမည်။

(င) အခွန်ကြေညာလွှာ သို့မဟုတ် အခွန်ကြေညာလွှာ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို အခြား ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက အခကြေးငွေရယူ၍ ပြင်ဆင်ပေးခြင်း ဖြစ်ပါက ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း အခွန်ကြေညာလွှာတွင် လက်မှတ် ရေးထိုးရမည်။

(စ) အခွန်ထမ်းက အခွန်ကာလတစ်ရပ်အတွက် အခွန်ကြေညာလွှာတင်သွင်းခြင်း မရှိသေးစေကာမူ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အကြောင်းကြားစာဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအား ယင်းကိုယ်တိုင်အတွက်ဖြစ်စေ၊ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအတွက် ကိုယ်စားလှယ်လွှဲအပ်ခြင်းခံရသူ သို့မဟုတ် ယုံမှတ်အပ်နှံခံရသူအဖြစ် ဖြစ်စေ အဆိုပါကာလအတွက် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း ပိုမိုပြည့်စုံသည့် အခွန်ကြေညာလွှာ တင်သွင်းရန် သို့မဟုတ် နောက်ထပ် အခွန်ကြေညာလွှာ တင်သွင်းရန် တောင်းဆို နိုင်သည်။

သတင်းအချက်အလက်ကြေညာလွှာများ

၂၃။ အခွန်ကြေညာလွှာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဤဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် အခွန်ဥပဒေ တစ်ရပ်ရပ်အရ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦး၏ အခွန်ထမ်းဆောင်ရမည့် တာဝန်မှအပဖြစ်သော ကိစ္စများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သတင်း အချက်အလက်ကြေညာလွှာတင်သွင်းရန် တာဝန်ရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်အပေါ်တွင် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေရမည်။

ကြေညာလွှာတင်သွင်းရမည့် အချိန်ကာလတိုးမြှင့်သတ်မှတ်ခြင်း

၂၄။ (က) အခွန်ထမ်းကဖြစ်စေ၊ အခွန်ကြေညာလွှာတင်သွင်းရန်တာဝန်ရှိသည့် အခြားပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးဦး ကဖြစ်စေ အခွန်ကြေညာလွှာတင်သွင်းရမည့် သတ်မှတ်ရက်ကို တိုးမြှင့်ပေးရန် လျှောက်ထားလာပါက ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်ကြေညာလွှာ တင်သွင်းရန် သတ်မှတ်ထားသည့် အချိန်ကန်သတ်ချက် ကို တိုးမြှင့်ပေးနိုင်သည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ (က) အရ ကြေညာလွှာ တင်သွင်းရန် သတ်မှတ်ထားသည့် အချိန်ကာလကို တိုးမြှင့်ပေးသော်လည်း အခွန်ပေးဆောင်ရန် သတ်မှတ်ရက်ကို သီးခြားတိုးမြှင့်ခွင့်ပြုပေးခြင်းမရှိပါက ကြေညာလွှာတင်သွင်းရန် အချိန်တိုးမြှင့်ပေးခြင်းသည် အခွန်ပေးဆောင်ရမည့် သတ်မှတ်နေ့ရက်အပေါ် သက်ရောက်မှုမရှိစေရ။

သတင်းအချက်အလက်တောင်းခံပိုင်ခွင့်၊ အခြေပစ္စည်းများနှင့် ရရန်ပိုင်ခွင့်များကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခွင့်

၂၅။ (က) တာဝန်ခံအရာရှိသည် လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲအပ်ထားသည့် ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုခု အလို့ငှာ တာဝန်တစ်ရပ်ရပ်ကို ထမ်းဆောင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းပရဝဏ်အတွင်းသို့ဖြစ်စေ၊ အများပြည်သူတို့ ဝင်ထွက်သွားလာနိုင်သော နေရာသို့ဖြစ်စေ အောက်ပါအချိန်တစ်ရပ်ရပ်တွင် ကြိုတင်အကြောင်းကြားခြင်းမရှိဘဲ ဝင်ရောက်ခြင်း၊ ရှာဖွေခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းပြုနိုင်သည်။

(၁) ပုံမှန်အလုပ်ချိန်အတွင်း၊

(၂) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ လျှောက်ထားချက်အရ သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်တရားရုံးမှ တရားသူကြီးက စာဖြင့် ရေးသားခွင့်ပြုသော အချိန်တစ်ရပ်ရပ်အတွင်း။

(ခ) တာဝန်ခံအရာရှိသည် လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲအပ်ထားသည့် ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုခု အလိုငှာတာဝန် တစ်ရပ်ရပ်ကို ထမ်းဆောင်ရေးအတွက် အခွန်ထမ်း၏ နေအိမ်အတွင်းသို့ဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မခွဲ (က) တွင် ဖော်ပြထားခြင်းမရှိသော အခြားပရဝဏ်အတွင်းသို့ဖြစ်စေ အောက်ပါနည်းလမ်း တစ်ရပ်ရပ်ဖြင့် ဝင်ရောက်ခြင်း၊ ရှာဖွေခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းပြုနိုင်သည်-

(၁) အခွန်ထမ်း၏ သဘောတူခွင့်ပြုချက်ဖြင့်၊

(၂) ပရဝဏ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ရန်လိုအပ်ကြောင်း ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ လျှောက်ထားချက်အရ သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်တရားရုံးမှ တရားသူကြီးက စာဖြင့်ရေးသား ဖော်ပြထားသော အချိန်နှင့် ခွင့်ပြုထား သောနည်းလမ်း။

(ဂ) တာဝန်ခံအရာရှိသည် အောက်ပါအချက်တစ်ရပ်ရပ်နှင့် ကိုက်ညီပါက သီးခြားပြဋ္ဌာန်း ထားခြင်း မရှိသည့် အခွန်ထမ်းပိုင်ဆိုင်သည့် မည်သည့်ပစ္စည်းကိုမဆို ဝင်ရောက်ကြည့်ရှု စစ်ဆေးခြင်း၊ ရှာဖွေခြင်း၊ တိုင်းတာခြင်းနှင့် ကာလတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းတို့ ပြုလုပ်နိုင်သည်-

(၁) အခွန်ထမ်း၏ သဘောတူခွင့်ပြုချက်ရရှိခြင်း၊

(၂) အနည်းဆုံး ၂၄ နာရီ ကြိုတင်၍ စာဖြင့် အကြောင်းကြားခြင်း။

(ဃ) တာဝန်ခံအရာရှိသည် နေအိမ် သို့မဟုတ် ပရဝဏ်အတွင်း ပုဒ်မခွဲ (က)၊ ပုဒ်မခွဲ (ခ) သို့မဟုတ် ပုဒ်မခွဲ (ဂ) အရ ဥပဒေနှင့်အညီ ဝင်ရောက်ခြင်း၊ ရှာဖွေခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းပြုရာ တွင် အောက်ပါတို့ကို ပြုလုပ်နိုင်သည်-

(၁) စာတမ်းအမှတ်အသားတစ်ခုခုကို မိတ္တူကူးယူခြင်း၊

(၂) လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲအပ်ထားသည့် ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ဆီလျော်မှုရှိသည်ဟု အထောက် အထား တစ်စုံတစ်ရာတွေ့ရှိပါက စာတမ်းအမှတ်အသား သို့မဟုတ် အခြားအရာ တစ်ခုခုကို လိုအပ်ပါက သိမ်းယူခြင်း၊

(၃) စာတမ်းအမှတ်အသား သို့မဟုတ် အခြားအရာတစ်ခုခုကို မှတ်မိစေရန် တံဆိပ်အမှတ်အသားများ ရိုက်နှိပ်ခြင်း။

(င) တာဝန်ခံအရာရှိက ဤပုဒ်မအရ လွှဲအပ်ထားသည့် လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အရ စာတမ်း အမှတ်အသား သို့မဟုတ် အခြားအရာတစ်ခုခုကို သိမ်းယူရာတွင် တရားရုံးအမိန့်က အခြားနည်းလမ်း ဖြင့် ခွင့်ပြုထားခြင်းမရှိပါက ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ယင်းစာတမ်း အမှတ်အသား သို့မဟုတ် အခြား အရာကို မိတ္တူကူးယူပြီးနောက် မူရင်းကို သိမ်းဆည်းခံရသူထံ အမြန်ဆုံးပြန်လည်ပေးအပ်ရမည်။

(စ) ဤပုဒ်မအရ လွှဲအပ်ထားသည့် လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အရ တာဝန်ခံအရာရှိက သိမ်းဆည်း သည့် အခြားအရာများသည် မိတ္တူကူး၍ မရသည့်အပြင် တရားရုံးက မူလ ပိုင်ရှင်ထံ ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းမပြုပါက ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် သင့်လျော်သော အချိန်ကာလတစ်ခုအထိ ယင်းအရာကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်သည်။

(ဆ) ဤပုဒ်မပါ လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အရ သိမ်းဆည်းထားသည့် စာတမ်းအမှတ်အသား၏ တာဝန်ခံမိတ္တူကို တရားရုံးတွင် သက်သေခံတင်ပြခွင့်ရှိပြီး ယင်းသည် မူရင်းစာတမ်း အမှတ်အသားကဲ့သို့ သက်သေခံတန်ဖိုးရှိသည်။

(ဇ) ဤပုဒ်မပါ လုပ်ပိုင်ခွင့်များသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေများအရ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရထားသည့် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များ၏ သံတမန်၊ ကောင်စစ်ဝန်ချုပ် သို့မဟုတ် အခြားမစ်ရှင်များနှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပရဝဏ်များနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိစေရ။

(ဈ) ဤပုဒ်မအရ တာဝန်ခံအရာရှိ သို့မဟုတ် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က တောင်းခံခဲ့သော စာတမ်း အမှတ်အသားများကို အခွန်ထမ်း သို့မဟုတ် အခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးက ပေးအပ်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့လျှင် ယင်းအခွန်ထမ်း သို့မဟုတ် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်က အခွန် စည်းကြပ်မှုအပေါ် အငြင်းပွားသည့် စစ်ဆေးစီရင်မှု တစ်ခုခုတွင် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ သဘောတူညီချက်မရဘဲ အဆိုပါစာတမ်းအမှတ်အသားများကို သက်သေခံအဖြစ် တင်သွင်းခွင့်မရှိစေရ။

(ည) ဤပုဒ်မအရ စာအုပ်များ၊ စာတမ်းအမှတ်အသားများ၊ မှတ်တမ်းများ သို့မဟုတ် အခြားအရာများကို သိမ်းဆည်းခြင်းခံရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရုံးချိန်အတွင်း လာရောက်ကြည့်ရှု စစ်ဆေးနိုင်ပြီး မိမိကုန်ကျ စရိတ်ဖြင့် မိတ္တူကူးယူနိုင်သည်။

(ဋ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲအပ်ခြင်းခံရသည့် ဝန်ထမ်းသည် ဤပုဒ်မအရ လက်ဝယ်ထိန်းသိမ်းခဲ့သော စာတမ်းအမှတ်အသားများ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများ သို့မဟုတ် အခြားအရာများအားလုံးအတွက် လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာအမှုကိစ္စ ဆောင်ရွက်ပြီးသည့်နေ့မှ ၁၄ ရက်အတွင်း ယင်းတို့ကို ပိုင်ရှင်ထံ ပြန်လည်ပေးအပ်ရမည်။

(ဌ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် မည်သည့်မြေအမျိုးအစားကိုမဆို သွားရောက်စစ်ဆေးတိုင်းတာစေခြင်း ကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းမြေနှင့်သက်ဆိုင်သော စာတမ်းအမှတ်အသား တစ်စုံတစ်ရာကို လက်ဝယ်ရှိသူ သို့မဟုတ် ထိန်းသိမ်းထားသူက ပေးအပ်ရန် ဆင့်ဆိုခြင်းကိုလည်းကောင်း ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

(ဍ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ဤပုဒ်မပါ လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ကျင့်သုံးရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာဌာနများမှ ကိုယ်စားလှယ်စေလွှတ်ပေးရန် သက်ဆိုင်ရာ ဌာနသို့ တောင်းဆိုနိုင်သည်။

(ဎ) ဤပုဒ်မနှင့် ပုဒ်မ ၂၆ ပါ လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲအပ်ထားသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဆိုသည်မှာ -

(၁) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦး၏ ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်ပမာဏကို ဆုံးဖြတ်နိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သတင်းအချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း၊

(၂) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးထံမှ အခွန်ကောက်ခံရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းခြင်း သို့မဟုတ်

(၃) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အခွန်ဆိုင်ရာစုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း သို့မဟုတ် တရားစွဲဆိုခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းခြင်းတို့ကို ဆိုသည်။

(ဏ) ဤပုဒ်မအရ ဆောင်ရွက်သော တာဝန်ခံအရာရှိ သို့မဟုတ် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ကို သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းပရဝဏ် သို့မဟုတ် နေရာ၏ ပိုင်ရှင်ကသော်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေနှင့်အညီ လက်ရှိဖြစ်သူက သော်လည်းကောင်း ရုံးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရန် ထိုက်သင့်သည့်နေရာ၊ အသုံးအဆောင်နှင့် အကူအညီများ ပေးအပ်ရမည်။

သတင်းအချက်အလက်ရယူရန် အကြောင်းကြားခြင်း

၂၆။ (က) လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲအပ်ထားသည့် ရည်ရွယ်ချက်အလိုမှာ တာဝန်ခံအရာရှိ သို့မဟုတ် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်ထမ်း သို့မဟုတ် အခွန်ထမ်းမဟုတ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးထံ သင့်လျော်သော အကြောင်းကြားစာပေးပို့၍ -

(၁) အခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက် အပါအဝင် အကြောင်းကြားစာဖြင့် တောင်းခံသည့် သတင်းအချက်အလက်တစ်စုံတစ်ရာကို ပေးအပ်ရန် သို့မဟုတ်

(၂) စစ်ဆေးခံရန် သို့မဟုတ် အကြောင်းကြားစာတွင် ဖော်ပြထားသည့် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ထိန်းချုပ်ထားသည့်

စာတမ်းအမှတ်အသားများ သို့မဟုတ် အခြားသက်သေခံအထောက်အထားများကို ပေးအပ်ရန်အလို့ငှာ အကြောင်းကြားစာတွင် သတ်မှတ်ထားသည့် အချိန်နှင့်နေရာသို့ လာရောက်ရန် ဆင့်ဆိုနိုင်သည်။

(ခ) စာတမ်းအမှတ်အသားများ သို့မဟုတ် အခြားသက်သေခံအထောက်အထားများအား ထုတ်ပေးခြင်း သို့မဟုတ်

ကြည့်ရှုမှတ်သားခြင်းတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မြန်မာနိုင်ငံတော်ဗဟိုဘဏ်ဥပဒေအပါအဝင် တည်ဆဲဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်၊

စာချုပ်တစ်ရပ်ရပ်တို့တွင် မည်သို့ပင် ပါရှိစေကာမူ ပုဒ်မ ၂၅ နှင့် ဤပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိစေရမည်။

အခန်း (၅)

စည်းကြပ်မှုများ

စည်းကြပ်မှု

၂၇။ (က) အခွန်ထမ်း၏ အခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်အပေါ် စည်းကြပ်မှုကို ဤဥပဒေတွင်လည်းကောင်း၊

အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်တွင်လည်းကောင်း သတ်မှတ်ထားသည့်နည်းလမ်းအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ခ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ဆောင်ရွက်သည့် စည်းကြပ်မှုကို အခွန်ကြေညာလွှာတွင်ပါရှိသော သတင်း အချက်အလက်များနှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ရရှိနိုင်သော အခြားသက်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက် အလက်များပေါ်တွင် အခြေပြု၍ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

(ဂ) အခွန်ထမ်းတစ်ဦးက အခွန်ကြေညာလွှာကို သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း တင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြည့်စုံအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိပါက ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ယင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ရရှိနိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက် အထောက်အထားများအပေါ်တွင် အခြေခံလျက် ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်ပမာဏကို စည်းကြပ်မှုပြုလုပ်နိုင်သည်။

(ဃ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်ထမ်းတင်သွင်းသည့် အခွန်ကြေညာလွှာပါ အချက်အလက်များကို အခြေမခံဘဲ အခြားသတင်းအချက်အလက်ပေါ်တွင် အလုံးစုံသော်လည်းကောင်း၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ သော်လည်းကောင်း အခြေခံ၍ စည်းကြပ်မှုပြုပါက အခြေခံအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည့် သတင်းအချက် အလက်၏ သဘောသဘာဝကို ဖော်ပြရမည်။

(င) အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ အခွန်ထမ်းက ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်ပမာဏကို တွက်ချက်တင်သွင်း သော အခွန်ကြေညာလွှာသည် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ယင်းပမာဏဖြင့် စည်းကြပ်မှုပြုသကဲ့သို့ သက်ရောက်မှုရှိစေရမည်။ သို့ရာတွင် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က စည်းကြပ်မှုအသစ် သို့မဟုတ် ပြင်ဆင် စည်းကြပ်မှု ပြုလုပ်ခြင်းအတွက် အဟန့်အတား မဖြစ်စေရ။

(စ) အခွန်ထမ်းသည် အခွန်ဥပဒေ တစ်ရပ်ရပ်အရ အခွန်ပေးဆောင်ရမည့် သတ်မှတ်ရက်မတိုင်မီ နိုင်ငံတော်မှ ထွက်ခွာသွားနိုင်သည်ဟု ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က အထောက်အထားတစ်စုံတစ်ရာ တွေ့ရှိ လျှင် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်မှ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်အား ပေးအပ်ထားသည့် အကြောင်းကြားစာတွင် ဖော်ပြထား သည့် ရက်စွဲသည် ယင်းအခွန်ကို ပေးဆောင်ရန် သတ်မှတ်သည့်နေ့ဖြစ်သည်။

စည်းကြပ်မှုအသစ် သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်စည်းကြပ်မှုပြုလုပ်ခြင်း

၂၈။ (က) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် မူလစည်းကြပ်မှုတစ်ရပ်ကို မှန်ကန်ခြင်းမရှိကြောင်း အထောက် အထားတစ်စုံတစ်ရာ တွေ့ရှိပါက ပုဒ်မ ၂၉ ပါ ကာလစည်းကမ်းသတ်အတွင်း စည်းကြပ်မှုအသစ် သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်စည်းကြပ်မှု ပြုနိုင်သည်။

(ခ) အခွန်ထမ်းက စာရင်းများနှင့် မှတ်တမ်းများ ထိန်းသိမ်းထားရှိရန် သတ်မှတ်ချက်များကို လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ မမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက်များတင်ပြ ခဲ့လျှင်သော်လည်းကောင်း ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ရရှိနိုင်သော သတင်းအချက်အလက်နှင့် အထောက်အထားများကို အခြေပြု၍ အကောင်းဆုံး ချင့်ချိန်ဆုံးဖြတ်မှုဖြင့် စည်းကြပ်မှုအသစ် သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်စည်းကြပ်မှုပြုနိုင်သည်။

(ဂ) အခွန်ထမ်းက ပုဒ်မ ၂၂၊ ပုဒ်မခွဲ (ဂ) အရ ပြင်ဆင်ထားသော အခွန်ကြေညာလွှာတစ်ရပ်ကို တင်သွင်းလာသည့်အခါ မူလစည်းကြပ်မှုမှာ မမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက်အပေါ် အခြေခံ ကြောင်း အထောက်အထားတစ်စုံတစ်ရာတွေ့ရှိရပါက ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် မူလစည်းကြပ်မှုကို ပယ်ဖျက်၍ စည်းကြပ်မှုအသစ် သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်စည်းကြပ်မှုကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

စည်းကြပ်မှုနှင့် ပြင်ဆင်စည်းကြပ်မှုအတွက် ကာလစည်းကမ်းသတ်မှား

၂၉။ (က) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် စည်းကြပ်မှုအသစ် သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်စည်းကြပ်မှု အပါအဝင် စည်းကြပ်မှုတစ်ခုခုကို စည်းကြပ်မှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် သက်ဆိုင်ရာ အခွန်ကာလကုန်ဆုံးပြီး ခြောက်နှစ် အတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။

(ခ) အောက်ပါစည်းကြပ်မှု တစ်ရပ်ရပ်တွင် စည်းကြပ်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သက်ဆိုင်ရာ အခွန်ကာလ ကုန်ဆုံးပြီး ၁၂ နှစ် အတွင်း စည်းကြပ်မှုအသစ် သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်စည်းကြပ်မှုပြုနိုင်သည်-

(၁) ပုဒ်မ ၂၇၊ ပုဒ်မခွဲ (ဂ) အရ စည်းကြပ်မှု၊

(၂) မူလစည်းကြပ်မှုသည် အခွန်ထမ်း၏ လိမ်လည်လှည့်ဖြားမှုကြောင့် သို့မဟုတ် တမင်လျစ်လျူရှုမှု ကြောင့် မမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက်အပေါ် အခြေခံ၍ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါက ပုဒ်မ ၂၈၊ ပုဒ်မခွဲ (က) အရ စည်းကြပ်မှု။

(ဂ) ဤပုဒ်မတွင် ဖော်ပြထားသည့် ကာလစည်းကမ်းသတ်မှတ်အတွင်း စည်းကြပ်မှု ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းမရှိ သည့်အပြင် ပုဒ်မ ၂၇၊ ပုဒ်မခွဲ (င) အရ စည်းကြပ်မှုလည်း မရှိပါက အခွန်ကာလတစ်ခုအတွက် စည်းကြပ်မှုတစ်ခုသည် ဖြတ်တောက်နုတ်ယူထားသည့်အခွန် ပမာဏတစ်ခုရှိလျှင် ယင်းပမာဏအရ စည်းကြပ်မှုပြုသည်ဟု မှတ်ယူရမည်ဖြစ်ပြီး ဖြတ်တောက်နုတ်ယူထားသည့် အခွန်မရှိပါက အခွန် ပေးဆောင်ခြင်း မရှိစေရ။

(ဃ) ဤပုဒ်မရှိ မည်သည့်ပြဋ္ဌာန်းချက်ကမျှ အခွန်အယူခံခံအဖွဲ့ သို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စု တရားလွှတ်တော်ချုပ်၏ အမိန့်အရ ပြင်ဆင်စည်းကြပ်မှုအပေါ် ဟန့်တားခြင်း မရှိစေရ။

ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေအရ ကြိုတင်စည်းကြပ်မှု

၃၀။ (က) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်ဆုံးရှုံးမှု မရှိစေရေးအတွက် ယင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကိုအခြေခံ၍ အခွန်ပေးဆောင်ရန် ပုံမှန်သတ်မှတ်ထားသည့် ကာလ မတိုင်မီ စည်းကြပ်မှု ပြုလုပ်နိုင်သည်။

(ခ) အခွန်ထမ်းသည် အခန်း (၆) တွင် ဖော်ပြထားသည့် အယူခံပိုင်ခွင့်အပြင် ဤပုဒ်မအရ ကြိုတင် စည်းကြပ်မှုအပေါ် အောက်ပါ အကြောင်းတစ်ရပ်ရပ် ပေါ်ပေါက်လျှင် အခွန်အယူခံခံအဖွဲ့သို့ အယူခံ တင်သွင်းနိုင်သည်-

(၁) ပမာဏများလွန်းခြင်း၊

(၂) ကြိုတင်စည်းကြပ်မှု တစ်ရပ် မပေါ်ပေါက်ကြောင်း ဖော်ပြနေသည့် ခိုင်လုံသော အခြေအနေရှိခြင်း။

စည်းကြပ်မှု အကြောင်းကြားစာ

၃၁။ ပုဒ်မ ၂၇၊ ပုဒ်မခွဲ (ခ) သို့မဟုတ် ပုဒ်မခွဲ (ဂ) တို့အရ စည်းကြပ်မှုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၂၈ အရ စည်းကြပ်မှုအသစ် သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်စည်းကြပ်မှုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၃၀ အရ စည်းကြပ်မှုကိုသော်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အောက်ပါ အချက်များပါဝင်သည့် စည်းကြပ်မှုအကြောင်းကြားစာကို မိမိကိုယ်တိုင် သို့မဟုတ် တာဝန်ခံအရာရှိက လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး စည်းကြပ်ခံရသူထံ ပေးပို့ရမည်-

- (က) အခွန်ထမ်းအမည်၊
- (ခ) အခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ်၊
- (ဂ) အကြောင်းကြားစာထုတ်ပေးသည့်ရက်စွဲ၊
- (ဃ) အကြောင်းကြားစာနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ကိစ္စရပ်၊
- (င) ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်ပမာဏ၊
- (စ) မည်သည့်နေ့ရက်နောက်ဆုံးထား၍ အခွန်ပေးဆောင်ရန် ဖော်ပြတောင်းခံချက် သို့မဟုတ် ကျသင့်သော အခွန်ကို ပေးဆောင်ပြီးကြောင်း ဖော်ပြချက်၊
- (ဆ) အခွန်ပေးဆောင်ရမည့်နေရာ၊
- (ဇ) စည်းကြပ်မှုကို မကျေနပ်ပါက ဆောင်ရွက်နိုင်မည့်အချိန်၊ နေရာနှင့် နည်းလမ်း။

အခွန်ရှောင်ရှားမှုကို ဟန့်တားခြင်း (Anti-avoidance)

၃၂။ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် စည်းကြပ်မှုပြုရာတွင် အခွန်လျော့နည်းစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အတုပြုလုပ်ထားသော သို့မဟုတ် လုပ်ကြံဖန်တီးထားသော လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခုကိုဖြစ်စေ၊ တစ်ခု ထက်ပိုသော လုပ်ဆောင်ချက် အစဉ်အဆက်ကိုဖြစ်စေ ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းမပြုဘဲ နေနိုင်သည်။ ထို့အပြင် ယင်းလွဲမှားစွာ သတ်မှတ်ဖော်ပြထားသော လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခု သို့မဟုတ် တစ်ခုထက် ပိုသော လုပ်ဆောင်ချက် အစဉ်အဆက်ကို အခြေမခံဘဲ ယင်း၏ပကတိ စီးပွားရေးအခြေအနေမှန် (economic substance) အပေါ် မူတည်၍ စည်းကြပ်မှု ပြုနိုင်သည်။

အခန်း (၆)

စီမံအုပ်ချုပ်မှုနည်းလမ်းအရ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် အယူခံခြင်း

အခွန်ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ

၃၃။ မည်သည့်အခွန်ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များကိုမျှ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနည်းလမ်းအရ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ အခွန်အယူခံခံအဖွဲ့သို့ အယူခံခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ ဤအခန်းနှင့်အညီ လျှောက်ထားခြင်းမှအပ အခြားစစ်ဆေးစီရင်မှုတစ်ခုခုတွင် တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုရ။

စီမံအုပ်ချုပ်မှုနည်းလမ်းအရ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း

၃၄။ (က) အခွန်ထမ်းသည် ဦးစီးဌာန၏ စည်းကြပ်မှု သို့မဟုတ် အခြားဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကျေနပ်မှု မရှိပါက ပြန်လည်သုံးသပ်ပေးရန် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံ လျှောက်ထားနိုင်သည်။

(ခ) အခွန်ထမ်းသည် ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အကြောင်းကြားစာ လက်ခံရရှိသည့်နေ့မှ ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း စီမံအုပ်ချုပ်မှု နည်းလမ်းအရ ပြန်လည်သုံးသပ်ပေးရန် အသေးစိတ် အကြောင်းပြချက်များကို ဖော်ပြလျက် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံ လျှောက်ထားရမည်။

(ဂ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်ထမ်း၏ လျှောက်ထားချက်ကို စဉ်းစားသုံးသပ်၍ ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်ပြီး ယင်းဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် အကြောင်းပြချက်ကို အခွန်ထမ်းအား စာဖြင့် အသိပေးရမည်။

စီမံအုပ်ချုပ်မှုနည်းလမ်းအရ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းအပေါ် အယူခံခြင်း

၃၅။ (က) အခွန်ထမ်းသည် ပုဒ်မ ၃၄၊ ပုဒ်မခွဲ (ဂ) အရ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကျေနပ်မှုမရှိပါက ရက်ပေါင်း ၉၀ အတွင်း အခွန်အယူခံခုံအဖွဲ့သို့ အယူခံဝင်နိုင်သည်။

(ခ) အခွန်ထမ်းသည် စီမံအုပ်ချုပ်မှုနည်းလမ်းအရ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းကို လျှောက်ထားခဲ့သည်မှာ ရက်ပေါင်း ၉၀ ကျော်လွန်ပြီးဖြစ်သော်လည်း ပုဒ်မ ၃၄၊ ပုဒ်မခွဲ (ဂ) အရ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်စုံတစ်ရာ မရရှိပါက အဆိုပါရက်ပေါင်း ၉၀ ပြည့်သည့်နေ့မှစ၍ ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း ပုဒ်မ ၃၄၊ ပုဒ်မခွဲ (က) ပါ ဦးစီးဌာန၏ စည်းကြပ်မှု သို့မဟုတ် အခြားဆုံးဖြတ်ချက်အပေါ် အခွန်အယူခံခုံအဖွဲ့သို့ အယူခံဝင်နိုင်သည်။

သက်သေပြရန်တာဝန်

၃၆။ ပုဒ်မ ၆၄၊ ပုဒ်မခွဲ (ဃ) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်မှအပ စည်းကြပ်မှုမှားယွင်းကြောင်း သက်သေပြရန် တာဝန်သည် စည်းကြပ်မှုကို ကန့်ကွက်သည့် အခွန်ထမ်းအပေါ်တွင် ကျရောက်သည်။

အငြင်းပွားမှုမရှိသော အခွန်ပမာဏများအပေါ် ဆိုင်းငံ့မှုမရှိစေခြင်း

၃၇။ (က) အခွန်ထမ်းက စည်းကြပ်မှုအပေါ် စီမံအုပ်ချုပ်မှုနည်းလမ်းအရ ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် လျှောက်ထားခြင်း သို့မဟုတ် အယူခံလျှောက်ထားခြင်းပြုသော်လည်း ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ပုဒ်မ ၄၄ အရ အခွန်ပေးဆောင်ရမည့် အချိန်ကို တိုးမြှင့်ပေးခြင်းမရှိလျှင် အခွန်ထမ်းသည် အငြင်းပွားမှု မရှိသော အခွန်ပမာဏများကို ပေးသွင်းမြဲပေးသွင်းရမည်။

(ခ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အငြင်းပွားမှုမရှိသော အခွန်ပမာဏအတွက် အာမခံတင်သွင်းရန် အခွန် ထမ်းအား တောင်းဆိုနိုင်သည်။

အပြီးသတ်စည်းကြပ်မှုဟု မှတ်ယူခြင်း

၃၈။ (က) စည်းကြပ်မှုတစ်ခုသည် ပုဒ်မ ၂၈ အရ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ပုဒ်မခွဲ (ခ) တို့နှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲ ပုဒ်မ ၃၄ တွင် ခွင့်ပြုထားသည့် ကာလ စည်းကမ်းသတ်အတွင်း ပြန်လည်လျှောက်ထားမှု တစ်စုံတစ်ရာမရှိလျှင် အပြီးသတ် စည်းကြပ်မှု ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ (က) အရ အပြီးသတ်စည်းကြပ်မှုဖြစ်ပြီး အခွန်ထမ်းက ပုဒ်မ ၂၂ အရ ပြင်ဆင်ထားသော အခွန်ကြေညာလွှာကို အချိန်မီတင်သွင်းပါက ယင်းကြေညာလွှာပါ အခွန်ပမာဏသည် စည်းကြပ်ပြီး သည့် အခွန်ပမာဏထက်ပိုမိုမှသာလျှင် ပြင်ဆင်တင်သွင်းသည့် အခွန်ကြေညာလွှာသည် အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိစေရမည်။

လျှောက်လွှာမိတ္တူပေးပို့ခြင်း

၃၉။ အခွန်အယူခံခံအဖွဲ့ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ နှင့်အညီ လျှောက်ထားသူ သို့မဟုတ် လျှောက်ထားခြင်း ခံရသူက အခွန်အယူခံခံအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အပေါ် ကျေနပ်မှုမရှိသဖြင့် ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ လျှောက်ထားသည့်အခါ ထိုသို့လျှောက်ထားသည့်နေ့မှ ရက်သတ္တပတ် တစ်ပတ်အတွင်း လျှောက်ထား သူက ထိုလျှောက်လွှာမိတ္တူကို လျှောက်ထားခံရသူသို့ ပေးပို့ရမည်။

အခန်း (၇)

အခွန်ပေးဆောင်ရန်တာဝန်နှင့် အခွန်ပေးဆောင်ခြင်း

အခွန်ပေးဆောင်ရန်တာဝန်နှင့် ပေးဆောင်ရမည့်သတ်မှတ်ရက်

၄၀။ (က) အခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသူတိုင်းသည် အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ သတ်မှတ်ထား သည့် အချိန်ကာလတွင် အခွန်ကို ပေးဆောင်ရမည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ (က) နှင့် မဆန်ကျင်စေဘဲ အခွန်ပမာဏကို စည်းကြပ်မှုအကြောင်းကြားစာတွင် ဖော်ပြ ထားသည့် နေ့ရက်တွင်သော်လည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၂၇၊ ပုဒ်မခွဲ (င) အရ သို့မဟုတ် ပုဒ်မ ၂၉၊ ပုဒ်မခွဲ (ဂ) အရ စေ့ရောက်ကြောင်း သတ်မှတ်ဖော်ပြထားသည်ဟု မှတ်ယူရမည့်နေ့ရက်တွင် သော်လည်းကောင်း ပေးဆောင်ရမည်။

(ဂ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က သတ်မှတ်သည့်နေရာနှင့် နည်းလမ်းအတိုင်း အခွန်ကို ပေးဆောင်ရမည်။

ကိုယ်စားပြုသူ၏ တာဝန်နှင့် ဝတ္တရားများ

၄၁။ (က) ဤဥပဒေအရ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ ကိုယ်စားပြုသူ ဆိုသည်မှာ အောက်ပါ တစ်ဦးဦးကို ဆိုသည်-

(၁) ဥပဒေအရ မစွမ်းဆောင်နိုင်သည့် တစ်ဦးချင်းပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါက ယင်း၏ ကိုယ်စားဝင်ငွေကိုဖြစ်စေ၊ အကျိုးခံစားခွင့်ကိုဖြစ်စေ လက်ခံရရှိသည့် သို့မဟုတ် လက်ခံပိုင်ခွင့်ရှိသည့် အုပ်ထိန်းသူ သို့မဟုတ် မန်နေဂျာ၊

(၂) ကုမ္ပဏီဖြစ်ပါက ကုမ္ပဏီ၏ အဓိကတာဝန်ရှိသူ၊

(၃) အစုစပ်လုပ်ငန်းဖြစ်ပါက အစုဝင်ပုဂ္ဂိုလ်၊

(၄) ယုံမှတ်အပ်နှံမှုဖြစ်ပါက ယုံမှတ်အပ်နှံခြင်းခံရသူ၊

(၅) အစုစပ်လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် ကုမ္ပဏီမှအပ အခြားပုဂ္ဂိုလ်စုဖြစ်ပါက ယင်းပုဂ္ဂိုလ်စု၏ ကိုယ်စား ရငွေပေးငွေများကို စာရင်းပြုစုရန် တာဝန်ရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်၊

(၆) ပြည်ထောင်စုအစိုးရဖြစ်ပါက ယင်း၏ကိုယ်စား ရငွေပေးငွေများကို စာရင်းပြုစုရန် တာဝန်ရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်၊

(၇) နေပြည်တော်ကောင်စီ၊ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရဖြစ်ပါက ယင်း၏ကိုယ်စား ရငွေပေးငွေများကို စာရင်းပြုစုရန် တာဝန်ရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်၊

(၈) နိုင်ငံခြားအစိုးရ သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားအစိုးရ၏ သံရုံး သို့မဟုတ် ကောင်စစ်ရေးရာ ဌာနခွဲဖြစ်ပါက ယင်း၏ကိုယ်စား နိုင်ငံတော်အတွင်း၌ ရငွေပေးငွေများကို စာရင်းပြုစုရန် တာဝန်ရှိသည့်ပုဂ္ဂိုလ်၊

(၉) နိုင်ငံသားဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံခြားသားဖြစ်စေ ပြည်ပတွင် နေထိုင်သူဖြစ်ပါက နိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ပိုင်ဆိုင်သော လုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ မန်နေဂျာ သို့မဟုတ် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ လုပ်ငန်း ကိစ္စရပ်များကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်သူ။

- (ခ) ပုဒ်မခွဲ (က) အရ သတ်မှတ်ထားသော ကိုယ်စားပြုသူတစ်ဦးသည် တာဝန်များကို ထမ်းဆောင် နိုင်စွမ်းမရှိပါက ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ဤဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်များ အလိုငှာ အခြားပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးဦးကို ကိုယ်စားပြုသူအဖြစ် သတ်မှတ်ကြောင်း အကြောင်းကြားစာဖြင့် ကြေညာပေးနိုင်သည်။
- (ဂ) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ ကိုယ်စားပြုသူတိုင်းသည် အခွန်ပေးဆောင်ခြင်းအပါအဝင် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်အပေါ် ဤဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသည့် တာဝန်များ သို့မဟုတ် ဝတ္တရားများကို ဆောင်ရွက်ရန်တာဝန်ရှိသည်။
- (ဃ) ပုဒ်မခွဲ (စ) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲ ပုဒ်မခွဲ (ဂ) အရ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ ကိုယ်စားပြုသူ ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်ကို ယင်း၏ လက်ဝယ်တွင် သို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်ခြင်း အောက် တွင် ရှိနေသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်ပိုင်ဆိုင်သည့် ရရန်ပိုင်ခွင့်မှန်သမျှ၏ တန်ဖိုးပမာဏ အတိုင်းအတာအထိသာ ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသည်။
- (င) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ ကိုယ်စားပြုသူသည် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်စား ပေးဆောင်လိုက်သည့် အခွန် ပမာဏကို ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ထံမှ ပြန်လည်ရယူရန်သော်လည်းကောင်း၊ ယင်းကိုယ်စားပြုသူ၏ လက်ဝယ်တွင် သို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်ခြင်း အောက်တွင်ရှိနေသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်ပိုင်ဆိုင်သည့် ငွေကြေးများအနက်မှ အခွန် ပေးဆောင်လိုက်သည့် ပမာဏကို ထိန်းသိမ်းထားခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခွင့် ရှိသည်။
- (စ) ကိုယ်စားပြုသူ ပေးဆောင်ရန်ရှိသည့် အခွန်ကိုပေးဆောင်ခြင်း မပြုရသေးမီ ယင်းကိုယ်စားပြုသူ သည် အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့လျှင် ယင်းအခွန်ကို ပေးဆောင်ရန် ကိုယ်တိုင်တာဝန် ရှိစေရမည်-
 - (၁) လက်ခံရရှိသည့် သို့မဟုတ် စုဆောင်းရရှိသည့် အခွန်ပေးဆောင်ရန် ငွေကြေးကို လွှဲပြောင်းခြင်း၊ ပေးချေခြင်း သို့မဟုတ် ကုန်ခန်းအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း သို့မဟုတ်
 - (၂) ယင်းကိုယ်စားပြုသူ၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိနေသည့် သို့မဟုတ် အခွန်ပေးဆောင်ရမည့် အချိန်ကျ ရောက်ပြီးမှ ကိုယ်စားပြုသူထံရောက်ရှိလာသည့် အခွန်ထမ်းပိုင်ဆိုင်သည့် ငွေကြေး သို့မဟုတ် ရန်ပုံငွေမှ အခွန်ကိုတရားဝင် ပေးဆောင်နိုင်ခဲ့စေကာမူ ပေးဆောင်ခြင်းမရှိဘဲယင်းငွေကြေး သို့မဟုတ် ရန်ပုံငွေအား ကုန်ခန်းအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (ဆ) ဤပုဒ်မပါ မည်သည့်ပြဋ္ဌာန်းချက်ကမျှ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦး၏ ကိုယ်စားပြုသူက ထမ်းဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်းကြောင့် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ထမ်းဆောင်ရမည့် တာဝန်များမှ သက်သာခွင့်မရှိစေရ။
- (ဇ) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးတွင် ကိုယ်စားပြုသူနှစ်ဦး သို့မဟုတ် ယင်းထက်ပိုမိုထားရှိပါက ဤပုဒ်မပါ တာဝန်နှင့် ဝတ္တရားများသည် ကိုယ်စားပြုသူများတွင် ပူးတွဲ၍သာမက ကိုယ်စီကိုယ်ငှလည်း တာဝန်ရှိ စေရမည်ဖြစ်ပြီး ယင်းတာဝန်များကို ကိုယ်စားပြုသူ တစ်ဦးဦးအား ထမ်းဆောင်စေနိုင်သည်။
- (ဈ) ဤဥပဒေပါ ရည်ရွယ်ချက်များအလိုငှာ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က အခြားနည်းအားဖြင့် ညွှန်ကြား ခဲ့သည်မှအပ အောက်ဖော်ပြပါ ဖျက်သိမ်းလိုက်သည့် အစုစပ်လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် အသင်းအဖွဲ့ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းနှင့် အသစ်ဖွဲ့စည်းလိုက်သည့် အစုစပ်လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် အသင်းအဖွဲ့ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းသည် တူညီ၍ တစ်ခုတည်းဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်-
 - (၁) အစုစပ် သို့မဟုတ် အဖွဲ့ဝင်အားလုံးမဟုတ်သော်လည်း တစ်ဦးတစ်ယောက် သို့မဟုတ် တစ်ဦး တစ်ယောက်ထက်ပို၍ အနားယူခြင်း သို့မဟုတ် နုတ်ထွက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ အစုစပ်အသစ် သို့မဟုတ် အဖွဲ့ဝင်အသစ် ဝင်ရောက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ

အစုစပ်လုပ်ငန်းတစ်ခု သို့မဟုတ် အခြားတရားဝင် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းမရှိသည့် အသင်းအဖွဲ့ သို့မဟုတ်

အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအနေဖြင့် ဖျက်သိမ်း ခြင်း သို့မဟုတ် ဆက်လက်ရပ်တည်မှု မရှိတော့ခြင်း၊

(၂) ဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှအပ အစုစပ်လုပ်ငန်း၊ အသင်းအဖွဲ့ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းအသစ် တစ်ခုကို ကျန်ရှိသည့် အဖွဲ့ဝင်များဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ကျန်ရှိသည့် အဖွဲ့ဝင်များနှင့် တစ်ဦး သို့မဟုတ် တစ်ဦး ထက်ပိုသည့် အဖွဲ့ဝင်အသစ်များဖြင့်ဖြစ်စေ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊

(၃) ဖျက်သိမ်းလိုက်သည့် အစုစပ်လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် အသင်းအဖွဲ့ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းက ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် လုပ်ငန်းကို အသစ်ဖွဲ့စည်းလိုက်သည့် အစုစပ်လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် အသင်းအဖွဲ့ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းက ဆက်လက်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိခြင်း။

(ည) အခွန်ထမ်းသေဆုံးပြီးနောက်တွင်ဖြစ်စေ၊ အခွန်ထမ်း၏ ပိုင်ဆိုင်မှုကို ကြွေးမြီဖြင့် သိမ်းဆည်း ခံရပြီးနောက်တွင်ဖြစ်စေ ယင်းပိုင်ဆိုင်မှုကို စီမံဆောင်ရွက်သူ သို့မဟုတ် ယုံမှတ်အပ်နှံခြင်းခံရသူက ယင်းကိုယ်တိုင်သော်လည်းကောင်း၊ အခြားတစ်ဦးဖြင့်သော်လည်းကောင်း အခွန်စည်းကြပ်ထိုက်သည့် လုပ်ငန်းကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်လျှင် သို့မဟုတ် အခွန် စည်းကြပ်ထိုက်သည့် လုပ်ငန်းကို ရပ်စဲရေး အတွက် ဆောင်ရွက်လျှင် အခွန်ထမ်း၏ ပိုင်ဆိုင်မှုကို ကိုယ်စားပြုဆောင်ရွက်သည့် စီမံဆောင်ရွက်သူ သို့မဟုတ် ယုံမှတ်အပ်နှံခြင်း ခံရသူသည် ဤဥပဒေပါ ရည်ရွယ်ချက်များအလိုမှာ ယင်းအခွန်စည်းကြပ် ထိုက်သည့် လုပ်ငန်းအတွက် အခွန်ထမ်းအဖြစ် မှတ်ယူရမည်။

(ဋ) အပေါင်ခံသူတစ်ဦးသည် ပေါင်ခံသူအခွန်ထမ်းတစ်ဦးထံမှ အပေါင်ပစ္စည်းအဖြစ် သတ်မှတ် ထားသည် မြေယာ သို့မဟုတ် အခြားပစ္စည်းကို လက်ဝယ်ပိုင်ဆိုင်ထားရှိပြီး ယင်းမြေယာ သို့မဟုတ် အခြားပစ္စည်းကို အသုံးပြု၍ အခွန်ကျသင့်သည့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုရှိပါက ယင်းမြေယာ သို့မဟုတ် ပစ္စည်းကို လက်ဝယ်ထားရှိသည့် ကာလအတွင်း အခွန်ကျသင့်သည့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု ပြုလုပ်နေ သော အခွန်ထမ်းအဖြစ် မှတ်ယူရမည်။

(ဌ) ဤဥပဒေပါ ရည်ရွယ်ချက်များ အလိုမှာ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် တစ်ခုထက်ပိုသော ကိစ္စရပ်များ အတွက် ယုံမှတ်အပ်နှံခြင်းခံရသူအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပါက ယင်းသို့ ယုံမှတ်အပ်နှံမှု တစ်ခုချင်းစီအတွက် သီးခြားပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် မှတ်ယူဆောင်ရွက်ရမည်။

ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းပြီးနောက် အခွန်ပေးဆောင်ရမည့်တာဝန်

၄၂။ (က) ဤပုဒ်မသည် ပင်ရင်းမှ နုတ်ယူ၍ ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်ဆိုင်ရာ တာဝန်များ အပါအဝင် ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်များကို ပေးဆောင်ခြင်းမရှိဘဲ ဖျက်သိမ်းသွားသည့် ကုမ္ပဏီများနှင့် သက်ဆိုင် သည်။

(ခ) ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းချိန်တွင် အစုရှယ်ယာရှင်ဖြစ်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ပေးဆောင်ရခြင်း မရှိ သေးသည့် အခွန်ကို ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းချိန် မတိုင်မီ တစ်နှစ်အတွင်း အစုရှယ်ယာရှင်အနေဖြင့် ကုမ္ပဏီမှ ခွဲဝေရရှိသည့်ငွေကြေး သို့မဟုတ် ပစ္စည်းပမာဏအထိ ပေးဆောင်ရန်ပူးတွဲ၍သာမက ကိုယ်စီကိုယ်ငှ လည်း တာဝန်ရှိစေရမည်။

(ဂ) ဤပုဒ်မတွင် ဖော်ပြထားသည့် ကုမ္ပဏီ၏ ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်သည် ကုမ္ပဏီဖျက်သိမ်းချိန်တွင် ရှိသည့် အစုရှယ်ယာပိုင်ရှင်များနှင့် ကွဲပြားသည့် အစုရှယ်ယာ ပိုင်ရှင်များ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုအောက်ရှိ အချိန်ကာလအတွင်း ပေးဆောင်ရမည့်

အခွန်ဖြစ်ပါက ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်အနေဖြင့် ကုမ္ပဏီက ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်ကို အခွန်ပေးဆောင်ရမည့်အချိန်ကာလအတွင်း ကုမ္ပဏီ၏ အစုရှယ်ယာရှင် ဖြစ်ခဲ့သူထံမှ ကောက်ခံနိုင်သည်။

(ဃ) ဤပုဒ်မအရ ကုမ္ပဏီတစ်ခုအတွက် အခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ကုမ္ပဏီက ရပိုင်ခွင့်ရှိသည့် အခွင့်အရေးများကို ဦးစီးဌာနထံမှ တောင်းခံနိုင်သည်။

(င) ကုမ္ပဏီသည် ဖျက်သိမ်းချိန်တွင် အခွန်ကင်းရှင်းကြောင်း လက်မှတ်ရရှိထားပါက ဤပုဒ်မအရ အခွန်ပေးဆောင်ရမည့် မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မဆို အခွန်ပေးဆောင်ရန်တာဝန်မရှိစေရ။

ပြန်အမ်းခြင်း

၄၃။ (က) အခွန်ထမ်းပေးဆောင်ထားသည့် အခွန်ပမာဏသည် စည်းကြပ်သည့်ပမာဏ သို့မဟုတ်

ပေးဆောင်ရန်တာဝန်ရှိသည့်ပမာဏထက် ကျော်လွန်နေလျှင် ယင်းပိုငွေကို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ပြန်အမ်းရမည်။ ယင်းသို့ ပြန်အမ်းရာတွင်-

(၁) အခွန်ထမ်းပေးဆောင်ရမည့် ဤဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်သည့် စည်းကြပ်ပြီးသည့် အခွန်၊ အတိုး သို့မဟုတ် ဒဏ်ကြေးငွေများကို ခုနှိမ်ရမည်။

(၂) ထိုအပြင် ကျန်ရှိသည့် ပြန်အမ်းငွေပမာဏမှ လာမည့် ၁၂ လအတွင်း အခွန်ထမ်းပေးဆောင်ရမည့် အခွန်တာဝန်ကို ကြိုတင်ခွန်ပမာဏအဖြစ် ခုနှိမ်ရမည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ(က)နှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲ ပြန်အမ်းရန်ရှိသည့် ပမာဏအားလုံးကို အခွန်ထမ်းအား ပြန်အမ်းရမည်။

(ဂ) ဤပုဒ်မအရ ပြန်အမ်းငွေ သို့မဟုတ် ခုနှိမ်ခွင့်ကို စည်းကြပ်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သက်ဆိုင်ရာ အခွန်ကာလကုန်ဆုံးပြီး ခြောက်နှစ်အတွင်း အခွန်ထမ်းက လျှောက်ထားတောင်းခံခြင်း သို့မဟုတ် ယင်းကာလအတွင်း ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က တွေ့ရှိဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်မှသာ ခွင့်ပြုနိုင်သည်။

အခွန်ပေးဆောင်ရမည့်ရက်တိုးမြှင့်ခြင်း

၄၄။ (က) အခွန်ထမ်းသည် ပုဒ်မ ၄၀ အရ အခွန်ပေးဆောင်ရန် သတ်မှတ်ထားသည့် နေ့ရက်ထက် ကျော်လွန်၍ အခွန်ပေးဆောင်ရမည့်အချိန်ကို တိုးမြှင့်ပေးရန် သတ်မှတ်ထားသည့် ပုံစံဖြင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံ လျှောက်ထားနိုင်သည်။

(ခ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် လုံလောက်သောအကြောင်းအရင်းရှိပါက အခွန်ပေးဆောင်ရမည့် အချိန်ကို ပုဒ်မခွဲ(က)အရ တောင်းခံသည့်အတိုင်း တိုးမြှင့်ပေးနိုင်သည် သို့မဟုတ် အခွန်ထမ်း တောင်းခံသည့် အချိန်နှင့်ကွဲပြားသည့် အချိန်ကာလတစ်ရပ်ကို တိုးမြှင့်ပေးနိုင်သည်။ ထိုအပြင် အခွန်ပေးဆောင်နိုင်စေရန်အလို့ငှာ ပေးဆောင်ရမည့်ပမာဏကို အရစ်ကျ ပေးဆောင်စေခြင်း ကဲ့သို့သော လိုအပ်သည့် အစီအစဉ်များလည်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။

(ဂ) ပုဒ်မခွဲ(က)အရ လျှောက်ထားချက်ကို လက်ခံရရှိသည့်နေ့မှ ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ယင်း၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အခွန်ထမ်းထံ စာဖြင့် အကြောင်းကြားခြင်းမပြုလျှင် ယင်း၏ လျှောက်ထားချက်ကို ခွင့်ပြုပြီးဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။

(ဃ) အခွန်ထမ်းသည် ပုဒ်မခွဲ(က)အရ အခွန်ပေးဆောင်ရမည့်အချိန် တိုးမြှင့်ရရှိစေကာမူ အခန်း (၈)ပါ အတိုးကို ပေးဆောင်ရမည်။

(င) အခွန်ထမ်းအား အခွန်ကိုအရစ်ကျပေးသွင်းရန် ခွင့်ပြုခြင်းအားဖြင့် အချိန်တိုးမြှင့်ခွင့်ပြုပေး သော်လည်း အခွန်ထမ်းက အရစ်ကျပေးသွင်းရာ၌ ပျက်ကွက်ပါက ပေးသွင်းရန် ကျန်ရှိသည့် အခွန် အားလုံးကို ချက်ချင်းပေးသွင်းစေရမည်။

အခွန်ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း

၄၅။ (က) အခွန်ပေးဆောင်ရန် သတ်မှတ်ရက်တွင် အခွန်တစ်ရပ်ကို ပေးဆောင်ခြင်းမရှိပါက ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်ထမ်းထံသို့ အခွန်ပေးဆောင်ရန် တောင်းခံသည့် အကြောင်းကြားစာကို ပေးပို့နိုင်သည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ (က) အရ အကြောင်းကြားစာတွင် အောက်ပါအချက်များကို ဖော်ပြရမည်-

- (၁) အခွန်ထမ်း၏ အမည်၊
- (၂) အခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ်၊
- (၃) အကြောင်းကြားစာ ထုတ်ပေးသည့်ရက်စွဲ၊
- (၄) အခွန်ပမာဏ၊ အတိုးနှင့် ပေးဆောင်ရမည့်ဒဏ်ကြေးငွေနှင့် ယင်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အခွန် ကာလ သို့မဟုတ် အခွန်ကာလများ၊
- (၅) ပုဒ်မခွဲငယ် (၄) ပါ ပမာဏများကို ပေးဆောင်ရန် တောင်းခံချက်၊
- (၆) ပေးဆောင်ရမည့်နေရာ၊
- (၇) အကြောင်းကြားစာရရှိသည့်နေ့မှ ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း အခွန်ပေးသွင်းခြင်းမရှိလျှင် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အကြောင်းကြားစာတွင် သတ်မှတ်ဖော်ပြထားသည့် ပမာဏများကို ကောက်ခံရန် အရကောက်ခံမှု နည်းလမ်းများကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း အခွန်ထမ်းအား အသိပေးချက်။

(ဂ) အခွန်ထမ်းသည် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံမှ ဤပုဒ်မအရ အကြောင်းကြားစာကို လက်ခံရရှိသည့် နေ့မှ ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း အခွန်ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ပါက မပေးဆောင်သည့်အခွန်ကို မပြေ ကျန်ငွေအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ယင်းအခွန်ထမ်းအား ပျက်ကွက်သူအဖြစ် လည်းကောင်း သတ်မှတ်ရမည်။

(ဃ) အခွန်ထမ်းသည် အောက်ပါအစီအစဉ်တစ်ရပ်ရပ်ကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ပါက ပုဒ်မခွဲ (ဂ) နှင့် အကျုံးဝင်ခြင်းမရှိစေရ-

- (၁) အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်နှင့်အညီ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က သဘောတူခွင့်ပြုသည့်အခွန်ပေး ဆောင်ရန်အစီအစဉ်တစ်ရပ်ကို လိုက်နာဆောင်ရွက်လျက်ရှိခြင်း၊
- (၂) ပုဒ်မ ၄၄ အရ အခွန်ပေးသွင်းရန် အချိန်တိုးမြှင့်ရရှိခြင်း။

အခွန်ပေးဆောင်ရမည့်အစီအစဉ်

၄၆။ (က) အခွန်ထမ်းက ပေးဆောင်ရန်ရှိသည့် အခွန်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အခွန်တစ်ရပ်ချင်းစီအလိုက် အောက်ပါအစီအစဉ်အတိုင်း ပေးဆောင်ရမည်-

- (၁) ဒဏ်ကြေးငွေများ၊
- (၂) အတိုး၊
- (၃) ပင်မအခွန်ပမာဏ။

(ခ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အောက်ပါအခြေအနေတစ်ရပ်ရပ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အခွန်ပေးဆောင်မှုသည် စည်းကြပ်ပြီးခဲ့သော ပေးဆောင်ရမည့် မည်သည့်အခွန် အမျိုးအစားဖြစ်ကြောင်း သတ်မှတ်နိုင်သည်-

- (၁) အခွန်ထမ်းက ပေးဆောင်မှုသည် မည်သည့်အခွန်အမျိုးအစား၊ မည်သည့်အခွန်ကာလအတွက် ပေးသွင်းသည်ဟု ဖော်ပြမှုမရှိခြင်း၊
- (၂) အခန်း (၉) အရ အခွန်အရကောက်ခံခြင်း။

ငွေကြေး

၄၇။ အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်တွင် သီးခြားပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိလျှင် အခွန်နှင့် ပြန်အမ်းငွေတို့ကို ကျပ်ငွေဖြင့် ပေးသွင်းခြင်း သို့မဟုတ် ပြန်အမ်းခြင်း ပြုရမည်။

**အခန်း (၈)
အတိုး**

အတိုးဆိုင်ရာယေဘုယျပြဋ္ဌာန်းချက်

၄၈။ (က) အခွန်တစ်ရပ်နှင့်သက်ဆိုင်သည့် အတိုးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အခွန် ပေးဆောင်ခြင်း၊ အခွန်ကောက်ခံခြင်း၊ အငြင်းပွားခြင်းတို့နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအတိုင်း ကျင့်သုံးရမည်။

(ခ) ဤဥပဒေအရ ပေးဆောင်ရမည့် အတိုးကို သီးခြားတွက်ချက်ရမည်ဖြစ်ပြီး ယင်းသည်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ် အရ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဒဏ်ကြေးငွေအပြင် ထပ်ဆောင်းကျသင့်ခြင်းဖြစ်သည်။

(ဂ) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ဤအခန်းအရ အတိုးပေးသွင်းခဲ့ပြီး ယင်းပုဂ္ဂိုလ်သည် ယင်းအတိုးနှင့် ဆက်စပ်သည့်ပမာဏအတွက် ပေးဆောင်ရန်တာဝန်မရှိကြောင်းတွေ့ရှိခဲ့လျှင် ပေးသွင်းခဲ့သည့် အတိုးပမာဏကို ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ထံ ပြန်အမ်းရမည်။

လျော့နည်းပေးဆောင်မှုများအတွက်အတိုး

၄၉။ (က) အခွန်ပမာဏတစ်ရပ်ကို သတ်မှတ်ရက်တွင် ပေးဆောင်ခဲ့ခြင်းမရှိပါက အခွန်ထမ်းသည်ပေး ဆောင်ရမည့် သတ်မှတ်ရက်မှအစပြု၍ အခွန်ပေးဆောင်သည့်နေ့ရက်အထိကာလအတွက်ယင်းပမာဏ အပေါ်အတိုးပေးဆောင်ရမည်။

(ခ) စည်းကြပ်မှုအသစ် သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်စည်းကြပ်မှုအရ အခွန်ပေးဆောင်ရမည့်ကိစ္စတွင်အတိုးကို အခွန်ပေးဆောင်ရမည့်မူလသတ်မှတ်ရက်မှစတင်တွက်ချက်ရမည်။

ပြန်အမ်းငွေအတွက်အတိုး

၅၀။ (က) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ပုဒ်မ ၄၃၊ ပုဒ်မခွဲ (ခ) အရ ပြန်အမ်းရမည့်ပမာဏတစ်ရပ်ရှိပါက ပြန်အမ်းငွေပေါ်ပေါက်သည့်ရက်စွဲမှ ပြန်အမ်းငွေကို အမှန်တကယ် ပေးအပ်သည့် ရက်စွဲအထိ ကာလ အတွက်ပြန်အမ်းရမည့် ပမာဏအပေါ်တွင် အတိုးပေးအပ်ရမည်။

(ခ) ပြန်အမ်းငွေတစ်ရပ်ကို ပုဒ်မ ၄၃၊ ပုဒ်မခွဲ (က) အရ နောက်ထပ်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသည့် အခွန်ကျသင့်မှုအတွက် ခုနှိမ်ပြီးဖြစ်ပါက အခွန်ထမ်းသို့ ပြန်အမ်းရမည့်ပမာဏကို ယင်းအခွန်ကျသင့်မှု အတွက် ပေးသွင်းရမည့် သတ်မှတ်ရက်တွင် ပေးအပ်ပြီးဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။

အတိုးနှုန်း

၅၁။ ဝန်ကြီးဌာနသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် အတိုးနှုန်း သတ်မှတ်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းတို့ကို အမိန့်ကြော်ငြာစာ ထုတ်ပြန်သတ်မှတ်နိုင်သည်။

အခန်း (၉)

အခွန်အရကောက်ခံခြင်း

အခွန်အရကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ ယေဘုယျပြဋ္ဌာန်းချက်

၅၂။ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ပုဒ်မ ၄၅ အရ ပျက်ကွက်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းခံရသူအပေါ် ဤအခန်းပါ မည်သည့်နည်းလမ်းကိုမဆို ကျင့်သုံး၍ အရကောက်ခံနိုင်သည်။

အခွန်အရကောက်ခံခြင်းအတွက် ကာလစည်းကမ်းသတ်

၅၃။ (က) အခွန်ထမ်းကို ပျက်ကွက်သူဟု သတ်မှတ်သည့် နေ့ရက်မှစတင်၍ ခြောက်နှစ်အတွင်း ဤအခန်းပါ ဥပဒေကြောင်းအရ အရကောက်ခံမှုနည်းလမ်းများကို စတင်ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ (က) နှင့်မဆန့်ကျင်စေဘဲ မပေးဆောင်ရသေးသော အခွန်၊ အတိုး သို့မဟုတ် ဒဏ်ကြေးငွေ ကို အရကောက်ခံရန် ဤဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်ချက်တစ်ခုခုအပေါ်ကာလစည်းကမ်းသတ်နှင့် ပတ်သက် သည့် မည်သည့်ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်ကမူ ဟန့်တားမှု သို့မဟုတ် သက်ရောက်မှု မရှိစေရ။

ကောက်ခံ၍မရရှိနိုင်သော အခွန်မပြေကျန်ငွေများကို စာရင်းမှ ပယ်ဖျက်ခြင်း

၅၄။ (က) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်၊ အတိုး သို့မဟုတ် ဒဏ်ကြေးငွေပမာဏတစ်ရပ်ရပ်ကို အရကောက်ခံနိုင်ခြင်းမရှိပါက ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရသို့ကြွေးမြီအဖြစ် ပေးဆောင်ရန်ရှိ သည်ကို ပယ်ဖျက်ကြောင်း အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

(ခ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ပုဒ်မခွဲ (က) အရ ကြွေးမြီပယ်ဖျက်ပေးခဲ့သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးထံတွင် မပေးဆောင်ရသေးသည့် ကြွေးမြီပမာဏအားလုံး သို့မဟုတ် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ပြန်လည်ရရှိရန် သိမ်းဆည်းနိုင်မည့်ရန်ပိုင်ခွင့်များရှိသည်ဟု တွေ့ရှိလျှင်ပုဒ်မခွဲ (က) အရ ချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်ကို ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့်ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းပြီး ကြွေးမြီပေးဆပ်ရန် ပြန်လည် သတ်မှတ်နိုင်သည်။

တရားဝင်ရပ်တည်မှုရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်စု၏ မန်နေဂျာများ (Managers of Entities)

၅၅။ (က) တရားဝင်ရပ်တည်မှုရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်စု တစ်ခုသည်အခွန်ကို အချိန်မီ ပေးဆောင်ရန်ပျက်ကွက်ခဲ့လျှင် ယင်းပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်စု၏ မန်နေဂျာ သို့မဟုတ်မည်သည့် အချိန်တွင်မဆို မန်နေဂျာအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ဖူးသူ တစ်ဦးချင်းသည် သက်ဆိုင်မှုရှိသည့်အချိန်မှစတင်၍ ယင်းပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်စုအပြင် အခြားအလားတူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီနှင့် ပူးတွဲ၍သာမက ကိုယ်စီ ကိုယ်ငှလည်း အခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ (က) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်သည် ယင်းတရားဝင်ရပ်တည်မှုရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်စုအနေဖြင့် ဆက်လက်တည်ရှိခြင်းမရှိစေကာမူ သက်ရောက်မှုရှိသည်။

- (ဂ) မန်နေဂျာတစ်ဦးသည် အခွန်ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်မှု စတင်ပေါ်ပေါက်ခြင်းနှင့်ဆက်လက်ဖြစ် ပွားခြင်းမရှိစေရန် ကာကွယ်တားဆီးမှုကို မန်နေဂျာရာထူးရှိသည့်သာမန်ဆင်ခြင်တုံတရားရှိသူတစ်ဦးက ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်သည့်အတိုင်း ဂရုပြုမှု၊ အားထုတ်မှု၊ ကျွမ်းကျင်မှုတို့ဖြင့် ကျင့်သုံးဆောင်ရွက် ခဲ့လျှင် ပုဒ်မခွဲ (က) သည်ယင်းမန်နေဂျာအပေါ် သက်ရောက်မှုမရှိစေရ။
- (ဃ) မန်နေဂျာသည် အစုစပ်လုပ်ငန်းတစ်ခု၏ လက်ရှိအစုဝင်ဖြစ်လျှင် ပုဒ်မခွဲ (ဂ) အရအကာ အကွယ်ကို မရရှိစေရ။
- (င) ဤပုဒ်မအရ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံ မန်နေဂျာတစ်ဦးက ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်ပမာဏများသည် မန်နေဂျာ၏ ကိုယ်တိုင်အခွန်ပေးဆောင်ရန်တာဝန်ဖြစ်သည်။
- (စ) မန်နေဂျာတစ်ဦးသည် ပုဒ်မခွဲ (က) အရ အခွန်ပေးဆောင်ရန်တာဝန်ရှိသည့်အတွက် အခွန်ပေးဆောင်ခဲ့လျှင် ယင်းမန်နေဂျာသည်ပေးဆောင်ထားသည့် ပမာဏကို တရားဝင်ရပ်တည်မှု ရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်စုထံမှ ရရန်ရှိသည့် ကြွေးမြီအဖြစ် ပြန်လည်ရယူနိုင်သည်။
- (ဆ) တရားဝင်ရပ်တည်မှုရှိသည့်ပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်စုတစ်ခု၏ သက်ဆိုင်ရာ အခွန်အတွက် စည်းကြပ်ရမည့် ကာလစည်ကမ်းသတ်ကုန်ဆုံးသွားပါက ယင်းပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်စုတစ်ခု၏ မန်နေဂျာအပေါ် ဤပုဒ်မအရစည်းကြပ်မှု မပြုနိုင်။
- (ဇ) ဤပုဒ်မအရ-
 - (၁) တရားဝင်ရပ်တည်မှုရှိသည့်ပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်စု၏ မန်နေဂျာဟု ဆိုရာတွင်ယင်းပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်စု၏ မန်နေဂျာအဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်ဟုမှတ်ယူနိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦး လည်းပါဝင်သည်။
 - (၂) သက်ဆိုင်မှုရှိသည့်အချိန် ဆိုသည်မှာ တရားဝင်ရပ်တည်မှုရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်စု၏ အခွန်တာဝန်တစ်ရပ်ရပ်ကို ပေါ်ပေါက်စေသော အကြောင်းခြင်းရာများမတိုင်မီ ခြောက်လကာလကို ဆိုသည်။

တရားစွဲဆိုခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ

- ၅၆။ (က) ပေးသွင်းရန်ရှိနေသည့် အခွန်သည် နိုင်ငံတော်အစိုးရသို့ ပေးသွင်းရမည့် ကြွေးမြီဖြစ်ပြီး ယင်းကို အခြားမြီရှင်များထံပေးရန်ရှိသည့် ကြွေးမြီများထက် ဦးစားပေးရမည်ဖြစ်ကာ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံသို့ ပေးသွင်းရန်ဖြစ်သည်။
- (ခ) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် သတ်မှတ်ထားသောအချိန်တွင် အခွန်ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ပါက ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်အနက်မှ ပေးဆပ်ရန်ရှိသည့် ကြွေးမြီကို ပြန်လည်ရရှိစေရန်အလို့ငှာ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် သက်ဆိုင်ရာတရားရုံးတစ်ခုခုတွင် ဥပဒေကြောင်းအရ အရေးယူခြင်းကို စတင်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။
- (ဂ) ဤပုဒ်မအရ မည်သည့်တရားစွဲဆိုမှုတွင်မဆို တရားပြိုင်အမည်နှင့် ပေးဆောင်ရမည့်အခွန် ပမာဏကိုဖော်ပြသော ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် အထောက်အထားသည် ယင်းအခွန်ပမာဏကို ပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း လုံလောက်သည့် သက်သေခံချက်ဖြစ်စေရမည်။

အကြွေးမကျေမီ ပစ္စည်းကို လက်ဝယ်ထိန်းသိမ်းထားပိုင်ခွင့် (Lien)

- ၅၇။ (က) အခွန်ထမ်းသည် အခွန်ကို သတ်မှတ်ရက်တွင် ပေးဆောင်ရန်ပျက်ကွက်ပါက အဆင့်ဆင့် တိုးပွားလာနိုင်သည့် အတိုး၊ ဒဏ်ကြေးငွေနှင့် ကောက်ခံရသည့် ကုန်ကျစရိတ်တို့ အပါအဝင်ဖြစ်သည့် အခွန်ထမ်းပေးဆောင်ရမည့် ပမာဏနှင့်အညီဖြစ်သော

အခွန်ထမ်းပိုင်ဆိုင်သည့် ပစ္စည်းဥစ္စာများကို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က လက်ဝယ်ထိန်းသိမ်းထားပိုင်ခွင့်ရှိပြီး ယင်းသည် ဤပုဒ်မတွင် အခြားနည်းအားဖြင့် ဖော်ပြထားခြင်းမှအပအခြားအခွင့်အရေး အားလုံးထက် ဦးစားပေးအဆင့်တွင် ရှိရမည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ (က) တွင် ဖော်ပြပါအကြွေးမကျေမီပစ္စည်းကို လက်ဝယ်ထိန်းသိမ်းထားပိုင်ခွင့်သည် အခွန်ပေးဆောင်ရန် သတ်မှတ်ရက် ကုန်ဆုံးသည့် ညသန်းခေါင်ယံအချိန်မှ စတင်ပေါ်ပေါက်ပြီး အခွန် ကိုအကျေပေးဆောင်ပြီးသည့် အချိန်အထိလည်းကောင်း၊ အချိန်ကျော်လွန်သွားခြင်းကြောင့် အာဏာ သက်ရောက်ခြင်းမရှိတော့သည်အထိလည်းကောင်း ဆက်လက်တည်မြဲစေရမည်။

(ဂ) ဤပုဒ်မအရ ချမှတ်သည့်ပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ် အကြွေးမကျေမီပစ္စည်းကို လက်ဝယ်ထိန်းသိမ်းထားပိုင် ခွင့်သည် အောက်ပါအခြေအနေတစ်ရပ်ရပ်အရ အခွန်ထမ်း၏ ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းတစ်ရပ်ရပ်ကို သဘောရိုး ဖြင့် ဝယ်ယူထားသူ၊ ယင်းအား အပေါင်ပစ္စည်းအဖြစ် ထိန်းသိမ်းထားသူနှင့် တည်ဆဲဥပဒေ တစ်ရပ်ရပ် အရ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်အနွယ်ရှိသူများ၏ အကျိုးစီးပွားကိုထိခိုက်နစ်နာခြင်း မရှိစေရ-

(၁) အကြွေးမကျေမီလက်ဝယ်ထိန်းသိမ်းထားသည့် ပစ္စည်းဖြစ်ကြောင်း မသိရှိမီကပင်ယင်းပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥပဒေနှင့်အညီ လက်ဝယ်ရရှိပိုင်ဆိုင်ထားခြင်း၊

(၂) အဆိုပါ ပစ္စည်းအား အခွန်ထမ်း၏ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လွှဲပြောင်းခြင်းမပြုရန်တားမြစ်ကြောင်း မှတ်ပုံတင်မှုကိုဆောင်ရွက်သည့် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများသို့ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က စာဖြင့် အကြောင်းကြားခြင်းမပြုမီကပင် ဥပဒေနှင့်အညီ လက်ဝယ် ရရှိပိုင်ဆိုင်ထားခြင်း။

(ဃ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် စည်းကြပ်ပြီးသည့် အခွန် သို့မဟုတ် ဆက်စပ်နေသည့် အတိုး သို့မဟုတ် ဒဏ်ကြေးငွေကို အခွန်ထမ်းက အပြေအကျေသော်လည်းကောင်း၊ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသော် လည်းကောင်း ပေးဆောင်ခြင်းမရှိလျှင် အကြွေးမကျေမီ ပစ္စည်းကို လက်ဝယ်ထိန်းသိမ်းထား ပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း အကြောင်းကြားစာကို မည်သည့်အချိန်တွင်မဆို ထုတ်ဆင့်နိုင်သည်။

(င) အကြွေးမကျေမီ ပစ္စည်းကို လက်ဝယ်ထိန်းသိမ်းထားပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း အကြောင်းကြားစာထုတ်ပြန် ရန်အတွက် နည်းလမ်းများကို စည်းမျဉ်းများဖြင့် သတ်မှတ်နိုင်သည်။ အကြွေးမကျေမီပစ္စည်းကို လက်ဝယ်ထိန်းသိမ်းထားပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း အကြောင်းကြားစာထုတ်ပြန်ပြီးစေကာမူ အကြောင်းကြားစာ ပါအတိုင်း သက်ရောက်မှုမရှိနိုင်မည့် အကျိုးစီးပွားအမျိုးအစားများကို စည်းမျဉ်းများဖြင့် သတ်မှတ်နိုင်သည်။

(စ) အကြွေးမကျေမီ ပစ္စည်းကို လက်ဝယ်ထိန်းသိမ်းထားပိုင်ခွင့်ကို သက်ဆိုင်ရာ မှတ်ပုံတင်ရုံးတွင် မှတ်ပုံတင်ခြင်းမပြုမီ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ထိုသို့ မှတ်ပုံတင်မည့်အကြောင်းအခွန်ထမ်းထံ အကြောင်းကြားစာပေးပို့ရမည်။

(ဆ) အခွန်ကောက်နိုင်စွမ်းကို ပျက်ပြားစေနိုင်သည်ဟု ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က အထောက်အထား တစ်စုံတစ်ရာတွေ့ရှိပါက ပုဒ်မခွဲ (စ) ပါအကြောင်းကြားစာကိုမပို့ဘဲ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

(ဇ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ဤပုဒ်မအရ အကြွေးမကျေမီ ပစ္စည်းကို လက်ဝယ်ထိန်းသိမ်းထား ပိုင်ခွင့်ကို ကျင့်သုံးရာတွင် လိုအပ်ပါက သက်ဆိုင်ရာတရားရုံးသို့ လျှောက်ထားနိုင်သည်။

(ဈ) ဤပုဒ်မအရ သက်ရောက်ခြင်းခံရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးသည် အကြွေးမကျေမီ ပစ္စည်းကို လက်ဝယ်ထားပိုင်ခွင့်ကို ရုပ်သိမ်းပေးပါရန် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံ တင်ပြနိုင်သည်။ ထိုသို့တင်ပြခြင်းကို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ငြင်းပယ်သည့်အခါ သက်ဆိုင်ရာတရားရုံးသို့ အယူခံဝင်ရောက်နိုင်သည်။

အခွန်ထမ်း၏ ပစ္စည်းအပေါ်တွင် ဒီကရီအတည်ပြုခြင်း (Execution)

- ၅၈။ (က) အခွန်ထမ်းသည် အခွန်ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ပါက ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်ထမ်း၏ ပစ္စည်းကို သိမ်းဆည်းနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ပုဒ်မ ၅၇၊ ပုဒ်မခွဲ (ဆ) အရ ဆုံးဖြတ်သည့် အခါမှတစ်ပါး ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်ထမ်း၏ ပစ္စည်းကို သိမ်းဆည်းမည်ဖြစ်ကြောင်း အကြောင်းကြားစာပေးပို့ပြီး ရက်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း အခွန်ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်မှသာလျှင် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းခြင်းကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။
 - (ခ) အခွန်ကောက်ခံရာ၌ ဆုံးရှုံးမှုရှိနိုင်သည်ဟု အထောက်အထား တစ်စုံတစ်ရာတွေ့ရှိပါက ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်ကိုချက်ချင်းပေးဆောင်စေရန် တောင်းခံနိုင်ပြီး အခွန်ထမ်းက ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ပါက ပုဒ်မ ၄၅၊ ပုဒ်မခွဲ (ဂ) တွင်မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ အခွန်ထမ်း၏ ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းခြင်းကို ချက်ချင်းဆောင်ရွက်နိုင်သည်။
 - (ဂ) သိမ်းဆည်းကြောင်း သတ်မှတ်ထားသည့်ပစ္စည်း၏ အစိတ်အပိုင်းသည် သက်ဆိုင်ရာတရားရုံးက တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအရ ဝရမ်းစွဲကပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ဒီကရီ အတည်ပြုခြင်းဆောင်ရွက်ထားပြီးဖြစ်သည့် အခြေအနေမှအပ ဘဏ်နှင့်အခြား ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းများ အပါအဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးသည် သိမ်းဆည်းကြောင်း သတ်မှတ်ထားသည့်ပစ္စည်းကို လက်ဝယ်ထားရှိခြင်း သို့မဟုတ် အာမခံပစ္စည်းအဖြစ် ထိန်းသိမ်းထားခြင်းဖြစ်ပါက တာဝန်ခံအရာရှိ၏ တောင်းဆိုချက်အရ ယင်းပစ္စည်းကို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံ စွန့်လွှတ်ပေးအပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး အာမခံအဖြစ်ထားရှိပါက ယင်းကို ပယ်ဖျက်ရမည်။
 - (ဃ) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် အထက်ပါတောင်းဆိုချက်ကို လိုက်နာရန်ပျက်ကွက်ပါက ထိန်းသိမ်းထားသည့် ပစ္စည်း သို့မဟုတ် အာမခံပစ္စည်း၏ တန်ဖိုးအတိုင်း သိမ်းဆည်းရန် သတ်မှတ်ထားသည့် ပမာဏထက် မကျော်လွန်စေဘဲ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံပေးဆောင်ရန်တာဝန်ရှိသည်။
 - (င) ဤပုဒ်မအရသော်လည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၆၀ အရသော်လည်းကောင်း သတ်မှတ်ထားသည့် လိုအပ်ချက်များကို လိုက်နာဆောင်ရွက်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် လိုက်နာဆောင်ရွက်သည့်အချိန်မှစ၍ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံ စွန့်လွှတ်ပေးအပ်လိုက်သည့် ပစ္စည်း သို့မဟုတ် အာမခံပစ္စည်းအဖြစ်မှ ပယ်ဖျက်လိုက်သည့်တန်ဖိုး ပမာဏအထိ အခွန်ထမ်း သို့မဟုတ် အခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသို့ ပေးရန်တာဝန်မှ လွတ်ငြိမ်းခွင့်ပြုရမည်ဖြစ်ပြီး လိုက်နာဆောင်ရွက်မှု၏ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဆုံးရှုံးမှု သို့မဟုတ် နစ်နာမှုအတွက် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအနေဖြင့် ကိုယ်တိုင်တာဝန်မရှိ စေရ။
 - (စ) ဤပုဒ်မအရ ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းခြင်းကို အခွန်ထမ်းက အခွန်ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ကြောင်း သတ်မှတ်ခံရသည့်နေ့ရက်မှ ခြောက်နှစ်အတွင်း စတင်ဆောင်ရွက်ရမည်။
 - (ဆ) အခွန်ထမ်းတစ်ဦး၏ တန်ဖိုးများပြားခြင်းမရှိသော အိမ်ထောင်ပရိဘောဂများနှင့် ကိုယ်ရေး ကိုယ်တာ အသုံးအဆောင်များကို သိမ်းဆည်းခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့် ပြုရမည်။

ရှင်းလင်းချက်။ အခွန်ထမ်း၏ ပစ္စည်းအပေါ်တွင် ဒီကရီအတည်ပြုခြင်း ဆိုသည်မှာ အခွန်ထမ်း၏အခွန် ကြွေးကျန်ကို အရကောက်ခံရာတွင် ယင်းအခွန်ထမ်း၏ ရရန်ပိုင်ခွင့်များ၊ ငွေကြေး သို့မဟုတ် ပစ္စည်းကို သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် လွှဲပြောင်းခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆိုသည်။

သိမ်းဆည်းပစ္စည်းရောင်းချခြင်း

၅၉။ (က) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် သိမ်းဆည်းထားသည့်ပစ္စည်းများကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရန်

လုံလောက်သောအကြောင်းအရင်းမရှိပါက အခွန်ကောက်ခံရရှိရန်အလို့ငှာ သိမ်းဆည်းထားသည့် ပစ္စည်းများကို ရောင်းချရမည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ (က) အရ ရောင်းချရရှိငွေများအနက်မှ ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်းကုန်ကျ စရိတ်များအတွက် ဦးစွာနုတ်ယူရမည်ဖြစ်ပြီး ယင်းနောက်တွင် ဒဏ်ကြေးငွေ၊ အတိုးနှင့် အခွန်တို့ကို ပေးသွင်းစေကာပိုငွေကို အခွန်ထမ်းထံ ပြန်လည်ပေးအပ်ရမည်။

(ဂ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ဤဥပဒေကအပ်နှင်းထားသည့် ရောင်းချခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတာဝန် နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်အရ အများပြည်သူသို့ လေလံတင်ရောင်းချခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ သတ်မှတ်နိုင်ပြီး အောက်ပါတို့ကိုလည်း ဆောင်ရွက်နိုင်သည်-

- (၁) လေလံကြေးအမြင့်ဆုံးပေးသူက ပေးသွင်းရမည့် စပေါ်ငွေပမာဏကို သတ်မှတ်ခြင်း၊
- (၂) ကြမ်းခင်းဈေးနှုန်းသတ်မှတ်ခြင်း၊
- (၃) စပေါ်ငွေ ပေးသွင်းရမည့်ကာလနှင့် ယင်းကိုပြန်လည်ထုတ်ပေးနိုင်မည့်အခြေအနေများကို သတ်မှတ်ခြင်း၊
- (၄) လေလံကြေးအမြင့်ဆုံးပေးသူက လိုအပ်သော စပေါ်ငွေပေးသွင်းရန်သော်လည်းကောင်း၊ သတ်မှတ်ကာလအတွင်း ဝယ်ယူမှုကို ပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်ရန်သော်လည်းကောင်းပျက်ကွက် လျှင်လေလံကြေး ဒုတိယအမြင့်ဆုံးပေးသူကိုအမြင့်ဆုံးလေလံကြေးပေးသူအဖြစ် ပစ္စည်းဝယ်ယူခွင့်ရမည် ဖြစ်ကြောင်းကြေညာခြင်း။

(ဃ) သိမ်းဆည်းထားသည့်ရွှေပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်း သို့မဟုတ် မရွှေမပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းကို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က သတ်မှတ်သည့် အချိန်နှင့် နေရာတွင် လေလံတင်ရောင်းချရမည်။ သို့ရာတွင် သိမ်းဆည်းထားသည့် ရွှေပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းသည်ပျက်စီးလွယ်သည့် သဘောသဘာဝရှိသည်ဟု ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က အထောက်အထားတစ်စုံတစ်ရာတွေ့ရှိပါက သို့မဟုတ် ပိုင်ရှင်က ဆောလျင်စွာ ရောင်းချရန် တောင်းဆိုသည့် ကိစ္စမှအပ ရွှေပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်း သို့မဟုတ် မရွှေမပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကိုသိမ်းဆည်းသည့်နေ့မှ ၁၄ ရက်အတွင်းရောင်းချခြင်းမပြုရ။

(င) ဤဥပဒေအရ သိမ်းဆည်းထားသည့် ရွှေပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းကို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က သင့်လျော်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည့်နေရာတွင် ထားရှိခြင်း သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏လက်ဝယ်တွင် အပ်နှံခြင်းပြုရမည်။

(စ) ပုဒ်မခွဲ (ဃ) အရ ရွှေပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းကို ၁၄ ရက်အတွင်း ရောင်းချခြင်းမှတစ်ပါးသိမ်းဆည်း ထားသည့်ရွှေပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်း သို့မဟုတ် မရွှေမပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းကိုရောင်းချမည့်နေ့ရက်၊ အချိန်နှင့်နေရာတို့ကို ရောင်းချမည့်ရက် မတိုင်မီအခွန်ထမ်းသို့ အကြောင်းကြားစာပေးပို့ရမည်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံပိုင်သတင်းစာတွင်ကြေညာရမည်။

(ဆ) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ရွှေပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်း သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်းပြုရန်ညွှန်ကြား ရေးမှူးချုပ်က စာဖြင့် အတိအလင်းလုပ်ပိုင်ခွင့် ပေးအပ်ထားခြင်းခံရပါက-

- (၁) ရွှေပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းကို သိမ်းဆည်းရန်ထုတ်ပြန်ထားသောအမိန့်ကို အတည်ပြုခြင်းနှင့် လိုအပ်ပါက အဆောက်အအုံကို နေအချိန်၌ ချိုးဖျက်ဝင်ရောက်ခြင်းပြုနိုင်သည်။
- (၂) ပုဒ်မခွဲငယ် (၁) အရ အမိန့်အတည်ပြုခြင်းနှင့် သိမ်းဆည်းခြင်းတို့အတွက် လိုအပ်ပါက မြန်မာနိုင်ငံ ရဲတပ်ဖွဲ့ထံမှ အကူအညီ တောင်းခံနိုင်သည်။

- (ဇ) ဤဥပဒေအရ ရွှေပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်း သို့မဟုတ် မရွှေမပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းကို တာဝန် ပေးအပ်ထားခြင်းခံရသည့် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းသည် လိုအပ်ပါက နိုင်ငံတော်အစိုးရကိုယ်စား လေလံဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်ခြင်းနှင့် ဝယ်ယူခြင်းပြုနိုင်သည်။
- (ဈ) ရောင်းချရန် ကြေညာထားသည့်ပစ္စည်းကို သတ်မှတ်နေရက်တွင် ရောင်းချနိုင်ခြင်းမရှိပါက ရောင်းချနိုင်ရန် ထပ်မံဆောင်ရွက်နိုင်သည်။
- (ည) ရောင်းချခြင်းကို ဆောင်ရွက်သည့်ဝန်ထမ်း သို့မဟုတ် အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည် ရောင်းချခြင်း၏ ရလဒ်ကို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံ အစီရင်ခံနိုင်ပြီး ဝယ်ယူသည့် အတွက်ငွေကြေးကို ပေးချေပြီးပါက ပစ္စည်းကို ဝယ်ယူသူထံ လွှဲပြောင်းပေးရန် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ကညွှန်ကြားနိုင်သည်။
- (ဋ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ပုဒ်မခွဲ (ည) အရ တင်သွင်းသည့် အစီရင်ခံစာကို ပြန်လည် သုံးသပ်ပြီးနောက် အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသည့် ပစ္စည်းရောင်းချမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လိမ်လည်မှု သို့မဟုတ် မလျော်မကန်ပြုမှုရှိသည်ဟု အထောက်အထားတစ်စုံတစ်ရာ တွေ့ရှိပါက ရောင်းချခြင်းကို တရားမဝင်ပျက်ပြယ်ကြောင်း ကြေညာနိုင်သည်။
- (ဌ) ဤပုဒ်မအရ တည်ဆဲဥပဒေနှင့်အညီ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ဝယ်ယူသူသို့လွှဲပြောင်းမှုကို ဆောင်ရွက်ပြီးသည့်အခါ ရွှေပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်း သို့မဟုတ် မရွှေမပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းများ အတွက် ယင်းပစ္စည်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဤဥပဒေအရ ပေါ်ပေါက်သည့်ကြေးမြီတာဝန်အားလုံးမှ ကင်းလွတ် စေလျက် ဝယ်ယူသူထံ လက်ရောက်ပေးအပ်ရမည်။
- (ဍ) အခွန်အရကောက်ခံရန် ပစ္စည်းရောင်းချခြင်းအတွက် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်အား လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးသည့် ဤဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ရောင်းချမှုကို အကျိုးသက်ရောက်စေရန် အတည်ပြုသည့် ပစ္စည်းလွှဲစာချုပ် သို့မဟုတ် လွှဲပြောင်းအပ်နှင်းမှုသည် ယင်းပစ္စည်းအပေါ် နိုင်ငံတော် အစိုးရ၏ပိုင်ဆိုင်မှု၊ အကျိုးစီးပွား သို့မဟုတ် အခွင့်အရေး တစ်စုံတစ်ရာအပေါ်သက်ရောက်မှုမရှိစေရ။

ကြွေးမြီရှိသူတတိယပုဂ္ဂိုလ်

- ၆၀။ (က) အခွန်ထမ်းက အခွန်ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ပါက ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ယင်းအခွန် ထမ်း၏ ကြွေးမြီရှိသူ တတိယပုဂ္ဂိုလ်ထံ အကြောင်းကြားစာကို ပေးပို့အတည်ပြုနိုင်သည်။
- (ခ) ကြွေးမြီရှိသူ တတိယပုဂ္ဂိုလ်သည် အကြောင်းကြားစာကိုလက်ခံရရှိလျှင် (အကြောင်းကြားစာတွင် ဖော်ပြထားသည့်နေ့ရက်တွင် နောက်ဆုံးထား၍ အခွန်ထမ်း၏ ကိုယ်စား အခွန်ထမ်း၏ အမည်ဖြင့်) အောက်ပါတို့အနက် နည်းရာပမာဏထက် မကျော်လွန်သောပမာဏကို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံ ပေးဆောင်ရမည်-
 - (၁) အခွန်ထမ်းပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်သည့်ပမာဏ၊
 - (၂) ကြွေးမြီရှိသူ တတိယပုဂ္ဂိုလ်က အခွန်ထမ်းအားပေးဆပ်ရန်ရှိသည့် ငွေကြေးပမာဏ၊
 - (၃) အကြောင်းကြားစာတွင် ဖော်ပြထားသောပမာဏ။
- (ဂ) ပုဒ်မခွဲ (က) ပါ အကြောင်းကြားစာကို ကြွေးမြီရှိသူ တတိယပုဂ္ဂိုလ်ထံ ပေးပို့ရာတွင်အခွန်ပေးဆောင်ရန် သတ်မှတ်သည့် နေ့ရက်သည် အောက်ပါနေ့ရက်တစ်ခုခု မတိုင်မီမဖြစ်စေရ-
 - (၁) ကြွေးမြီရှိသူ တတိယပုဂ္ဂိုလ်က အခွန်ထမ်းအားငွေကြေးပေးဆပ်ရမည့်နေ့ သို့မဟုတ် အခွန်ထမ်းကိုယ်စား ငွေကြေးကိုထိန်းသိမ်းထားသည့်နေ့၊

- (၂) ကြွေးမြီရှိသူတတိယပုဂ္ဂိုလ်အား အကြောင်းကြားစာပေးပို့ အတည်ပြုပြီးသည့်နေ့မှ ၁၅ ရက် အတွင်း။
- (ဃ) ပုဒ်မခွဲ (က) အရ အကြောင်းကြားစာကို လက်ခံရရှိသည့်အခါ ကြွေးမြီရှိသူ တတိယပုဂ္ဂိုလ်သည် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ယင်းအကြောင်းကြားစာကို ရုပ်သိမ်းခြင်း မပြုသရွေ့ အခွန်ထမ်း သို့မဟုတ် အခွန်ထမ်းကိုယ်စား အခြားပုဂ္ဂိုလ်လက်ဝယ်သို့ မည်သည့် ပမာဏကိုမျှ ပေးအပ်ခြင်းမပြုဘဲ ထိန်းသိမ်းထားရမည်။
- (င) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ကြွေးမြီရှိသူတတိယပုဂ္ဂိုလ်ထံ ပုဒ်မခွဲ (က) အရ အကြောင်းကြားစာကို ပေးပို့ပြီးချိန်တွင် ယင်းအကြောင်းကြားစာမိတ္တူကို အခွန်ထမ်းထံ တတ်နိုင်သမျှ ဆောလျင်စွာ ပေးပို့ အတည်ပြုရမည်။
- (စ) ဤပုဒ်မအရ ကြွေးမြီရှိသူတတိယပုဂ္ဂိုလ်က ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံသို့ ပေးဆောင်ရမည့် ပမာဏသည် ကြွေးမြီရှိသူ တတိယပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်တိုင်ပေးရန်တာဝန်ဖြစ်ပြီး ယင်းကိုအခွန်ကောက်ခံ သည့် နည်းလမ်းအတိုင်း ကောက်ခံနိုင်သည်။
- (ဆ) အခွန်ထမ်းအား ပေးဆပ်ရန်ရှိသည့် ငွေကြေးတွင် အောက်ပါတို့ပါဝင်သည်-
 - (၁) အခွန်ထမ်းအား လက်ရှိပေးဆပ်ရန်ရှိသည့် သို့မဟုတ် နောင်တွင် ပေးဆပ်ရန်ရှိလာနိုင်မည့် ပမာဏ၊
 - (၂) အခွန်ထမ်းအတွက် သို့မဟုတ် အခွန်ထမ်းကိုယ်စား ထိန်းသိမ်းထားသော သို့မဟုတ် နောင်တွင် ထိန်းသိမ်းထားရန်ရှိလာနိုင်သော ပမာဏ၊
 - (၃) အခွန်ထမ်းသို့ ငွေကြေးပေးအပ်ရန်အတွက် တတိယပုဂ္ဂိုလ်ကိုယ်စား ထိန်းသိမ်းထားသော သို့မဟုတ် နောင်တွင်ထိန်းသိမ်းထားရန် ရှိလာနိုင်သော ပမာဏ၊
 - (၄) အခွန်ထမ်းသို့ ငွေကြေးပေးအပ်ရန် တတိယပုဂ္ဂိုလ်ထံမှ လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိထားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးမှ ထိန်းသိမ်းထားသည့်ပမာဏနှင့်
 - (၅) ကြွေးမြီရှိသူ တတိယပုဂ္ဂိုလ်သည် ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဖြစ်ပါက အခွန်ထမ်းက ယင်းငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းတွင် အပ်နှံထားသည့်ငွေပမာဏ။
- (ဇ) အခွန်ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်သည့် အခွန်ထမ်း၏အလုပ်ရှင်ထံသို့ အကြောင်းကြားစာပေးပို့၍ ယင်းအလုပ်ရှင်က အခွန်ထမ်းသို့ပေးချေရမည့် လုပ်ခ သို့မဟုတ် လစာ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို သတ်မှတ် ထားသည့် ကာလတစ်ခုအတွက် ဖြတ်တောက်နုတ်ယူ၍ ဦးစီးဌာနသို့ ပေးသွင်းရန် တောင်းဆိုနိုင်သည်။
- (ဈ) ပုဒ်မခွဲ (ဇ) တွင် ဖော်ပြထားသည့် အကြောင်းကြားစာအရ နုတ်ယူရာတွင် တစ်လစာ လုပ်ခ၊ လစာ၏ ပထမကျပ်တစ်သိန်းငါးသောင်းကို နုတ်ယူခြင်းမပြုရ။
- (ည) ဤပုဒ်မအရ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံသို့ ပေးဆောင်သော တတိယပုဂ္ဂိုလ်သည် အခွန်ထမ်းနှင့် အခြားသက်ဆိုင်သူတို့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည် ဖြစ်ပြီး ယင်းသို့ပေးဆောင်ခြင်းအတွက် တရားမကြောင်းအရဖြစ်စေ၊ ရာဇဝတ်ကြောင်းအရဖြစ်စေ ကိုယ်တိုင်တာဝန်ရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခံရခြင်း မရှိစေရ။
- (ဋ) ဤပုဒ်မအရ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သို့ ပေးဆောင်သော တတိယပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိပေးဆောင်ခဲ့သည့် ငွေပမာဏကို အခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသည့် အခွန်ထမ်းထံမှ ပြန်လည်ရယူနိုင်သည်။
- (ဌ) ဤပုဒ်မတွင်-

(၁) ငွေကြေး ဟုဆိုရာတွင်ငွေကြေးတန်ဖိုးအားဖြင့် ဖော်ပြသည့် သို့မဟုတ် ငွေကြေးအားဖြင့် ပေးဆပ် ရမည့် ကြွေးမြီတာဝန်လည်း ပါဝင်သည်။

(၂) ကြွေးမြီရှိသူ တတိယပုဂ္ဂိုလ်ဆိုသည်မှာ အခွန်ထမ်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အခွန်ထမ်းသို့ ငွေကြေး ပေးဆပ်ရန်ရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုသည်။

အကြောင်းကြားစာကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း

၆၁။ (က) ပုဒ်မ ၆၀ အရ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်အား အခွန်ပေးဆောင်သည့် တတိယပုဂ္ဂိုလ်သည်-

(၁) အခွန်ထမ်းနှင့် အခြားသက်ဆိုင်သူအားလုံး၏ လုပ်ငန်းတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ဖြင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။

(၂) ပေးဆောင်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တရားမကြောင်းအရဖြစ်စေ၊ ရာဇဝတ်ကြောင်းအရဖြစ်စေ တရားစွဲဆိုခြင်း အားလုံးနှင့် တရားစီရင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ် သို့မဟုတ် တရားစီရင်ရေးပြင်ပလုပ်ငန်းစဉ်များအားလုံးမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရှိစေရမည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ (က) သည် ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေ၊ ပဋိညာဉ် သို့မဟုတ် သဘောတူညီချက်ပါ အချက်တစ်ရပ်ရပ်နှင့် ဆန့်ကျင်စေကာမူ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေရမည်။

(ဂ) ပုဒ်မ ၆၀ အရ ထုတ်ပြန်သည့် အကြောင်းကြားစာသည် ယင်းတွင်ဖော်ပြပါ အခွန် သို့မဟုတ် တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ပြီးလျှင်ဖြစ်စေ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ယင်းအကြောင်းကြားစာကို ရုပ်သိမ်းသင့်ကြောင်း လုံလောက်သော အကြောင်းရှိသည်ဟု ဆုံးဖြတ်လျှင်ဖြစ်စေ ဆက်လက်သက်ရောက်မှု မရှိစေရ။

(ဃ) ပုဒ်မ ၆၀ အရ ထုတ်ပြန်သည့် အကြောင်းကြားစာကို လက်ခံရရှိသည့် တတိယပုဂ္ဂိုလ်သည် အခွန်ထမ်းကို ပေးဆပ်ရမည့် သို့မဟုတ် အခွန်ထမ်းအတွက် ထိန်းသိမ်းထားသည့် ငွေကြေးမရှိဟူသည့် အကြောင်းကြောင့် ယင်းအကြောင်းကြားစာကို လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမရှိပါက ယင်းပုဂ္ဂိုလ်သည် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံသို့ စာဖြင့် အကြောင်းပြန်ကြားရမည်။

(င) တတိယပုဂ္ဂိုလ်၏ အကြောင်းပြန်ကြားစာတွင်-

(၁) မစွမ်းဆောင်နိုင်သည့် အကြောင်းရင်းများကို ဖော်ပြရမည်။

(၂) တတိယပုဂ္ဂိုလ်သည် ပေးဆောင်ရန် မစွမ်းဆောင်နိုင်ကြောင်း သိရှိပြီးနောက် ပုဒ်မ ၆၀ ပါ အကြောင်းကြားစာတွင် ဖော်ပြထားသည့် ပေးဆောင်ရမည့် နေ့ရက်မတိုင်မီ ဆောလျင်စွာ ပြန်ကြားရမည်။

(စ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် တတိယပုဂ္ဂိုလ်၏ အကြောင်းပြန်ကြားစာကို လက်ခံရရှိလျှင် အောက်ပါ နည်းလမ်းတစ်ရပ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး ယင်းသို့ဆောင်ရွက်ကြောင်း တတိယပုဂ္ဂိုလ်ထံသို့ အကြောင်း ကြားစာပေးပို့ အတည်ပြုနိုင်သည်-

(၁) တတိယပုဂ္ဂိုလ်၏ အကြောင်းပြန်ကြားစာကို လက်ခံခြင်းနှင့်ပုဒ်မ ၆၀ ပါ အကြောင်းကြားစာကို ပယ်ဖျက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်ခြင်း၊

(၂) တတိယပုဂ္ဂိုလ်၏ အကြောင်းပြန်ကြားစာကို ငြင်းပယ်ခြင်း။

(ဆ) တတိယပုဂ္ဂိုလ်၏ အကြောင်းပြန်ကြားစာ တင်သွင်းခြင်းသည် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ပုဒ်မ ၆၀ ပါ အကြောင်းကြားစာကို ပယ်ဖျက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်ခြင်း မပြုသရွေ့ပုဒ်မ ၆၀ အရ ပေးဆောင်ရမည့် ပမာဏများအတွက် ယင်းတတိယပုဂ္ဂိုလ်ကိုယ်တိုင်တာဝန်ရှိမှုအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု တစ်စုံတစ်ရာ မရှိစေရ။

(ဇ) ဤပုဒ်မပါ တတိယပုဂ္ဂိုလ် ဆိုသည်မှာ ပုဒ်မ ၆၀ အရ အကြောင်းကြားစာဖြင့် ပေးအပ်အတည်ပြုခြင်း ခံရသည့် အခွန်ထမ်း၏ ကြွေးမြီရှိသူကို ဆိုသည်။

လက်တစ်ကမ်းမဟုတ်သည့် လွှဲပြောင်းလက်ခံသူများ (Non-Arm's Length Transferees)

၆၂။ (က) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သိရှိသည့် အခွန်ထမ်းပိုင်ပစ္စည်းကို သိမ်းဆည်းရောင်းချပြီးသည့်နောက် အခွန်ထမ်း၏ ပေးဆောင်ရန်တာဝန်သည် ကျေပွန်ခြင်းမရှိသေးပါက ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းသည့် နေ့ရက် မတိုင်မီ တစ်နှစ်အတွင်း အခွန်ထမ်း၏ ရရန်ပိုင်ခွင့်ကို အကျိုးစီးပွားဆက်နွယ်မှုမရှိသော လုပ်ငန်းများ အချင်းချင်းအကြား လွတ်လပ်စွာသတ်မှတ်သည့် အဖိုးစားနားဖြင့် လွှဲပြောင်းပေးခြင်းကဲ့သို့ မဟုတ်ပါက တစ်နည်းအားဖြင့် လက်တစ်ကမ်းလွှဲပြောင်းမှု မဟုတ်သည့် လွှဲပြောင်းမှုတစ်ခုဖြင့် လက်ခံရရှိခဲ့သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ယင်းလက်ခံရရှိသည့် ရရန်ပိုင်ခွင့်၏ တန်ဖိုးအတိုင်းအတာအထိ ပေးဆောင်ရန် တစ်ဆင့်ခံအားဖြင့် တာဝန်ရှိသည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ (က) သည် ပုဒ်မ ၄၂ အရ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသည့် ပမာဏအပေါ် သက်ရောက်ခြင်း မရှိစေရ။

ပစ္စည်းထိန်း

၆၃။ (က) ပစ္စည်းထိန်းအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသူသည် ယင်းသို့ ခန့်အပ်ခံရသည့်နေ့မှ ၁၄ ရက် အတွင်း ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံ အကြောင်းကြားရမည်။

(ခ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ပစ္စည်းထိန်း၏ လက်ဝယ်ရှိသည့် သို့မဟုတ် စောင့်ရှောက်ထားသည့် ရရန်ပိုင်ခွင့်များ၏ ပိုင်ရှင်ဖြစ်သူပုဂ္ဂိုလ်အနေဖြင့် ပေးဆောင်ရမည့် သို့မဟုတ် ပေးဆောင်ရန်ရှိလာမည့် အခွန်ပမာဏအတွက် လုံလောက်သည်ဟု ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ထင်မြင်သည့်ပမာဏကို ပစ္စည်းထိန်း အား အကြောင်းကြားနိုင်သည်။

(ဂ) ပစ္စည်းထိန်းတစ်ဦးသည် နိုင်ငံတော်အစိုးရသို့ ပေးသွင်းရမည့်အခွန်ကို အခြားမြီရှင်များထံ ပေးရန်ရှိသည့် ကြွေးမြီများထက် ဦးစားပေး၍ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံသို့ပေးသွင်းရမည်။ ထိုသို့ ပေးသွင်းခြင်းမပြုဘဲ မိမိထိန်းသိမ်းထားသော နိုင်ငံတော်အတွင်းတည်ရှိသည့် ရရန်ပိုင်ခွင့် တစ်ရပ်ရပ်ကို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက်မရှိလျှင် လွှဲပြောင်းရောင်းချခြင်း သို့မဟုတ် ကုန်ခန်းအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုရ။

(ဃ) ပစ္စည်းထိန်းသည် ပုဒ်မခွဲ (ခ) အရ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က အကြောင်းကြားထားသည့် ပမာဏ သို့မဟုတ် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က သဘောတူသည့် ယင်းအောက် လျော့နည်းသော ပမာဏတစ်ရပ်ကို ရရန်ပိုင်ခွင့်တစ်ရပ်ရပ် ရောင်းရငွေမှ ဖယ်ထုတ်ထားရမည်။

(င) ပစ္စည်းထိန်းတစ်ဦးသည် ဤပုဒ်မနှင့်အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်ပါက ပုဒ်မခွဲ (ခ) တွင် ဖော်ပြထားသည့် အခွန်ပမာဏအတွက် ပုဒ်မခွဲ (ဃ) အရ ဖယ်ထုတ်ထားရမည့် ပမာဏအထိ ပေးဆောင်ရန် ကိုယ်တိုင်တာဝန်ရှိသည်။

(စ) ဤပုဒ်မအရ ပစ္စည်းထိန်းဟု ဆိုရာတွင် နိုင်ငံတော်အတွင်း တည်ရှိသည့် ရရန်ပိုင်ခွင့် တစ်ရပ်ရပ်နှင့် သက်ဆိုင်သော ပစ္စည်းထိန်းအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည့် အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များ ကိုဆိုသည်-

- (၁) ကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် တရားဝင်ရပ်တည်မှုရှိသည့်ပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်စု တစ်ခုခု၏ စာရင်းရှင်းလင်း ဖျက်သိမ်းရေးအရာရှိ၊
- (၂) တရားရုံးကခန့်အပ်သည့် သို့မဟုတ် တရားရုံးပြင်ပတွင် ခန့်အပ်သည့် ပစ္စည်းထိန်း၊
- (၃) လူမွဲအဖြစ်ခံယူသည့်ကိစ္စတွင် ယုံမှတ်အပ်နှံခြင်းခံရသူ၊

- (၄) လက်ဝယ်ထိန်းသိမ်းထားသည့် အပေါင်ခံသူ၊
- (၅) ကွယ်လွန်သူတစ်ဦးချင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများအတွက် စီမံဆောင်ရွက်သူ၊ အမွေထိန်း သို့မဟုတ် အမွေဆက်ခံသူ၊
- (၆) မစွမ်းဆောင်နိုင်သည့် တစ်ဦးချင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိသူ၊
- (၇) ပုဂ္ဂိုလ်စုတစ်ခု ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရာတွင် ဆက်ခံသူ။

အခန်း (၁၀)

ဒဏ်ကြေးငွေများ

ဒဏ်ကြေးငွေဆိုင်ရာ ယေဘုယျပြဋ္ဌာန်းချက်များ

၆၄။ (က) ဤပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ဤဥပဒေအရသော်လည်းကောင်း၊ အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ သော်လည်းကောင်း တပ်ရိုက်သည့် ဒဏ်ကြေးငွေများအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိစေရမည်။

(ခ) အခွန်စည်းကြပ်ခြင်း၊ ပေးဆောင်ခြင်း၊ ကောက်ခံခြင်းနှင့် အငြင်းပွားခြင်းတို့အတွက် ကျင့်သုံးသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် အခွန်တစ်ရပ်ရပ်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဒဏ်ကြေးငွေများအပေါ်တွင်လည်း အလားတူအကျိုး သက်ရောက်စေရမည်။

(ဂ) ဤအခန်းပါ ပုဒ်မတစ်ခုခုအရ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးက ပေးဆောင်ရမည့် ဒဏ်ကြေးငွေသည် ဤဥပဒေ၏ အခြားသောပုဒ်မများအရသော်လည်းကောင်း၊ အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရသော်လည်းကောင်း ယင်းပုဂ္ဂိုလ် ပေးဆောင်ရမည့် ဒဏ်ကြေးငွေနှင့်သီးခြားစီဖြစ်သည့်အပြင် ဤဥပဒေ၏ အခန်း (၈) အရပေးဆောင်ရမည့် အတိုးနှင့် အခန်း (၁၁) ပါ ရာဇဝတ်ကြောင်းအရ အရေးယူမှုတို့ကို ထိခိုက်ခြင်း မရှိစေရ။

(ဃ) ဒဏ်ကြေးငွေချမှတ်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဤဥပဒေ သို့မဟုတ် အခွန်ဥပဒေများ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လိုက်နာရန်ပျက်ကွက်ကြောင်း သက်သေပြရန်တာဝန်သည် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်တွင် ကျရောက်သည်။

(င) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ဒဏ်ကြေးငွေကို ဤဥပဒေအရ ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်ကဲ့သို့ စည်းကြပ်မှုပြုနိုင်ပြီး ဒဏ်ကြေးငွေပေးဆောင်ရမည့်ရက်စွဲကို သတ်မှတ်နိုင်သည်။

(စ) ဒဏ်ကြေးငွေစည်းကြပ်မှုအကြောင်းကြားစာကို ဒဏ်ကြေးငွေပေးဆောင်ရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထံသို့ ပေးပို့ အတည်ပြုရမည်ဖြစ်ပြီး ပေးဆောင်ရမည့် ဒဏ်ကြေးငွေပမာဏ၊ ဒဏ်ကြေးငွေ တပ်ရိုက်သည့် ဥပဒေ ပုဒ်မနှင့် ပေးဆောင်ရမည့် သတ်မှတ်ရက်တို့ကို ဖော်ပြရမည်။ ထိုသို့ အကြောင်းကြားစာ ပေးပို့အတည်ပြု ရာတွင်-

(၁) ဒဏ်ကြေးငွေပေးဆောင်ရန် အကြောင်းကြားခြင်းနှင့် စည်းကြပ်မှုပြုခြင်းသည် ဤဥပဒေအရ ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်ကို အကြောင်းကြားခြင်းနှင့် စည်းကြပ်မှုပြုခြင်းကဲ့သို့ မှတ်ယူရမည်၊

(၂) အကြောင်းကြားစာတွင် ဖော်ပြထားသည့် ဒဏ်ကြေးငွေပမာဏကို ဤဥပဒေအရ ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်ကဲ့သို့ မှတ်ယူရမည်။

(၃) ပေးဆောင်ရမည့် သတ်မှတ်ရက်သည် အကြောင်းကြားစာတွင် ဖော်ပြထားသည့် ရက်ဖြစ်သည်။

(ဆ) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ ဒဏ်ကြေးငွေပေးဆောင်ရမည့် တာဝန်သည် ပုဒ်မခွဲ (စ) အရ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က စည်းကြပ်မှုပြုလုပ်ချိန်မှ စတင်ပေါ်ပေါက်သည်။

(ဇ) ဒဏ်ကြေးငွေစည်းကြပ်ရန် ကာလစည်းကမ်းသတ်သည် ဒဏ်ကြေးငွေကျသင့်စေသည့် ချိုးဖောက်မှု ဖြစ်ပွားပြီးနောက် ခုနစ်နှစ်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ချိုးဖောက်မှုတွင် အခွန်ထမ်းက လိမ်လည်၍ သို့မဟုတ် တမင်လျစ်လျူရှု၍ မမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက်များ ပေးအပ်ခြင်း ပါဝင်ပါက ဒဏ်ကြေးငွေ စည်းကြပ်ရန် ကာလစည်းကမ်းသတ်သည် ၁၂ နှစ်ဖြစ်သည်။

(ဈ) ဒဏ်ကြေးငွေပေးဆောင်ရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်က လုံလောက်သော အကြောင်းပြချက် တင်ပြလျှင် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည်-

- (၁) ဒဏ်ကြေးငွေစည်းကြပ်မှုကို အလုံးစုံသော်လည်းကောင်း၊ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသော်လည်းကောင်း ရပ်စဲနိုင်သည် သို့မဟုတ်
- (၂) စည်းကြပ်မှုပြုလုပ်ပြီးသည့် ဒဏ်ကြေးငွေကို အလုံးစုံသော်လည်းကောင်း၊ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း သော်လည်းကောင်း ကင်းလွတ်ခွင့် သို့မဟုတ် သက်သာခွင့်ပြုနိုင်သည်။

(ည) ကိစ္စရပ်တစ်ခုပေါ်ပေါက်သည့် သို့မဟုတ် ဆက်လက်တည်ရှိနေသည့် ရက်၊ လ သို့မဟုတ် အခြားကာလတစ်ရပ်အတွက် ပေးဆောင်ရမည့် ဒဏ်ကြေးငွေကို ယင်းကိစ္စရပ် စတင်ပေါ်ပေါက်သည့် သို့မဟုတ် ဆက်လက်တည်ရှိနေသည့် သို့မဟုတ် ပြီးဆုံးသည့် ရက်၊ လ သို့မဟုတ် အခြားကာလတစ်ရပ်၏ အစိတ်အပိုင်းအတွက် အပြည့်ပေးဆောင်ရမည်။

မှတ်ပုံတင်ရန်ပျက်ကွက်ခြင်း သို့မဟုတ် အခွန်ထမ်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက် ပြောင်းလဲမှုကို အကြောင်းကြားရန် ပျက်ကွက်ခြင်း

၆၅။ မည်သူမဆို အောက်ပါပျက်ကွက်မှုတစ်ရပ်ရပ်ကို ကျူးလွန်ပါက ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်၏ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ညီမျှသော ဒဏ်ကြေးငွေကို ပေးဆောင်ရမည်-

- (က) အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်နှင့်အညီ မှတ်ပုံတင်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း၊
- (ခ) ပုဒ်မ ၉၊ ပုဒ်မခွဲ (စ) နှင့် ပုဒ်မခွဲ (ဆ) တို့အရ အခွန်ထမ်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက် ပြောင်းလဲမှုကို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သို့ အကြောင်းကြားရန် ပျက်ကွက်ခြင်း၊
- (ဂ) အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ အခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်ပယ်ဖျက်ခြင်းကို ဥပဒေနှင့်အညီ လျှောက်ထားရန် ပျက်ကွက်ခြင်း။

ငွေတောင်းခံလွှာ၊ ငွေရပြေစာ၊ မြီစားမှတ်စုနှင့် မြီရှင်မှတ်စုများကို မမှန်မကန်ဖော်ပြခြင်း

၆၆။ (က) မည်သူမဆို အောက်ပါကျူးလွန်မှုတစ်ရပ်ရပ်ကို ပြုလုပ်ပါက ကျပ် နှစ်သိန်းငါးသောင်းထက် မပိုသော ဒဏ်ကြေးငွေပေးဆောင်ရမည်-

- (၁) မမှန်ကန်သော သို့မဟုတ် ယင်းနှင့် မသက်ဆိုင်သည့် အခွန်ထမ်း မှတ်ပုံတင်အမှတ်ကို အသုံးပြုခြင်း၊
- (၂) မမှန်ကန်သော ငွေတောင်းခံလွှာ သို့မဟုတ် အရောင်းပြေစာ ထုတ်ပေးခြင်း၊
- (၃) မမှန်ကန်သော မြီစားမှတ်စု သို့မဟုတ် မြီရှင်မှတ်စု ထုတ်ပေးခြင်း၊
- (၄) ငွေတောင်းခံလွှာ၊ ငွေရပြေစာ၊ မြီစားမှတ်စု သို့မဟုတ် မြီရှင်မှတ်စုများကို အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ် နှင့်အညီမဟုတ်ဘဲ ပေးအပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပေးအပ်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း။

(ခ) အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်နှင့် အကျုံးဝင်သည့် ကုန်စည်ထုတ်လုပ်သူ သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှု ဆောင်ရွက်သူ သို့မဟုတ် ကုန်စည်တင်သွင်းသူ သို့မဟုတ် ကုန်သွယ်မှု ဆောင်ရွက်သူသည် ကုန်စည်ဝယ်ယူသူ သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှုရယူသူ၏ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တတ်နိုင်သမျှ ဂရုတစိုက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး အဆိုပါ သတင်းအချက်အလက်များသည် မှန်ကန်သည်ဟု လုံလောက်သော အကြောင်းအရင်းများအရ ယုံကြည်ခဲ့ပါလျှင် ယင်းကုန်စည် ဝယ်ယူသူ သို့မဟုတ်

ဝန်ဆောင်မှုရယူသူ၏ ငွေတောင်းခံလွှာ၊ ငွေရပြေစာ၊ မြီစားမှတ်စု သို့မဟုတ် မြီရှင်မှတ်စုများတွင် ဖော်ပြထားသည့် ဝယ်ယူသူ သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှု ရယူသူနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် မှတ်ပုံတင်ထားမှု အခြေအနေ သို့မဟုတ် အခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ် အပါအဝင် သတင်းအချက်အလက်မှားယွင်းမှု သို့မဟုတ် မပြည့်စုံမှု တစ်စုံတစ်ရာကြောင့် ယင်းကုန်စည် ထုတ်လုပ်သူ သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှု ဆောင်ရွက်သူ သို့မဟုတ် ကုန်စည်တင်သွင်းသူ သို့မဟုတ် ကုန်သွယ်မှုဆောင်ရွက် သူသည် ပုဒ်မခွဲ (က)၊ ပုဒ်မခွဲငယ် (၂)၊ ပုဒ်မခွဲငယ် (၃) သို့မဟုတ် ပုဒ်မခွဲငယ် (၄) အရ ဒဏ်ကြေးငွေ ပေးဆောင်ရန် တာဝန်မရှိစေရ။

(ဂ) အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်နှင့် အကျုံးဝင်သည့် ကုန်စည်ထုတ်လုပ်သူ၊ ဝန်ဆောင်မှု ဆောင်ရွက်သူ သို့မဟုတ် ကုန်စည်တင်သွင်းသူ သို့မဟုတ် ကုန်သွယ်မှု ဆောင်ရွက်သူ တစ်ဦးဦးသည် ထိုက်သင့်အားလျော်စွာ ဂရုတစိုက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ငွေတောင်းခံလွှာ၊ ငွေရပြေစာ၊ မြီစားမှတ်စု သို့မဟုတ် မြီရှင်မှတ်စုများ ထုတ်ပေး ရန် လိုအပ်သည့် ကုန်စည်ဝယ်ယူသူ သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှုရယူသူသည် မှတ်ပုံတင်ထားသူ သို့မဟုတ် မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းမရှိသူဟု လုံလောက်သော အကြောင်းအရင်းများအရ ယုံကြည်ခဲ့ပါလျှင် ယင်းကုန်စည် ထုတ်လုပ်သူ၊ ဝန်ဆောင်မှုဆောင်ရွက်သူ သို့မဟုတ် ကုန်စည်တင်သွင်းသူ သို့မဟုတ် ကုန်သွယ်မှု ဆောင်ရွက် သူသည် ပုဒ်မခွဲ (က)၊ ပုဒ်မခွဲငယ် (၄) အရ ဒဏ်ကြေးငွေ ပေးဆောင်ရန် တာဝန်မရှိစေရ။

ကြေညာလွှာနောက်ကျတင်သွင်းခြင်း

၆၇။ (က) မည်သူမဆို အခွန်ကြေညာလွှာ သို့မဟုတ် အခြားကြေညာလွှာတစ်ရပ်ရပ်ကို တင်သွင်းရန် သတ်မှတ်ထားသည့် နေ့ရက်တွင် သို့မဟုတ် ယင်းနေ့ရက်မတိုင်မီ တင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်ပါက အောက်ပါ ဒဏ်ကြေးငွေနှစ်ရပ်အနက်မှ များရာဒဏ်ကြေးငွေကို ပေးဆောင်ရမည်-

- (၁) ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်ပမာဏ၏ ၅ ရာခိုင်နှုန်းအပြင် တင်သွင်းရန် သတ်မှတ်ထားသည့် နေ့ရက်မှ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က စည်းကြပ်မှုပြုလုပ်သည့် အချိန်ကာလအထိ ကြေညာလွှာ တင်သွင်းရန် ဆက်လက် ပျက်ကွက်နေသည့် တစ်လချင်းစီအတွက် သို့မဟုတ် တစ်လ၏ အစိတ်အပိုင်းအတွက် ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်ပမာဏ၏ ၁ ရာခိုင်နှုန်း၊
- (၂) ငွေကျပ်တစ်သိန်း။

(ခ) ဤပုဒ်မပါ ရည်ရွယ်ချက်များအလိုငှာ ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်ပမာဏဟု ဆိုရာတွင် အရစ်ကျ ပေးဆောင်ရသည့် အခွန်များလည်းပါဝင်သည်။

ပေါ့ဆမှုဖြင့် သို့မဟုတ် မရိုးမဖြောင့်သောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အခွန်လျော့နည်းပေးဆောင်ခြင်း

၆၈။ အခွန်ထမ်းတစ်ဦး၏ အခွန်ကြေညာလွှာတွင် မမှန်ကန်သော ဖော်ပြချက်တစ်ခု သို့မဟုတ် ချန်လှပ် ထားခဲ့သော အကြောင်းအချက်တစ်ခုခုအရ အခွန်ကို လျော့နည်းပေးဆောင်ခဲ့ပြီး သို့မဟုတ် လျော့နည်း ပေးဆောင်ခဲ့ဖွယ်ရှိပြီး ယင်းဖော်ပြချက် သို့မဟုတ် ချန်လှပ်ထားချက်သည် အခွန်ထမ်းက ကြိုတင်ကြံရွယ် ချက်ဖြင့်ပြုလုပ်ခြင်း သို့မဟုတ် လျစ်လျူရှုခြင်းဖြစ်လျှင် အခွန်ထမ်းသည် အောက်ပါဒဏ်ကြေးငွေ တစ်ရပ်ရပ် ကို ပေးဆောင်ရမည်-

- (က) ပုဒ်မခွဲ (ခ) နှင့် အကျုံးမဝင်ပါက လျော့နည်းပေးဆောင်သည့် အခွန်ပမာဏ၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း၊
- (ခ) လျော့နည်းပေးဆောင်သည့် အခွန်ပမာဏသည် ကျပ်သိန်း တစ်ထောင်ထက်ကျော်လွန်လျှင် သို့မဟုတ် ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းထက် ကျော်လွန်လျှင် လျော့နည်းပေးဆောင်သည့် အခွန်ပမာဏ၏ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်း။

မှားယွင်းသော သို့မဟုတ် လမ်းလွဲစေနိုင်သော ဖော်ပြချက်များ

၆၉။ (က) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးသည် မှားယွင်းသော သို့မဟုတ် လမ်းလွဲစေနိုင်သော ဖော်ပြချက်ကို အခွန် ဝန်ထမ်းထံ တင်ပြသဖြင့် ယင်းသတင်းအချက်အလက်အပေါ် မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆ၍ စည်းကြပ်မှုပြုရာတွင် အမှန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသော အခွန်အောက်လျော့နည်း ပေးဆောင်ခဲ့ဖွယ်ရှိလျှင်ဖြစ်စေ၊ အမှန်ပြန်အမ်း ရမည့်ငွေထက် ပိုမိုပြန်အမ်းခဲ့ဖွယ်ရှိလျှင်ဖြစ်စေ ဒဏ်ကြေးငွေကျပ် တစ်သိန်းငါးသောင်းအပြင် အောက်ပါ ဒဏ်ကြေးငွေ တစ်ရပ်ရပ်တို့အနက် များရာဒဏ်ကြေးငွေကို ပေးဆောင်ရမည်-

(၁) အမှန်ကျသင့်သည့်အခွန်နှင့် လျော့နည်းစည်းကြပ်ခဲ့နိုင်ဖွယ်ရှိသည့် အခွန်တို့၏ ခြားနားသည့် ပမာဏ၊

(၂) အမှန်ပြန်အမ်းရမည့်ငွေကြေးနှင့် ပိုမိုပြန်အမ်းခဲ့နိုင်ဖွယ်ရှိသည့် ငွေကြေးတို့၏ ခြားနားသည့် ပမာဏ။

(ခ) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ၎င်းတင်ပြသည့် ဖော်ပြချက်ပါ အဓိကအကြောင်းအချက်သည် မှားယွင်းကြောင်း သို့မဟုတ် လမ်းလွဲစေနိုင်ကြောင်းမသိရှိခဲ့လျှင်ဖြစ်စေ၊ သိရှိနိုင်မည်ဟု ယူဆရန် လုံလောက်သော အကြောင်း အရင်းမရှိခဲ့လျှင်ဖြစ်စေ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ဤပုဒ်မအရ မည်သည့် ဒဏ်ကြေးငွေကိုမျှ ချမှတ်ခြင်းမပြုရ။

ရှင်းလင်းချက် (၁)။	ဤပုဒ်မအရ အခွန်ဝန်ထမ်း တစ်ဦးထံသို့တင်ပြသည့် ဖော်ပြချက်ဟု ဆိုရာတွင် ပုဒ်မ ၆၈ နှင့်အကျုံးဝင်သည့် ဖော်ပြချက် တစ်စုံတစ်ရာမှအပ ဤဥပဒေအရ ယင်းအခွန်ဝန်ထမ်း၏တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသည့် ဝန်ထမ်းတစ်ဦး ထံသို့ နှုတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ စာဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အခြားနည်းလမ်း ဖြင့် သော်လည်းကောင်း တင်ပြသော အောက်ပါဖော်ပြချက် တစ်ရပ်ရပ်လည်း ပါဝင်သည်-
(က)	ဤဥပဒေအရ ရေးသားသည့်၊ ပြုစုသည့်၊ တင်သွင်းသည့်၊ တင်ပြသည့် သို့မဟုတ် ပေးအပ်သည့် လျှောက်လွှာ၊ သက်သေခံလက်မှတ်၊ ကြေညာချက်၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ ကြေညာလွှာ၊ ကန်ကွက်လွှာ သို့မဟုတ် အခြားစာတမ်းအမှတ်အသားများ၊
(ခ)	ဤဥပဒေအရ တင်သွင်းရန်လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက် တစ်စုံ တစ်ရာ၊
(ဂ)	အခွန်ဝန်ထမ်းအား ဤဥပဒေအရမဟုတ်ဘဲ တင်သွင်းသောစာတမ်း အမှတ်အသား၊
(ဃ)	အခွန်ဝန်ထမ်းက ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအား မေးမြန်းသောမေးခွန်း၏ အဖြေ၊
(င)	အခွန်ဝန်ထမ်းထံသို့ ပေးအပ်မည်ဟု သိရှိလျက် သို့မဟုတ် ကျိုးကြောင်း ဆီလျော်စွာ မျှော်လင့်လျက် အခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးထံသို့ ပေးအပ်သည့် ဖော်ပြချက်။
ရှင်းလင်းချက် (၂)။	ဤပုဒ်မပါ လမ်းလွဲစေနိုင်သော အဓိကအကြောင်းအချက်တစ်ခုပါဝင်သည့် ဖော်ပြချက်ဆိုရာတွင် ကိစ္စရပ်တစ်ခု သို့မဟုတ် အရာတစ်ခုကို ယင်းဖော်ပြချက်မှ ချန်လှပ်ထားခြင်းကြောင့် ယင်းသို့လမ်းလွဲမှုဖြစ်စေသည့် ဖော်ပြချက်လည်း ပါဝင်သည်။

စာတမ်းအမှတ်အသားများကို ထိန်းသိမ်းရန်ပျက်ကွက်ခြင်း

၇၀။ (က) မည်သူမဆို ဤဥပဒေအရသော်လည်းကောင်း၊ အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရသော်လည်းကောင်း လိုအပ်သည့် စာတမ်းအမှတ်အသားများ ထိန်းသိမ်းရန်ပျက်ကွက်ပါက ပျက်ကွက်မှု ဆက်လက်ဖြစ်ပွား နေသည့် ရက်တစ်ရက်ချင်းစီအတွက်ဖြစ်စေ၊ ရက်တစ်ရက်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအတွက်ဖြစ်စေ ပုဒ်မခွဲ (ခ) ပါ ဒဏ်ကြေးငွေကို ပေးဆောင်ရမည်။

(ခ) ဒဏ်ကြေးငွေသည်-

(၁) ကျပ်ငါးသိန်း ထက်မပိုသည့် အခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသူဖြစ်ပါက ပျက်ကွက်မှု ဆက်လက်ဖြစ်ပွား နေသည့် ရက်တစ်ရက်စီအတွက် တစ်ရက်လျှင် ကျပ် ငါးထောင် ဖြစ်သည်။

(၂) ကျပ်သိန်း ၅၀ ထက် မပိုသည့် အခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသူဖြစ်ပါက ပျက်ကွက်မှု ဆက်လက်ဖြစ်ပွား နေသည့် ရက်တစ်ရက်စီအတွက် တစ်ရက်လျှင် ကျပ်ငါးသောင်း ဖြစ်သည်။

(၃) ကျပ်သိန်း ၅၀ ထက်ကျော်လွန်သည့် အခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသူဖြစ်ပါက ပျက်ကွက်မှု ဆက်လက် ဖြစ်ပွားနေသည့် ရက်တစ်ရက်စီအတွက် တစ်ရက်လျှင် ကျပ်တစ်သိန်း ဖြစ်သည်။

(ဂ) ပုဒ်မခွဲ (ခ) တွင် မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အခွန်ထမ်းအား ဤပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်ကြောင်း အကြောင်းကြားသည့်နေ့မှ အများဆုံး ရက်ပေါင်း ၃၀ အထိ ကာလအတွက် ဒဏ်ကြေးငွေ ချမှတ်ခြင်းမှ သက်သာခွင့်ပြုနိုင်သည်။

တတိယပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်းကြားစာကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်ခြင်း

၇၁။ မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၆၀ အရ ထုတ်ပြန်သည့်အကြောင်းကြားစာကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက် ပါက တတိယပုဂ္ဂိုလ်ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်ပမာဏနှင့် ယင်းအကြောင်းကြားစာတွင် ဖော်ပြထားသည့် သတ်မှတ်ရက်တွင် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံသို့ ပေးဆောင်ပြီးဖြစ်သည့် အခွန်ပမာဏတို့အကြား ခြားနား ချက်၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ဒဏ်ကြေးငွေအဖြစ် ပေးဆောင်ရမည်။

ရုံးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရန် ထိုက်သင့်သည့်နေရာ၊ အသုံးအဆောင်နှင့် အကူအညီများပေးရန် ပျက်ကွက်ခြင်း

၇၂။ မည်သူမဆို ဤဥပဒေအရလည်းကောင်း၊ အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရလည်းကောင်း အခွန်ဝန်ထမ်း ကို ရုံးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရန် ထိုက်သင့်သည့်နေရာ၊ အသုံးအဆောင်နှင့် အကူအညီများပေးရန် ပျက်ကွက်ပါက ကျပ်ငါးသိန်းထက်မပိုသော ဒဏ်ကြေးငွေကို ပေးဆောင်ရမည်။

သတင်းအချက်အလက်ပေးပို့ရန် အကြောင်းကြားစာကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း

၇၃။ မည်သူမဆို ဤဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရဖြစ်စေ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က သင့်လျော်စွာ တောင်းခံသည့်သတင်းအချက်အလက်ကို သတ်မှတ်အချိန်အတွင်း ပေးအပ်ရန် ပျက်ကွက် ပါက ကျပ်ငါးသိန်းထက်မပိုသော ဒဏ်ကြေးငွေကို ပေးဆောင်ရမည်။

နောက်ကျပေးဆောင်ခြင်း

၇၄။ (က) မည်သူမဆို စည်းကြပ်မှု သို့မဟုတ် ပြန်လည်စည်းကြပ်မှုပြုသည့်နေ့မှ ၁၄ ရက်အတွင်း သို့မဟုတ် စည်းကြပ်မှုအကြောင်းကြားစာပါ သတ်မှတ်ရက်တွင် ပေးဆောင်ရန်ရှိသည့်အခွန်အားလုံးကို ဖြစ်စေ၊ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုဖြစ်စေ

ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ပါက ပေးဆောင်ခြင်းမရှိသေးသည့် အခွန်၏ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့်ညီမျှသည့်ပမာဏကို နောက်ကျပေးဆောင်ခြင်းအတွက် ဒဏ်ကြေးငွေအဖြစ် ပေးဆောင်ရမည်။

- (ခ) မည်သူမဆို အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်နှင့်အညီ အရစ်ကျပေးဆောင်ရမည့်အခွန်အားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ ယင်း၏ အစိတ်အပိုင်းကိုဖြစ်စေ အဆိုပါအရစ်အတွက် ပေးဆောင်ရန် သတ်မှတ်ရက်အတွင်း ပေးဆောင် ရန် ပျက်ကွက်ပါက ပေးဆောင်ခြင်းမရှိသေးသည့် အခွန်၏ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့်ညီမျှသည့်ပမာဏကို နောက်ကျပေးသွင်းမှုအတွက် ဒဏ်ကြေးငွေအဖြစ် ပေးဆောင်ရမည်။
- (ဂ) မည်သူမဆို လုံလောက်သောအကြောင်းမရှိဘဲ ဤဥပဒေသက်ရောက်သည့် အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ် အရ ပင်ရင်းမှနှုတ်ယူပေးသွင်းသည့်အခွန်ကို နုတ်ယူပေးသွင်းရန် သတ်မှတ်ခံထားရသူတစ်ဦးဦးသည် အခွန်ကို နုတ်ယူပေးသွင်းခြင်းမပြုလျှင် ထိုအခွန်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပျက်ကွက်သူအဖြစ် မှတ်ယူခြင်းခံရမည် ဖြစ်ပြီး နုတ်ယူခြင်းမရှိသည့်အခွန်အား ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိစေရမည်။
- (ဃ) မည်သူမဆို ဤဥပဒေသက်ရောက်သည့် အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ ပင်ရင်းမှ နုတ်ယူ ပေးသွင်း သည့်အခွန်ကို သတ်မှတ်ထားသည့်ရက်အတွင်း ပေးဆောင်ရန်ပျက်ကွက်ပါက ထိုသို့ ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်သောပမာဏ၏ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းကို နောက်ကျပေးဆောင်ခြင်းအတွက် ဒဏ်ကြေးငွေအဖြစ် ပေးဆောင်ရမည်။
- (င) ပုဒ်မ ၄၄ အရ အချိန်ကာလတိုးမြှင့်ခြင်းကို ခွင့်ပြုထားလျှင် ယင်းကာလအတွင်း ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်ကို ပေးဆောင်ခဲ့ပါက ပုဒ်မခွဲ (က)အရ ဒဏ်ကြေးငွေပေးဆောင်ရန် တာဝန်မရှိစေရ။

အခန်း (၁၁)

ရာဇဝတ်ကြောင်းအရ အရေးယူခြင်းနှင့် ပြစ်မှု ပြစ်ဒဏ်များ

ရာဇဝတ်ကြောင်းအရ အရေးယူခြင်းဆိုင်ရာ ယေဘုယျပြဋ္ဌာန်းချက်များ

၇၅။ (က) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ဤဥပဒေတွင်လည်းကောင်း၊ အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်တွင် လည်းကောင်း သတ်မှတ်ဖော်ပြထားသည့် ပြစ်မှုတစ်ရပ်ကို စုံစမ်းစစ်ဆေးနိုင်သည်။

- (ခ) ဤဥပဒေအရ အရေးယူဆောင်ရွက်ရာတွင် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေများ နှင့်အညီ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။
- (ဂ) ဤဥပဒေအရ အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်သည် အခြားဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်သည့် ရာဇဝတ်ကြောင်းအရ အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်အပေါ် သက်ရောက်မှု မရှိစေရ။

တရားစွဲဆိုရန် ကာလစည်းကမ်းသတ်

၇၆။ ဤအခန်းအရ တရားစွဲဆိုဆောင်ရွက်ရာ၌ အောက်ပါကာလများတွင် စတင်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်-

- (က) စွပ်စွဲထားသည့်ပြစ်မှုသည် ပြုလုပ်မှုတစ်ခုကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ပါက ယင်းပြုလုပ်မှုကို ဆောင်ရွက်ပြီးနောက် ၁၂ နှစ်အတွင်း၊
- (ခ) စွပ်စွဲထားသည့်ပြစ်မှုသည် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့်တာဝန်တစ်ရပ်ရပ်ကို ပျက်ကွက်သည့်ကိစ္စရပ် ဖြစ်ပါက ယင်းပျက်ကွက်မှု ဖြစ်ပွားပြီးနောက် ၁၂ နှစ်အတွင်း သို့မဟုတ် ယင်းထက် နောက်ကျ၍ သိရှိရပါက ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ပျက်ကွက်မှုကို သိရှိပြီး နောက်သုံးနှစ်အတွင်း သို့မဟုတ်

(ဂ) စွပ်စွဲထားသည့်ပြစ်မှုသည် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ အခွန် တာဝန်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်ကို ဖော်ပြမှုမရှိခြင်း သို့မဟုတ် မမှန်မကန်ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါက ထိုအခွန်ကာလအတွက် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ မှန်ကန်သော အခွန်တာဝန်ကို အပြီးသတ်အတည်ပြုပြီး နောက်သုံးနှစ်အတွင်း။

အခွန်ရှောင်တိမ်းခြင်း (Tax Evasion)

၇၇။ မည်သူမဆို အခွန်စည်းကြပ်မှုပြုခြင်း၊ ပေးဆောင်စေခြင်း၊ ကောက်ခံခြင်းကို သိလျက်နှင့်တမင် ရှောင်တိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် ရပိုင်ခွင့်မရှိသည့် ပြန်အမ်းငွေကိုရရှိရန် သိလျက်နှင့်တမင် ကြံရွယ်ချက်ဖြင့် တောင်းခံခြင်းပြုကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို ခုနစ်နှစ်ထက် မပိုသော ထောင်ဒဏ် ဖြစ်စေ၊ ကျပ်နှစ်သိန်းငါးသောင်းနှင့် သက်ဆိုင်ရာကာလအတွက် ထိုသူက ရှောင်တိမ်းခဲ့သည့်အခွန်၏ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့်ညီမျှသော ငွေပမာဏတို့အနက် များရာငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

အခွန်စီမံအုပ်ချုပ်မှုကို ဟန့်တားခြင်း

၇၈။ (က) မည်သူမဆို အခွန်ဝန်ထမ်းက ဤဥပဒေအရ အခွန်စီမံအုပ်ချုပ်မှု ဆောင်ရွက်ခြင်းကို တမင် ဟန့်တားခြင်း သို့မဟုတ် ဟန့်တားရန်အားထုတ်ခြင်းပြုလုပ်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို တစ်နှစ် ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ် နှစ်သိန်းငါးသောင်း ထက်မပိုသော ငွေဒဏ် ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

- (ခ) ဤပုဒ်မ၏ ရည်ရွယ်ချက်များအလို့ငှာ ဤဥပဒေကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ရာတွင် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် အောက်ပါပြုလုပ်မှု သို့မဟုတ် ပျက်ကွက်မှုတစ်ရပ်ရပ်ကို ကျူးလွန်လျှင် ဤဥပဒေအရ အခွန်စီမံ အုပ်ချုပ်မှုကို ဟန့်တားသည်ဟု မှတ်ယူရမည်—
 - (၁) ထိန်းသိမ်းထားသည့် စာတမ်းအမှတ်အသားများ၊ မှတ်တမ်းများ သို့မဟုတ် ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များကို စစ်ဆေးရန် အခွန်ဝန်ထမ်းက ဥပဒေနှင့်အညီ တောင်းခံခြင်းကို လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း၊
 - (၂) အခွန်ဝန်ထမ်း ရှေ့မှောက်သို့လာရောက်ရန် ဥပဒေနှင့်အညီ ဆင့်ဆိုမှုအပေါ် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း၊
 - (၃) လုပ်ငန်းပရဝဏ် သို့မဟုတ် နေထိုင်ရာနေရာတစ်ခုခုသို့ အခွန်ဝန်ထမ်း၊ ကိုယ်စားလှယ်လွှဲအပ်ခြင်း ခံရသူနှင့် အဖွဲ့တို့က ဥပဒေနှင့်အညီ ဝင်ရောက်ခွင့်ကို တားမြစ်ခြင်းနှင့် နှောင့်ယှက်ခြင်း၊
 - (၄) အခွန်စီမံအုပ်ချုပ်မှုကို ဟန့်တားရန်အလို့ငှာ အခွန်ကြေညာလွှာ တင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်ခြင်း၊
 - (၅) မမှန်ကန်သော သို့မဟုတ် မိမိနှင့်မသက်ဆိုင်သော အခွန်ထမ်းမှတ်ပုံတင်အမှတ်ကို အသုံးပြုခြင်း၊
 - (၆) မမှန်ကန်သော ငွေတောင်းခံလွှာ၊ အရောင်းပြေစာ၊ မြီစားမှတ်စု သို့မဟုတ် မြီရှင်မှတ်စုကို ထုတ်ပေးခြင်း၊
 - (၇) အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်အညီ မဟုတ်ဘဲ ငွေတောင်းခံလွှာ၊ ငွေရပြေစာ၊ မြီစား မှတ်စု သို့မဟုတ် မြီရှင်မှတ်စုများကို ပေးအပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပေးအပ်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း၊
 - (၈) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်အား မြေစစ်ဆေးခွင့် သို့မဟုတ် တိုင်းတာခွင့်ပြုရန် ငြင်းဆန်ခြင်း သို့မဟုတ် မြေပုံ၊ ပုံစံ၊ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းပြစာချုပ်၊ အငှားစာချုပ်၊ အခြားစာချုပ်စာတမ်း သို့မဟုတ် အခြားစာတမ်း အမှတ်အသားတို့ကို စစ်ဆေးနိုင်ရေးအတွက် ထုတ်ပေးရန် ငြင်းဆန်ခြင်း၊
 - (၉) အခွန်ကို သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ စည်းကြပ်မှုပြုခြင်း သို့မဟုတ် ကောက်ခံခြင်းကို အခြား တစ်နည်းနည်းဖြင့် ဟန့်တားခြင်း။

(ဂ) ကုန်စည်ထုတ်လုပ်သူ၊ ဝန်ဆောင်မှုဆောင်ရွက်သူ၊ ကုန်စည်တင်သွင်းသူ သို့မဟုတ် ကုန်သွယ်မှု ဆောင်ရွက်သူက ကုန်စည်ဝယ်ယူသူ သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှုရယူသူ၏ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တတ်နိုင်သမျှ ဂရုတစိုက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး အဆိုပါ သတင်းအချက်အလက်များသည် မှန်ကန်သည်ဟု လုံလောက်သော အကြောင်းအရင်းများအရ ယုံကြည်ခဲ့ပါလျှင် ယင်းကုန်စည်ဝယ်ယူသူ သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှုရယူသူ၏ ငွေတောင်းခံလွှာ၊ ငွေရပြေစာ၊ မြီစားမှတ်စု သို့မဟုတ် မြီရှင်မှတ်စုများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သို့မဟုတ် ယင်းတို့တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားရန် လိုအပ်သည့် ဝယ်ယူသူ သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှုရယူသူနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် (ယင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ မှတ်ပုံတင်ထားမှုအခြေအနေ သို့မဟုတ် အခွန်ထမ်း မှတ်ပုံတင်အမှတ်အပါအဝင်) သတင်းအချက်အလက် မှားယွင်းမှု သို့မဟုတ် မပြည့်စုံမှု တစ်စုံတစ်ရာကြောင့် အဆိုပါကုန်စည်ထုတ်လုပ်သူ၊ ဝန်ဆောင်မှုဆောင်ရွက်သူ၊ ကုန်စည် တင်သွင်းသူ သို့မဟုတ် ကုန်သွယ်မှု ဆောင်ရွက်သူသည် ပုဒ်မခွဲ (ခ)၊ ပုဒ်မခွဲငယ် (၆) နှင့် (၇) တို့အရ အခွန်စီမံ အုပ်ချုပ်မှုကို ဟန့်တားသည်ဟု မှတ်ယူခြင်းမပြုရ။

အားပေးကူညီခြင်း

၇၉။ မည်သူမဆို ဤဥပဒေပါပြစ်မှုတစ်ခုခုကို ကျူးလွန်ရန် အားထုတ်ခြင်း၊ ပူးပေါင်းကြံစည်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာတွင် အားပေးကူညီခြင်းပြုကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို သက်ဆိုင်ရာပြစ်မှုအတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ပြစ်ဒဏ်အတိုင်း ချမှတ်ခံရမည်။

လျှို့ဝှက်ချက်ကို ထိန်းသိမ်းရန် ပျက်ကွက်ခြင်း

၈၀။ မည်သူမဆိုပုဒ်မ ၈၊ ပုဒ်မခွဲ (ခ) သို့မဟုတ် ပုဒ်မခွဲ (ဂ) အရ လျှို့ဝှက် ကိစ္စဟုမှတ်ယူသည့်ကိစ္စရပ်များ ကို ထိန်းသိမ်းရန်ပျက်ကွက်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို တစ်နှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ် နှစ်သိန်းထက်မပိုသော ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေချမှတ်ရမည်။

ပုဂ္ဂိုလ်စုလုပ်ငန်းများက ကျူးလွန်သည့်ပြစ်မှုများ

- ၈၁။ (က) ဤဥပဒေအရ ပြစ်မှုတစ်ခုခုကို ပုဂ္ဂိုလ်စုတစ်ခုခုက ကျူးလွန်လျှင်-
 - (၁) ကုမ္ပဏီဖြစ်ပါက ယင်းကုမ္ပဏီ၏ ဒါရိုက်တာအဖွဲ့ဝင် သို့မဟုတ် အလားတူအဆင့်ရှိသည့်အရာရှိ အသီးသီးက ယင်းပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။
 - (၂) အစုစပ်လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် အသင်းအဖွဲ့ဖြစ်ပါက ယင်းအစုစပ်လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် အသင်းအဖွဲ့၏ အစုဝင် သို့မဟုတ် အရာရှိအသီးသီးက ယင်းပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။
- (ခ) ပုဒ်မခွဲ (က) ပါ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ ဆောင်ရွက်ချက်သည် အောက်ပါအချက်များနှင့် ညီညွတ်လျှင် ပြစ်မှု ကျူးလွန်သည်ဟု မှတ်ယူခြင်းမပြုရ-
 - (၁) ယင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ သဘောတူညီမှုမရှိဘဲ သို့မဟုတ် သိရှိခြင်းမရှိဘဲ ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ခဲ့ခြင်း၊
 - (၂) ယင်းပုဂ္ဂိုလ်သည် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းကို တားဆီးရန်အတွက် ယင်း၏လုပ်ငန်းတာဝန် သဘော သဘာဝနှင့် အခြေအနေအားလုံးအရ ဆောင်ရွက်နိုင်သမျှအတိုင်းအတာအထိ အစွမ်းကုန်အားထုတ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း။

အခွန်ဝန်ထမ်း၏ပြစ်မှုများ

၈၂။ ဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ရာတွင် မည်သည့်အခွန်ဝန်ထမ်းမဆို အောက်ပါ ပြစ်မှုတစ်ရပ်ရပ်ကို ကျူးလွန်ပါက သက်ဆိုင်ရာဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ အရေးယူအပြစ်ပေးခြင်းခံရမည်-

(က) အခွန်ဝန်ထမ်းတစ်ဦးသည် တရားဝင်ရပိုင်ခွင့်မရှိသည့် ငွေကြေး သို့မဟုတ် ငွေကြေးမဟုတ်သည့် ပေးကမ်းမှု သို့မဟုတ် ချီးမြှင့်မှုကိုဖြစ်စေ၊ ယင်းသို့ပေးကမ်းရန် သို့မဟုတ် ချီးမြှင့်ရန်အတွက် ကတိပြုချက် သို့မဟုတ် အာမခံချက်တစ်ရပ်ရပ်ကိုဖြစ်စေ ယင်းအခွန်ဝန်ထမ်း၏ တာဝန်များနှင့် ဆက်နွှယ်လျက် တိုက်ရိုက်သော်လည်းကောင်း၊ သွယ်ဝိုက်၍သော်လည်းကောင်း တောင်းခံခြင်း သို့မဟုတ် ရယူခြင်း၊

(ခ) ဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ အခွန်ဝန်ထမ်းတစ်ဦး၏တာဝန်များကို ကောင်းမွန်စွာ ထမ်းဆောင်ခြင်းနှင့်သော်လည်းကောင်း ဆန့်ကျင်သည့် သို့မဟုတ် အခွန်ဘဏ္ဍာ လိမ်လည်ရယူမှုဖြစ်ပေါ်စေသော သို့မဟုတ် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော သက်ရောက်မှုရှိသည့် လုပ်ရပ် သို့မဟုတ် အရာကိုလုပ်ဆောင်ရန်၊ လုပ်ဆောင်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ရန်၊ ခွင့်ပြုရန်၊ ဖုံးကွယ်ရန် သို့မဟုတ် မသိကျိုးကျွံပြုရန် သဘောတူညီချက် တစ်ရပ်ပြုလုပ်ခြင်း သို့မဟုတ် အလိုတူအလိုပါဖြစ်ခြင်း။

ပြစ်မှုများအားကျေအေးခြင်း

၈၃။ (က) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးက ပုဒ်မ ၈၀ နှင့် ပုဒ်မ ၈၂ တို့ပါ ပြစ်မှုများမှအပ ဤအခန်းပါ သို့မဟုတ် အခွန် ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်ပါ ပြစ်မှုတစ်ခုခုကို ကျူးလွန်ပါက သက်ဆိုင်ရာ တရားရုံးက အပြီးသတ်အမိန့်ချမှတ် ခြင်းမပြုမီ မည်သည့်အချိန်တွင်မဆို ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ယင်းပြစ်မှုကို ကျေအေးခွင့် လျှောက်ထားနိုင်သည်။ ထိုသို့ကျေအေးရာတွင် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အဆိုပါပြစ်မှုအတွက် ပြဋ္ဌာန်း ထားသည့်အမြင့်ဆုံး ငွေဒဏ်ထက်မကျော်လွန်သည့်ငွေကြေးပမာဏကို ဒဏ်ကြေးငွေတပ်ရိုက်နိုင်သည်။

(ခ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် အောက်ပါအချက်များနှင့် ကိုက်ညီပါက ပုဒ်မခွဲ (က) အရ ပြစ်မှုတစ်ခုခုကို ကျေအေးနိုင်သည်-

(၁) ပေးဆောင်ရန်ရှိသည့် အခွန်နှင့် ပုဒ်မ (က) အရ ချမှတ်သည့် အမြင့်ဆုံးငွေဒဏ်ထက်မကျော် လွန်သည့် ငွေကြေးပမာဏကို ဒဏ်ကြေးငွေအဖြစ်ပေးဆောင်ပြီးဖြစ်ခြင်း သို့မဟုတ် ယင်းအခွန်နှင့် ဒဏ်ကြေးငွေပေးသွင်းရန် လုံလောက်သောအာမခံ ခံဝန်ချုပ်ချုပ်ဆိုပြီးဖြစ်ခြင်း၊

(၂) ကာယကံရှင်က ကျေအေးပေးရန် စာဖြင့်ရေးသားတောင်းဆိုခြင်း။

(ဂ) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ဤပုဒ်မအရ ပြစ်မှုတစ်ခုခုကို ကျေအေးပေးလျှင်-

(၁) ပုဒ်မခွဲ (က) အရ ချမှတ်သည့် အမိန့်ကိုစာဖြင့် ရေးသားရမည်ဖြစ်ပြီး ပုဒ်မခွဲ (ခ) ပါ တောင်းဆိုချက် ကိုပူးတွဲထားရှိရမည်။

(၂) ပုဒ်မခွဲ (က) အရ ချမှတ်သည့် အမိန့်တွင်-

(ကက) ကျူးလွန်သည့်ပြစ်မှု၊

(ခခ) ပေးဆောင်ရမည့် ငွေကြေးပမာဏ၊

(ဂဂ) ပေးဆောင်ရမည့် သတ်မှတ်ရက်တို့ကို ဖော်ပြရမည်။

(၃) ပုဒ်မခွဲ (က) အရ ချမှတ်သည့်အမိန့်ကို ပြစ်မှုကျူးလွန်သူထံသို့ ပေးအပ်အတည်ပြုရမည်။

(ဃ) ပုဒ်မခွဲ (က) အရ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ချမှတ်သည့်အမိန့်သည် အပြီးအပြတ်ဖြစ်ပြီး အယူခံခွင့် မရှိစေရ။

(င) ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်သည် ဤပုဒ်မအရ ပြစ်မှုတစ်ခုခုကို ကျေအေးပြီးလျှင် ကျူးလွန်သူသည် ယင်းပြစ်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထပ်မံတရားစွဲဆိုခံရခြင်း သို့မဟုတ် ပြစ်ဒဏ်ကျခံရခြင်း မရှိစေရ။

(စ) ပုဒ်မခွဲ (က) အရ ပေးဆောင်ရန် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က အမိန့်ချမှတ်သည့် ငွေကြေးပမာဏကို ပေးဆောင်ရန်ပျက်ကွက်ပါက ဤဥပဒေအရ ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်မပြေကျန်ငွေကဲ့သို့ အရကောက်ခံ ပိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

အခန်း (၁၂)

အထွေထွေ

ဥပဒေများအားလွှမ်းမိုးခြင်း

၈၄။ တည်ဆဲအခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်တွင် မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူ ဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်တစ်ရပ်ရပ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များကို ဤဥပဒေနှင့်အညီသာ ဆောင်ရွက်ရမည်။

အကူးအပြောင်းကာလပြဋ္ဌာန်းချက်များ

၈၅။ (က) ဤဥပဒေ စတင်အကျိုးသက်ရောက်သည့်နေ့မတိုင်မီ အခွန်ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်နှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အယူခံမှုများ၊ တရားစွဲဆိုမှုများနှင့် အခြားအရေးယူဆောင်ရွက်မှုများကို အဆိုပါ အခွန်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ခ) ဤဥပဒေ မပြဋ္ဌာန်းမီက ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် အခွန်ပေးဆောင်ရန်တာဝန်များကို ဤဥပဒေနှင့်အညီ အရကောက်ခံရန် စတင်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာ၌ ယင်းအခွန်ကို အရကောက်ခံရန် ယခင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည့် အရေးယူမှုအပေါ်တွင် ထိခိုက်မှုမရှိစေရ။

(ဂ) ဤဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပြီးနောက် လိုအပ်သောနည်းဥပဒေများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြုနိုင်သေးမီကာလအတွင်း ဤဥပဒေတွင် တစ်နည်းတစ်ဖုံဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါက ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေ၊ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ဥပဒေနှင့် အထူးကုန်စည်ခွန်ဥပဒေတို့အရ ထုတ်ပြန်ထားသည့် နည်းဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းများ၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်များနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဤဥပဒေနှင့် မဆန့်ကျင်သရွေ့ကာလစည်းကမ်းသတ် မကျော်လွန်သေးပါက ဆက်လက်ကျင့်သုံးနိုင်သည်။

နည်းဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းများ ပြုလုပ်ပိုင်ခွင့်

၈၆။ ဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင်-

(က) ဝန်ကြီးဌာနသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် နည်းဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းနှင့် စည်းကမ်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

(ခ) ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဦးစီးဌာနတို့သည် လိုအပ်သော အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ကျွန်ုပ်လက်မှတ်ရေးထိုးသည်။

(ပုံ) ဝင်းမြင့်
နိုင်ငံတော်သမ္မတ
ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်